75 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 8. julija 2022

Leto LXXV, št. 54, cena 2,20 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Prometni kaos v dolini Vrata

V dolino Vrata vodi nova, asfaltirana cesta. A ker direkcija za infrastrukturo kot upravljavec ceste zamuja z vzpostavitvijo ustreznega prometnega režima, v alpski dolini ob koncih tedna nastane prometni kaos.

Simon Šubic

Mojstrana – Nekdaj makadamska cesta v dolino Vrata je letos pred poletno sezono dobila protiprašno asfaltno prevleko, česar so veseli domačini, okoljevarstveniki, pohodniki, alpinisti in drugi obiskovalci doline, ki ponuja dostop pod severno steno Triglava. Vse lepo in prav, a kaj ko direkcija za infrastrukturo kot upravljavec ceste (še) ni poskrbela za vzdržen prometni režim, kar je že prvi julijski konec tedna povzročilo pravi prometni kaos. »Na cesti vlada še večji kaos kot prej, saj je prometa še neprimerno več, prometni zamaški pa so stalnica. Zdaj se v dolino pripeljejo tudi taki, ki se jim je bilo prej škoda voziti z avtomobilom po luknjastem makadamu. Tu so še kolesarji, rolerji, vozički ... Saj smo jih veseli, a vse to še povečuje gnečo, kar je problematično tako z vidika okolja kot prometa Aljaževega doma, možnosti dostopa lastnikov do lastnih parcel. Razmere so problematične tudi za izvedbo intervencije v gorah, saj se reševalci sploh ne bodo mogli pripeljati do ponesrečenca oziroma se jim bo vožnja zelo zavlekla,« je opozoril Matjaž Podlipnik, predsednik Turističnega društva Dovje - Mojstrana.

Občina Kranjska Gora je sicer skušala omiliti pritisk na cesto z vzpostavitvijo brezplačnega javnega prevoza, za kar so pridobili sredstva na razpisu pri Triglavskem narodnem parku (TNP) in zagotovili tudi lastna proračunska sredstva. Toda minuli konec tedna, ko so našteli več kot sedemsto vozil dnevno, javnega prevoza zaradi natrpanosti doline s pločevino niso mogli normalno izvajati.

▸ 2. stran

Minuli konec tedna je nemški turist svoj avtomobil v Vratih parkiral tako, da se avtobus ni mogel prebiti mimo vozila. / Foto: Arhiv TD Dovje - Mojstrana

Največ bonov Kranjski Gori

Na širšem območju Gorenjske je bilo unovčenih dobrih petnajst odstotkov vseh turističnih bonov.

Lepote Kranjske Gore so k uporabi turističnih bonov privabile številne goste. / Foto: Tina Dokl

Aleš Senožetnik

Kranj, Ljubljana – Konec junija je potekel rok veljavnosti turističnim bonom in t. i. novim bonom (BON21), ki so bili v veljavi od sredine junija 2020 oz. julija lani. V tem času smo unovčili skoraj 85 odstotkov turističnih in skoraj 92 odstotkov novih bonov. Neizkoriščenih je tako ostalo 75 milijonov evrov vrednosti obeh bonov.

Kot kažejo podatki finančne uprave, je bilo največ turističnih bonov unovčenih na Obali, na Gorenjskem in v termah.

▸ 3. stran

Tisoč oviratloncev na Pokljuki

▸ 8. stran

GORENJSKA

Peticija za ohranitev bazena Ukova

Jeseničani so začeli podpisovati spletno peticijo za ohranitev bazena Ukova, ki jo je do sredine tedna podpisalo že več kot 1200 ljudi. Občina je vendarle prisluhnila ...

4

GORENJSKA

Dvig cen ogrozil kolesarska projekta

Kranjski mestni svetniki so s prerazporeditvijo 1,19 milijona evrov v letošnjem proračunu zagotovili izvedbo dveh kolesarskih projektov v Kranju.

6

GG+

Kakšen denar, zahvala je vrh glave

Tonček Smolej, dolgoletni gorski reševalec in predsednik radovljiških gorskih reševalcev, je sodeloval že v več kot tisoč reševalnih akcijah.

15

ZANIMIVOSTI

Praznik podeželske mladine

Društvo kranjske in tržiške podeželske mladine je v sodelovanju z Zvezo slovenske podeželske mladine organiziralo in izvedlo državne in mednarodne kmečke igre.

24

VREME

V petek, soboto in nedeljo bo delo jasno. Vročina bo popustila.

10/25 °C

jutri: delno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

41. festival Melodije morja in sonca

Amfiteater Avditorija Portorož bodo v soboto, 9. julija, napolnile nove poletne melodije. Dvanajst tekmovalnih pesmi bodo predstavili Anika Horvat in Tinkara Kovač, San Di Ego, Tosca Beat, Isaac Palma, Nina Lampret, Moya, Nuša Derenda, Radar, Ninnay, BosaZnova, Žiga Jan in Mia Guček.
Na letošnjem festivalu bodo podeljene naslednje nagrade: velika nagrada Melodij morja in sonca 2022, nagrade strokovne žirije za najboljšo skladbo v celoti in nagrada Danila Kocjančiča za obetavnega izvajalca oziroma avtorja. Prejemnika velike nagrade MMS bodo določili glasovi strokovne žirije, izbranih

Foto: Aleš Rosa

radijskih postaj, javnosti s telefonskim glasovanjem in občinstva v Avditoriju. Skozi festivalski večer bo občinstvo popeljala Lorella Flego, za sproščeno in humorja polno vzdušje pa bosta poskrbela Tomaž Klepač in Iztok Gustinčič. Prenos festivala bo ob 21. uri na TV SLO 1, Radiu Koper in www.rtvslo.si. Nagradno vprašanje je: Kdo so voditelji letošnjega festivala? Odgovore s svojimi podatki pošljite do petka, 15. julija, na koticek@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Kdor bo imel srečo pri žrebu, bo za nagrado prejel namizno svetilko RTV Slovenija.

Junijske dijaške vozovnice veljavne vse poletje

Kranj – Ministrstvo za infrastrukturo je pred kratkim podaljšalo veljavnost junijskih subvencioniranih mesečnih vozovnic za dijake in študente, in sicer do 31. avgusta. To dijakom in študentom v poletnem času omogoča brezplačno koriščenje javnega potniškega prometa. S tem želi država mlade spodbuditi k uporabi javnega potniškega prometa in jim olajšati opravljanje obveznosti v času počitnic.

Pohod veteranskih organizacij na Triglav

Maša Likosar

Rudno polje – Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica in Odbor veteranskih organizacij Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Zveze policijskih veteranskih društev Sever in Zveze slovenskih častnikov letos organizirajo tradicionalni, že 36. spominski pohod veteranskih organizacij na Triglav. Predsednica Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica Danijela Mandeljc je ob tem vesela, da bosta letos pohod in osrednja slovesnost na Rudnem polju potekala kot v času pred covidom-19. Osrednja slovesnost bo v soboto, 9. julija, ob 13. uri v Biatlonskem centru na Rudnem polju. Slavnostni govornik bo prvi predsednik samostojne Slovenije Milan Kučan. V programu bodo nastopili Orkester Slovenske vojske, Partizanski pevski zbor in recitatorji. Kot je povedal vodja pohodov Janez Kunstelj, gre letos na pot več kot štiristo udeležencev, od tega jih bo na Triglav šlo okoli 250, preostali do Pokljuke. Pohodniki bodo letos na pot krenili iz Ankarana, s Kuma, Nanosa, iz Radovljice, Kopra in s Cerja.

Prometni kaos v dolini Vrata

1. stran

Po Podlipnikovem mnenju bo vzdržen prometni režim v Vratih mogoče vzpostaviti le z namestitvijo zapornice, ki bi jo zaprli, ko bi bile parkirne kapacitete v dolini zapolnjene, vstop v dolino pa bi bil tedaj možen le peš, s kolesom ali javnim prevozom.

Cesta v Vrata je državna, in ne občinska, kot mnogi zmotno mislijo, zato Občina Kranjska Gora ne more in ne sme omejevati prometa, opozarja kranjskogorski podžupan Bogdan Janša. »Občina drugega ne more narediti, kot da uvede brezplačen avtobus, kar smo obljubili in tudi naredili. Še letos bomo tudi zgradili večje parkirišče v Mojstrani, ki bo v turistični sezoni namenjeno izključno obiskovalcem Vrat,« je dejal Janša, ki upa, da bo upravljavec ceste, torej direkcija za infrastrukturo, vsaj do naslednjega leta vzpostavil ustrezen prometni režim.

Prometni režim v letu dni

V Triglavskem narodnem parku so pojasnili, da so pridobitev naravovarstvenega soglasja za preplastitev ceste pogojevali z uvedbo prometnega režima, saj je cesta v Vrata z individualnim motornim prometom zelo preobremenjena, zato so ogroženi cilji in nameni narodnega parka. Agencija Republike Slovenije za okolje, ki je izdala naravovarstveno soglasje za asfaltacijo, je zahtevo po postavitvi celostnega prometnega režima tudi uvrstila v soglasje kot neposredni pogoj,

Matjaž Podlipnik, predsednik TD Dovje - Mojstrana / Foto: Gorazd Kavčič

in sicer v enem letu po asfaltaciji, rok pa se zaradi objektivnih razlogov lahko še podaljša za leto dni. »Sočasno z asfaltacijo mora vlagatelj že izpeljati nekatere ukrepe, povezane s prometnim režimom, in sicer postaviti prometno signalizacijo za omejitev hitrosti vožnje skozi dolino na 40 kilometrov na uro ter prepoved vožnje z motornimi kolesi. Postavljen mora biti tudi avtomatski števec prometa na koncu naselja Mojstrana, povezan z elektronskim prikazovalnikom, ki bo voznike opozarjal na zasedenost parkirišč v dolini,« so sporočili.

Predvideni celostni prometni režim sicer predvideva omejitev parkirnih mest v dolini na skupno 150, zaporo ceste za individualni motorni promet po zapolnitvi

Bogdan Janša, podžupan Občine Kranjska Gora / Foto: Gorazd Kavčič

parkirnih mest, vzpostavitev javnega prevoza, ureditev novih parkirnih površin v Mojstrani ter vzpostavitev mobilnega informacijskega sistema za delovanje prometnega režima, so še povedali.

Kaj pravijo na direkciji

Na direkciji za infrastrukturo so napovedali, da bodo predvidoma v drugi polovici julija postavili digitalna prikazovalnika zasedenosti parkirnih mest v dolini. »Ob doseženi kapaciteti parkirišč se bo na prikazovalnikih izpisalo sporočilo, da parkiranje v dolini ni več mogoče, in obiskovalce napotilo k uporabi javnega prevoza,« so razložili in ob tem opozorili, da je parkiranje na vozišču javne ceste prekršek in da je za nadzor nad spoštovanjem prometnih predpisov pristojna policija. »Pav tako bi bilo smiselno okrepiti naravovarstveni nadzor in kaznovanje voznikov, ki vozila parkirajo v nasprotju s predpisi s področja varstva narave,« so dodali.

Kot so še pojasnili na direkciji, so že leta 2020 dali pobudo za prekategorizacijo ceste Mojstrana–Vrata iz državne v občinsko cesto, s čimer bi bilo Občini Kranjska Gora omogočeno izvajanje celostnega prometnega režima, ki bi poleg omejitve količine in vrste prometa obsegal tudi nadomestni javni prevoz. Vendar pa je njihovi pobudi nasprotovalo ministrstvo za okolje in prostor. »Slednje sicer lahko v skladu z zakonom o pravilih cestnega prometa in v soglasju z ministrom, pristojnim za promet, z odredbo omeji ali prepove promet vseh ali posameznih udeležencev cestnega prometa ali vozil na območjih, ki so zaradi varstva okolja varovana s posebnimi predpisi. Direkcija RS za infrastrukturo na podlagi zakona o cestah ne more omejevati prometa iz razloga varovanja okolja,« so še poudarili.

Izkopana dva kilometra druge cevi

Delavci turškega podjetja Cengiz pri gradnji druge cevi predora Karavanke v povprečju nadaljujejo za dva metra na dan. Avstrijci so svoj del izkopa zaključili že lani jeseni.

Urška Peternel

Hrušica – Konec junija so delavci izvajalca Cengiz Slovenija dosegli nov mejnik pri gradnji druge cevi predora Karavanke, saj so izkopali že dva tisoč metrov globoko. V povprečju nadaljujejo za dva metra na dan, delavci delajo 24 ur na dan, vse dni v tednu.

Skupna dolžina vzhodne cevi je 7948 metrov, od

V predoru naj bi se z Avstrijci, ki so svoj del že izkopali, srečali naslednjo jesen.

tega je slovenski odsek dolg 3446 metrov, avstrijski pa 4402 metra. Medtem ko so Avstrijci svoj del izkopa zaključili že septembra lani, bo izkop na naši strani predvidoma končan do oktobra 2023, ko naj bi se v predoru tudi srečali z Avstrijci. Sledilo bo dokončevanje predora ter vgradnja in testiranje elektrostrojne opreme. Vsa dela naj bi bila po napovedih zaključena do maja 2025, ko naj bi po drugi cevi stekel tudi promet. Sledila bo obnova prve predorske cevi, so napovedali na Darsu. Ob tem pred predorom poteka tudi gradnja novega mostu čez Savo, ki bo gorenjsko avtocesto povezal z drugo predorsko cevjo.

Delavci turškega izvajalca Cengiz Insaat delajo dan in noč, vse dni v tednu. / Foto: Gorazd Kavčič

Največ bonov Kranjski Gori

1. stran

Največ unovčitev bonov so zabeležili v občini Piran, za skoraj 53 milijonov evrov, na drugem mestu pa je Kranjska Gora z dobrimi 17 milijoni evrov in več kot 127 tisoč unovčitvami. Visoko sta se uvrstila tudi druga dva gorenjska bisera. Bohinj je z za 12,7 milijona evrov unovčenimi boni zasedel peto, Bled z 9,7 milijona evrov pa je med 212 slovenskimi občinami pristal na devetem mestu, tik pred Ljubljano. Na 17. mesto se je uvrstil Kamnik z nekaj manj kot za 3,8 milijona evrov unovčenimi boni, sledi Radovljica na 26. mestu in Cerklje na 43.

Po številu unovčenih bonov je bila pred Gorenjsko le še obalna regija / Foto: Tina Dokl

Ponekod manj kot tisoč evrov

Razlike med občinami širše Gorenjske so sicer precejšnje. Med enajstimi občinami, v katerih ni bil unovčen niti del bona, je denimo občina Moravče, v Trzinu so zabeležili le šest unovčitev in zbrali manj kot tisoč evrov, v Žireh in Vodicah, ki se prav tako uvrščajo v spodnji del lestvice, pa denimo dobrih pet tisoč oz. slabih devet tisoč evrov.

Sicer pa je bilo od začetka veljavnosti turističnih bonov po vsej državi zabeleženih 2.130.647 unovčitev (če je ena oseba bon unovčila

Polovica novih bonov je bila unovčena za storitve na področju gostinstva.

na več različnih mestih, je v statistiki zabeležen večkrat). Unovčenih pa je bilo za 301 milijon evrov bonov, na voljo pa jih je bilo za skoraj 357 milijonov evrov, kar pomeni, da je neizkoriščenih ostalo nekaj več kot 55 milijonov evrov. V občinah s širšega območja Gorenjske (podatke smo zbrali tudi v tabeli) je bilo skupaj unovčenih za dobrih 52 milijonov evrov bonov oz. dobrih 15 odstotkov vseh unovčenih bonov.

Največ novih bonov unovčenih v gostinstvu

V zadnjih dneh pred potekom veljavnosti obeh bonov je bilo predvsem pri ponudnikih turističnih namestitev, v restavracijah in tudi v knjigarnah zaznati precej zanimanja med tistimi, ki še niso izkoristili (celotne) vrednosti bonov. Prejšnji četrtek, na zadnji dan veljavnosti bona, je bilo v državi denimo unovčenih več kot 18 tisoč turističnih bonov oz. približno trikrat več kot denimo pet dni prej, na dan državnosti. Pri ponudnikih turističnih nastanitev je bilo tako zadnji dan v juliju unovčenih za 2,7 milijona evrov bonov.

Tudi številni imetniki novega bona so lovili zadnje ure veljavnosti, zaradi česar je bilo na zadnji dan marsikje težko dobiti prosto mizo v restavraciji, gneče so bile tudi v knjigarnah. Le v četrtek je bilo unovčenih za skoraj 4,4 milijona evrov novih bonov oz. skoraj 70 tisoč unovčitev. Pet dni pred tem je bilo denimo po vsej državi unovčenih skoraj štirikrat manj teh bonov.

Skupno je bilo unovčenih za skoraj 167 milijonov evrov bonov, opravljenih pa je bilo 2.459.680 unovčitev. Kot kažejo podatki Fursa, je bila kar polovica novih bonov unovčena v gostinstvu,

Kranjskogorskim turističnim ponudnikom so turistični boni prinesli 17 milijonov evrov, kar jih med vsemi slovenskimi občinami uvršča na drugo mesto.

trideset odstotkov na področju turizma, 14 odstotkov na področju kulture in le šest odstotkov na področju športa. Ob tem na Fursu dodajajo, da je bilo skoraj dve tretjini bonov, ki so bili unovčeni na področju kulture, namenjenih za nakup knjig, učbenikov in delovnih zvezkov.

Št.*	Občina	Število unovčitev bonov	Kumulativni znesek unovčenih bonov
2	Kranjska Gora	127280	17.180.595,24 €
5	Bohinj	97192	12.703.624,93 €
9	Bled	67682	9.742.579,66 €
17	Kamnik	27226	3.759.081,46 €
26	Radovljica	18119	2.222.853,74 €
43	Cerklje na Gorenjskem	7960	1.042.112,66 €
45	Jezersko	7510	1.020.467,09 €
60	Kranj	4018	578.820,42 €
62	Gorje	4008	561.753,36 €
66	Medvode	3588	592.424,16 €
72	Železniki	2962	335.235,09 €
73	Tržič	2918	369.346,74 €
74	Jesenice	2863	395.067,26 €
75	Gorenja vas - Poljane	2734	341.350,71 €
81	Škofja Loka	2425	310.649,35 €
85	Žirovnica	2059	242.642,75 €
87	Preddvor	1998	220.614,59 €
94	Domžale	1681	250.042,46 €
118	Šenčur	907	123.203,05 €
121	Mengeš	869	150.810,58 €
127	Naklo	751	91.769,62 €
151	Komenda	494	83.007,02 €
155	Lukovica	457	61.074,04 €
192	Vodice	72	8.776,25 €
193	Žiri	36	5.290,91 €
199	Trzin	6	996,50 €
	Skupaj	387815	52.394.189,64 €

Poraba turističnih bonov
/ * številka pomeni mesto, na katero se je občina uvrstila med vsemi slovenskimi
Vir: Finančna Uprava Rs, stanje na dan 30.6.2022

Število okužb se povečuje

Urška Peternel

Kranj – Število okužb s koronavirusom se v zadnjem obdobju povečuje, v torek so jih potrdili 1470. A pristojni mirijo, da temu ne sledi trend naraščanja števila bolnikov v bolnišnicah. Kljub temu priporočajo nošenje mask v zaprtih prostorih. Po napovedih naj bi se v prihodnjih tednih število okužb še povečevalo, rast pa opažajo v vseh evropskih državah. Minister za zdravje Danijel Bešič Loredan je sredi tedna zagotovil, da se bodo trudili vse paciente, tako tiste s covidom kot tiste brez, obravnavati enakovredno. Minister je tudi imenoval nacionalno skupino za koordinacijo sprejemov in posteljnih kapacitet za covidne bolnike. V njej je tudi predstojnik urgentnega centra Splošne bolnišnice Jesenice Robert

Robert Carotta

Carotta, ki je bil že doslej nacionalni koordinator za bolniške postelje med epidemijo. Po novem bo sistem zapeljan bolj regionalno, vsaka od bolnišnic bo morala zagotoviti določen odstotek svojih postelj. Ko bo odstotek presegla, pa bodo paciente premeščali, je dejal Carotta. Skupina bo tesno sodelovala s strokovno skupino NIJZ, ki jo vodi epidemiolog Mario Fafangel.

KOMENTAR
Ana Šubic

Kadri v gostinstvu

Pred nedavnim smo imeli družinsko slavje v gostilni, ob katerem smo dodobra občutili pomanjkanje kadra v gostinstvu. Strežba je bila počasna, ekipa je bila zaradi nedeljske gneče verjetno razširjena in posledično neusklajena, bržkone je šele nekajkrat stregla skupaj, v njej je bil tudi mlad, a deloven begunec iz Ukrajine ... Starejši natakar je bil izredno živčen. Ko sem pred točilnim pultom čakala »našega« natakarja, me je ozmerjal, da sem mu na poti, in ko sem si že drugič drznila priti pred točilni pult, da prihranim pot našemu natakarju, bi me s pladnjem umazanih krožnikov verjetno odrinil, če ne bi pravočasno odskočila stran, tako da je na koncu zaradi svojega odnosa slišal kar nekaj krepkih od sodelavke za točilnim pultom.

V neki drugi gostilni smo pred kratkim naleteli na šefa, ki se je drl na zaposlenega kar vpričo gostov. Nezadovoljstvo bi lahko izrazil tudi na bolj kulturen način. Kolegica mi je zadnjič potarnala, da ji je natakar, ko je bila na večerji z družbo in ga je že tretjič prosila za vrč vode, zabrusil, da ji bo kar cev napeljal do mize ...

Seveda nimamo le slabih izkušenj, vendar pa ima vse svoje meje. Resda razmere v gostinstvu niso rožnate, delavcev je premalo, pregorevajo, delavniki so dolgi, prosti konci tedna redki, kljub temu pa gost, ki je tudi sam prijazen in razumevajoč, od osebja pričakuje profesionalen in korekten odnos.

Problematika pomanjkanja kadra v gostinstvu (in tudi turizmu) se je še posebej poglobila med epidemijo. Kljub državnim ukrepom za ohranjanje delovnih mest si je marsikateri delavec med čakanjem na delo, četudi ni pristal na cesti, poiskal drugo službo, pri kateri morda nima opravka z ljudmi, ki znajo biti tudi sila naporni, ali pa dela zgolj med tednom ... Potrebe po kadru so velike tudi v drugih panogah in tistim, ki so pripravljeni delati, danes ni težko dobiti dela. In če gre za delo, ki je prijaznejše do zasebnega življenja in približno enako plačano, je pravzaprav nemogoče pričakovati, da se bodo taki delavci vrnili v gostinstvo.

V Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije so pred novo poletno sezono opozarjali, da v gostinstvu in turizmu primanjkuje skoraj 10 tisoč delavcev. Zanimanje za delo v gostinstvu je majhno, gostinci si pomagajo s študenti, upokojenci in tujimi delavci, sedaj tudi že iz t. i. tretjih držav. Problematika je vse bolj pereča in jo je nemogoče rešiti čez noč. Brez prijaznejših delovnih pogojev in boljših plač, ki so jih nekateri že zvišali, zagotovo ne bo šlo, dolgoročno pa bo treba posebno pozornost posvetiti navduševanju mladih za te poklice ter spodbuditi vpis v šole s področja gostinstva in turizma, ki zagotavljajo izučen kader.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urša Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Peticija za ohranitev jeseniškega bazena Ukova

Jeseničani so začeli podpisovati spletno peticijo za ohranitev bazena Ukova, ki jo je do sredine tedna podpisalo že več kot 1200 ljudi. Na Občini Jesenice so vendarle prisluhnili in v rebalansu namenili 100 tisoč evrov za izdelavo projektne dokumentacije za obnovo.

Urška Peternel

Jesenice – »Z zaprtjem bazena Ukova je bilo zlasti otrokom vzeto veliko, manjkal pa bo tudi vsem drugim, ki v vročem poletnem dnevu radi skočimo v vodo.« Tako se glasi zapis občanke Jesenic, ene od mnogih, ki jih je negativno presenetila novica, da edino jeseniško kopališče Ukova letos ostaja zaprto. Razlog: poškodovana bazenska školjka in dotrajanost električne napeljave, zaradi česar bazen ni več varen za kopalce.

Na odločitev Občine Jesenice in upravljavca kopališča Zavoda za šport Jesenice so se usuli jezni komentarji na spletu, kjer podpisujejo tudi peticijo za ohranitev bazena, ki jo je do sredine tedna podpisalo že več kot 1200 ljudi. Nekaj deset domačinov se je pred dnevi celo zbralo na protestu pred zaprtimi vrati kopališča, kamor so prišli s kopalnimi brisačami in od odgovornih zahtevali, da naredijo vse, da bo bazen ponovno lahko odprl svoja vrata.

Nekaj deset občanov je pred kratkim pripravilo protest pred zaprtim bazenom – s kopalnimi brisačami ... / Foto: Nik Bertoncelj

Burno tudi na seji

Zaradi zaprtja bazena pa je bilo burno tudi na zadnji seji občinskega sveta, na kateri je skupina svetnikov na čelu s svetniško skupino Levica – Jeseniška alternativa predlagala amandma k rebalansu proračuna, po katerem naj bi 1,6 milijona evrov namesto za dokončanje obnove Ruardove graščine (ki je po mnenju nekaterih občinskih svetnikov 'jama brez dna') namenili za obnovo bazena. Po dolgi razpravi so na koncu prisluhnili argumentu občinske uprave, da letos omenjenih sredstev za bazen ne bi mogli porabiti in bi ostala neizkoriščena. Za investicijo namreč ni pripravljene nobene dokumentacije, upoštevajoč postopke pa je letos nemogoče pridobiti gradbeno dovoljenje. Tako so na koncu sprejeli kompromis, po katerem bo Občina Jesenice letos namenila 100 tisoč evrov za izdelavo projektne dokumentacije za obnovo bazena. Prav toliko denarja bodo namreč letos prihranili, ker kopališče ne bo obratovalo, kajti obratovanje morajo sofinancirati iz občinskega proračuna.

»Nobenega plavalnega centra s parkirno hišo ne potrebujemo, temveč čisto navaden mestni bazen ...« je na Facebooku zapisala ena od občank. In še, da bi rada tudi svoje vnuke, kot je otroke, naučila plavati na Ukovi.

»Želimo, da bazen ostane na Ukovi, da se naroči neodvisno energetsko, statično in gradbeno poročilo o stanju bazena, da se takoj začne pridobivati sredstva (evropska, občinska, sponzorska) za adaptacijo oz. izgradnjo novega bazena na Ukovi in prične z delom,« piše v peticiji za ohranitev bazena Ukova.

»Lokacija je primerna«

Nekdanji jeseniški župan Tomaž Tom Mencinger, zdaj občinski svetnik, je dejal, da so leta 2018 sprejeli odločitev, da je sedanja lokacija bazena primerna. Razmišljali so tudi o možnosti, da bi na območju proti rokometnemu igrišču uredili dodatne dve ali tri etaže, prav tako so odkupili objekt Elektra Gorenjske ob bazenu. Mencinger je zatrdil, da so leta 2018 bazensko školjko sanirali in po zagotovilih vode ni več iztekala. V nekaj sosednjih hišah so zadnja leta sicer opozarjali na zamakanje kleti, vzrok naj bi bilo puščanje bazena, a se je izkazalo, da jim še vedno zamaka, četudi v bazenu letos ni vode. Problem pomanjkanja parkirnih mest pa so rešili z ureditvijo enosmernega prometa, je zatrdil nekdanji župan.

»Bazen potrebujemo«

Ob tem je sedanji župan Blaž Račič ponovno opozoril, da so odločitev o zaprtju bazena sprejeli s težkim srcem, a je pretehtala varnost, ki je bazen trenutno ne zagotavlja. »Bazen vsekakor potrebujemo. Je pa dejstvo, da je star šestdeset let in da se vsa ta leta vanj ni bistveno vlagalo. Že vsaj dvajset let se ve, da je potreben temeljite sanacije, vendar v vseh teh letih ni bil prioriteta. Za vsakega obiskovalca, ki je plačal vstopnino za bazen, je občina dodala deset evrov subvencije, da so se lahko pokrili vsi stroški obratovanja,« je dejal. Letno na kopališču naštejejo okrog 12 tisoč kopalcev.

Edino jeseniško kopališče Ukova je v letošnjem vročem poletju zaprto ... / Foto: Nik Bertoncelj

Kopališče Ukova: letos sameva, v preteklih letih pa je bilo na njem vsako poletje živahno dogajanje. / Foto: Nik Bertoncelj

Diplome prvim fizioterapevtom

Na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin na Jesenicah so praznovali petnajstletnico.

Urška Peternel

Jesenice – Na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin so pred kratkim podelili diplome prvi generaciji diplomiranih fizioterapevtov. Štirinajst jih je za zdaj zaključilo program fizioterapije, ki so ga na fakulteti začeli izvajati v študijskem letu 2018/2019. Diplomanti so prejeli tudi značko šole, ki jo bodo kot prva fakulteta v Sloveniji podeljevali tudi diplomantom fizioterapije. Obenem so uvedli prisego, s katero želijo prispevati k profesionalizaciji stroke in okrepiti lik diplomanta fizioterapije.

Ob tem so zaznamovali tudi petnajstletnico fakultete, ki jo je ustanovila Občina Jesenice. Kot je dejala dekanja doc. dr. Sanela Pivač, so doslej akreditirali že deset študijskih programov na vseh treh bolonjskih stopnjah, na prehojeno pot pa so zelo ponosni. Doslej so našteli že 611 diplomantov zdravstvene nege, 14 diplomantov fizioterapije, 41 magistrov zdravstvene nege in pet magistrov promocije zdravja.

»Zadnji dve leti sta nas še dodatno opomnili, da izobražujemo za poklice prihodnosti, naši diplomanti pa so s svojim znanjem nepogrešljivi za učinkovito obvladovanje številnih izzivov, s katerimi se danes sooča slovensko zdravstvo,« je še dejala dekanja.

Nova balvanska plezalna stena na Stari Savi

Urška Peternel

Jesenice – Občina Jesenice bo ob obstoječi plezalni steni, ki je urejena na tržnici na Stari Savi, uredila še balvansko plezalno steno. Stala bo dobrih 56 tisoč evrov, projekt pa so prijavili na javni razpis ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in že pridobili sklep o sofinanciranju v višini dvajset tisoč evrov. Upravljavec plezalne stene je Zavod za šport Jesenice, uporabnik pa Športnoplezalni odsek Planinskega društva Jesenice.

Velika pridobitev bo tudi ferata Dobršnik, ki jo urejajo v soteski potoka Dobršnik nad Hrušico, odprli naj bi jo še to poletje.

Preventivne zdravstvene delavnice na trgu

Urška Peternel

Jesenice – Na Čufarjevem trgu na Jesenicah bodo čez poletje potekale preventivne zdravstvene delavnice Zdravstvenovzgojnega centra Jesenice. Prva bo v ponedeljek, 11. julija, med 9. in 11. uro, zatem pa se jih bo do začetka avgusta zvrstilo še šest.

Na delavnicah bodo zdravstveni delavci odrasle in otroke ozaveščali o zdravem življenju, ustnem zdravju, zdravi prehrani, oživljanju, opravljali bodo različne meritve ...

Novi defibrilator v Lescah

Lesce – Pri leškem nogometnem igrišču so konec junija namestili nov javno dostopen avtomatski defibrilator. Nakup in namestitev na objekt v lasti krajevne skupnosti je omogočilo podjetje Veriga Lesce, ki letos praznuje stoletnico delovanja. Novi defibrilator bo dostopen nogometašem in obiskovalcem nogometnih tekem pa tudi obiskovalcem bližnjega Družbenega centra, članom društev, ki uporabljajo prostore objekta, gostom tamkajšnje restavracije, obiskovalcem otroškega igrišča, ki je v neposredni bližini, in sprehajalcem.

Varčujmo z vodo

Visoke temperature in pomanjkanje padavin v zadnjem obdobju se že kažejo v zmanjšani izdatnosti vodnih virov, zato komunalna podjetja pozivajo k preudarni porabi pitne vode.

Aleš Senožetnik

Kranj – Zaradi suše gorenjska komunalna podjetja že sprejemajo prve ukrepe. Za uporabnike vodovodnih sistemov Besnica, Ambrož in Šenturška Gora ter Možjanca je Komunala Kranj denimo konec prejšnjega meseca že prepovedala uporabo pitne vode za zalivanje zelenic, polnjenje bazenov, polivanje cestišč in poti, pranje avtomobilov ter polnjenje gasilskih cistern brez vnaprejšnjega soglasja upravljavca vodovoda.

O stanju obveščajo uporabnike in opozarjajo, da predvsem na manjših vodovodnih sistemih, še posebno če je izvir občutljiv za sušo, lahko pride do večjega pomanjkanja vode. »Na takšnih sistemih bo potrebno varčevanje z vodo,« pravijo.

Kamnik

S podobnimi težavami se srečujejo tudi v drugih občinah. V Komunalnem podjetju Kamnik so v zadnjih letih, ko je v poletnih mesecih nivo vode padel na kritično raven, odredili ukrep izrednega varčevanja s pitno vodo, kot pa pravijo, do sedaj še ni bilo potrebe, da bi uporabo vode popolnoma omejili. Tudi v tem poletju uporabnike pozivajo k varčni rabi vode, če pa se bo sušno obdobje nadaljevalo, bodo tudi tokrat odredili ukrep izrednega varčevanja s pitno vodo. Kot še dodajajo, lahko pri manjših vodnih sistemih za kratkoročno omilitev posledic suše izvedejo prevezavo vodovodnih sistemov ter prevoz vode s cisterno, a so ti ukrepi odvisni od hidravličnih razmer na večjih vodovodih.

Jesenice

V jeseniškem Javnem komunalnem podjetju Jeko vpliv letošnje suše na izdatnost virov zaznavajo že od

Komunalna podjetja pozivajo, naj v sušnem obdobju varčujemo z vodo. / Foto: Tina Dokl

začetka leta. Ukrep varčevanja z vodo so za vodna vira Peričnik in Završnica izdali že marca in ga nato aprila preklicali. »Trenutno se vpliv suše najbolj pozna na vodnem viru Završnica, kjer beležimo zmanjšano izdatnost vodnega vira v primerjavi s preteklimi leti. Tudi na drugih vodnih virih se izdatnost postopno zmanjšuje,« pravijo in dodajajo, da jim največ preglavic povzroča povečana poraba za zalivanje zelenic, polnjenje bazenov, zato pozivajo k odgovornemu ravnanju. »Če se poraba pitne vode ne bo zmanjšala, izdatnost vodnih virov pa se bo še naprej zmanjševala, bomo izdali ukrep varčevanja, katerega spoštovanje bo preverjalo medobčinsko redarstvo,« pravijo.

Škofja Loka

Tudi v Komunali Škofja Loka so se s prvimi težavami srečali že spomladi, saj je bila zima skopa s padavinami, stanje pa se sedaj še poslabšuje. Kljub temu pravijo, da za zdaj v distribucijo še ni treba vključiti vseh rezervnih vodnih virov, prav tako še ne razmišljajo o uvajanju redukcije v oskrbi s pitno vodo. Kako bo z oskrbo v prihodnjih mesecih, pa bo odvisno od števila vročinskih valov ter količine padavin. Uporabnike pa tudi sicer skozi celo leto spodbujajo k razmisleku o svojih navadah pri porabi pitne vode.

Kranjska Gora

V Kranjski Gori sicer tudi ob nadaljevanju sušnega obdobja večjih težav z zagotavljanjem zadostnih količin vode ne pričakujejo. Samo letos v področje vodooskrbe vlagajo okoli 1,2 milijona evrov. Ta čas gradijo vodohran Alpina, ki naj bi bil dokončan novembra, med prvimi pa so uvedli satelitsko snemanje, s katerim iščejo vodne izgube. Prav letos so na ta način sanirali okvaro v Podkorenu, s čimer je bila investicija povrnjena. A kot pravi direktor Komunale Kranjska Gora Blaž Knific, bo potrebna sprememba mišljenja tudi na ravni vsakega posameznika. »Ob tovrstnih trendih je morebitno pomanjkanje pitne vode lahko resna grožnja, ki se je ljudje premalo zavedajo. Vsak dan, ki ga ne namenimo za področje, je izgubljen – in tega se tudi ob podpori občinske uprave dobro zavedamo,« pravi Knific.

»Ob tovrstnih trendih je morebitno pomanjkanje pitne vode lahko resna grožnja, ki se je ljudje premalo zavedajo.«

V Sloveniji uspešno posluje že 160 pogodbenih pošt Pošte Slovenije

Pogodbena pošta Pošte Slovenije je enakovredna ostalim oblikam poštnih poslovalnic, saj zagotavlja pestro ponudbo storitev na enak način kot ostale pošte. V nekaterih evropskih državah delež pogodbenih pošt že presega 90 odstotkov, v Sloveniji pa je zaenkrat 30-odstoten.

Več ponudbe na enem mestu

Pogodbeniki z razširitvijo svoje ponudbe s poštnimi storitvami strankam prihranijo marsikatero pot in čas, ki so ga stranke prej porabile samo za obisk pošte. V podjetju TIKTAK TINA iz Ljubljane so se odločili za vzpostavitev **pogodbene pošte 1261 Ljubljana – Dobrunje**, na kateri strankam nudijo pester izbor voščilnic, igrače, šolske pripomočke, dežnike, sveče, žalne aranžmaje in majhne pozornosti za drobne priložnosti, med drugim leseni nakit »Gozdni mož«.

V podjetju Sferaplastik iz Ormoža, kjer upravljajo tri pogodbene pošte – **Miklavž pri Ormožu, Dornava in Križevci pri Ljutomeru**, so osnovno dejavnost, čistilni servis in računovodstvo, dopolnili s ponudbo sveč, cvetja za zasaditev grobov, prodajajo pa tudi pisarniški in šolski program. V Kmetijski zadrugi Tolmin so opravljanje poštnih storitev dodali k ponudbi trgovin v krajih: **Breginj, Slap ob Idrijci ter Most na Soči**.

Od oddaje in prevzema pošiljk do plačila položnic

Enako kot na ostalih poštah lahko na pogodbeni pošti oddate in prevzamete poštno pošiljko, plačate položnico, dvignete gotovino, kupite znamko, ovojnico, paketno embalažo itd. Na nekaterih pa prodajajo tudi srečke in sprejemajo stavne listke za loto.

Pogodbene pošte so praviloma v središču naselja, v pritličju stavbe, imajo urejen dostop za invalide ter parkirne prostore za stranke. Pogodbena pošta je za delo s strankami odprta najmanj 22 ur tedensko: vseh pet delovnih dni (od ponedeljka do petka), lahko pa je odprta tudi v soboto.

Kar nekaj jih posluje v prostorih Pošte Slovenije, ki jih pogodbeniki lahko najamejo ali odkupijo. V najetih poštnih prostorih poleg poštnih storitev opravljajo tudi svojo osnovno dejavnost (trgovina, trafika, cvetličarna, turistično-informacijska pisarna …), saj je bistvo pogodbene pošte vzporedno izvajanje poštne in osnovne dejavnosti.

Visoka kakovost opravljanja poštnih storitev

Zaposleni na pogodbeni pošti se pred začetkom opravljanja poštne dejavnosti udeležijo izobraževanja in praktičnega usposabljanja na učnih poštah, kasneje pa so jim za pomoč vedno na voljo tudi zaposleni v Pošti Slovenije. Po zadnji anketi iz leta 2021 je več kot 80 odstotkov pogodbenih pošt zadovoljnih s pomočjo, ki jo pri izvajanju storitev na pogodbenih poštah dobijo od zaposlenih v Pošti Slovenije.

Strankam so na pogodbenih poštah na voljo enako kakovostne storitve kot na ostalih poštah, zato zadovoljstvo, ki ga izražajo obiskovalci pogodbenih pošt, ne preseneča.

Če želite tudi vi postati del uspešne poštne zgodbe in bi želeli odpreti pogodbeno pošto, nam pišite na e-naslov **PGP.mnenje@posta.si**. Iščemo poslovne partnerje za pošte **4247 Zgornje Gorje, 4275 Begunje na Gorenjskem** in **4281 Mojstrana.**

Seznam vseh pošt, za katere iščemo poslovne partnerje, je objavljen na spletni strani **www.posta.si**.

V Pošti Slovenije vam bomo svetovali, kako organizirati delo pogodbene pošte, da bi dosegla optimalne rezultate.

Zelo uspešno so ponudbo poštnih storitev s svojo osnovno dejavnostjo povezali tudi na pogodbeni pošti 9253 Apače, ki posluje v Hiši dobrot Semler v Apačah. Pri njih je mogoče poleg poštnih storitev na enem mestu dobiti številne lokalne in domače izdelke: domač kruh, gibanice, piškote, bučno olje, med in druge pridelke in izdelke ponudnikov iz bližnje in daljne okolice.

Možnost razvoja lokalnega gospodarstva

Ta organizacijska oblika predstavlja tudi podporo lokalnemu gospodarstvu, saj podjetjem omogoča opravljanje poštne dejavnosti kot dodatno storitev. V zadnji raziskavi iz leta 2021 je kar 42 odstotkov pogodbenikov odgovorilo, da se je s širitvijo njihove ponudbe s poštnimi storitvami povečalo tudi število strank v osnovni dejavnosti. Poleg tega dodatnega zaslužka ter konkurenčne prednosti pred tekmeci pa samo izvajanje poštne dejavnosti mesečno zagotavlja tudi stalno plačilo za upravljanje pogodbene pošte.

Pogodbeniki, ki so se odločili za vzpostavitev pogodbenih pošt, vsem, ki o tem razmišljajo, predlagajo, da to nedvomno storijo.

Več informacij na povezavi QR kode

Pošta Slovenije. Zanesljivo z vami!

www.posta.si

Skrunitve se ponavljajo

Neznanci so že četrtič v zadnjih nekaj letih s črno barvo prebarvali rdečo zvedo na spomeniku padlim borcem NOB.

Aleš Senožetnik

Spodnji Brnik – Na pokopališču na Spodnjem Brniku je neznanec znova, že četrtič v zadnjih nekaj letih, s črno pobarval rdečo zvezdo na tamkajšnjem spomeniku padlim borcem NOB.

Kot nam je povedal Božo Janež iz Združenja borcev za vrednote NOB Kranj in občinskega odbora združenja v Cerkljah, so šele konec maja uspeli sanirati prejšnjo skrunitev, pa se je ta pred dnevi ponovno zgodila. Glede na to, da se oskrunjenje spomenika ponavlja, Janež početje pripisuje eni osebi oz. skupini oseb. »Zanima me, kako bi se oseba, ki to počne, počutila, če bi nekdo tako ravnal z njenim družinskim nagrobnikom,« se sprašuje Janež, ki je početje prijavil tudi policiji in obvestil lokalno skupnost.

Zvezdo je nekdo že četrtič prebarval. / Foto: Božo Janež

Jurjovo kaščo razglasili za kulturni spomenik

Simon Šubic

Kranj, Praše – Kranjski mestni svetniki so sprejeli odlok, s katerim so Jurjovi kašči v Prašah dodelili status kulturnega spomenika. Razglasitev objekta za kulturni spomenik je predlagala kranjska enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine. »Jurjova kašča je v zasebni lasti, na domačiji pa zelo dobro skrbijo zanjo. Vesel sem, da je mestni svet predlog za razglasitev kulturnega spomenika potrdil in s tem bo lastnik lahko pridobil nepovratna sredstva, da kaščo obnovi in obiskovalcem omogoči obisk. Gre za simbolni objekt v Prašah, eno redkih tako ohranjenih kašč v daljni okolici,« je dejal župan Matjaž Rakovec.

Jurjova kašča je likovno in simbolno pomemben objekt v Prašah in okolici, edini te vrste v širši okolici Kranja. Zasnova je s konca 17. in začetka 18. stoletja. Konec 18. stoletja je bila povečana in barokizirana, konec 19. stoletja je bilo pozidano sedanje nadstropje in sredi 20. stoletja zamenjano in spremenjeno ostrešje. Kašča je podkleten shrambno-bivalni nadstropni objekt. Klet in pritličje sta zgrajena iz kamna, nadstropje pa iz opeke. Kamnoseški detajli (portali, okenski okvirji) so iz škofjeloškega konglomerata in tufa. Stropi so kamniti, obokani in leseni. V kašči so zbirali desetino za Loško gospostvo, kasneje pa so jo uporabljali za shranjevanje darov za loške kapucine.

Popolna zapora ceste Šenčur–Voklo

Voklo – Zaradi rekonstrukcije odseka lokalne ceste Šenčur–Voklo v naselju Voklo, in sicer od križišča pri cerkvi do konca Voklega v smeri Šenčurja, je predvidena popolna zapora ceste od 4. julija do 30. avgusta. Obvoz poteka čez Prebačevo, Trboje, Vodice in Zbilje.

Dvig cen ogrozil izvedbo kolesarskih projektov

Kranjski mestni svetniki so s prerazporeditvijo 1,19 milijona evrov v letošnjem proračunu zagotovili izvedbo dveh kolesarskih projektov v Kranju.

Simon Šubic

Kranj – Kranjski mestni svet je na predlog mestne uprave v letošnjem občinskem proračunu prerazporedil 1,19 milijona evrov s postavke za nakup zemljišč na območju Poslovne cone Hrastje, kjer jih Mestna občina Kranj (MOK) ne potrebuje, za projekta kolesarske povezave na mostu čez Savo od železniške postaje do Jelenovega klanca in novega nadhoda za pešce in kolesarje čez državno cesto pri Tušu v Kranju. Za prvega so namenili 462 tisoč evrov dodatnih sredstev, za nadhod pa 723 tisoč evrov. Tomaž Lanišek, vodja sektorja za razvoj in pametno skupnost, je pojasnil, da morajo načrtovana sredstva za oba projekta povišati zaradi rasti cen materialov na trgu. »Žal smo morali zaradi res povečanih cen na trgu vse razpise razveljaviti, ker smo imeli premalo sredstev,« je povedal.

Za nadhod za pešce in kolesarje pri Planetu Kranj so zagotovili dodaten denar. / Foto: Tina Dokl

Za projekta pridobili evropska sredstva

Za omenjena projekta kolesarskih povezav ima MOK na voljo evropska sredstva, in sicer za most na Ljubljanski cesti pri kranjski železniški postaji 811 tisoč evrov, za nadhod pri Planetu Kranj pa dober milijon evrov, ker ju je tudi ministrstvo za infrastrukturo prepoznalo kot ključna projekta za kolesarske povezave, je dejal Lanišek. A zadnja razpisa za oba projekta sta propadla, ker je zaradi draginje na gradbenem trgu bilo rezervirano premalo denarja. »Na mizi smo tako imeli, ali se odpovedati evropskim sredstvom in počakati na boljše čase ali pa se potruditi in z več dodatnimi lastnimi sredstvi zagotoviti dovolj denarja, da razpisa uspeta. Vzporedno imamo pogajanja tudi na ministrstvih, da bi zaradi povišanja cen v sorazmernem delu zagotovili tudi dodatna evropska sredstva,« je razložil Lanišek.

»Žal smo morali zaradi res povečanih cen na trgu vse razpise razveljaviti, ker smo imeli premalo sredstev.«

Racionalizacija ni možna

»Če dodatnih sredstev ne zagotovimo, potem tudi v tej finančni perspektivi, ki se zaključuje s prihodnjim letom, odobrenih sredstev ne dobimo. S tem se Mestna občina Kranj tem sredstvom v bistvu odpove in jih da na voljo ostalim mestom, ki jim je ta evropski mehanizem, govorimo o mehanizmu CTN, namenjen,« je dodal Lanišek. Ker sta bila oba projekta že potrjena, ju tudi ne morejo spreminjati oziroma racionalizirati, je še pojasnil.

Za dokončanje kolesarske povezave Koroška cesta–Železniška postaja Kranj, kamor sodi tudi obnova mostu čez Savo, ima MOK zdaj zagotovljenih okoli 2,9 milijona evrov, v kar je vštetih tudi skoraj 811 tisoč evrov evropskih in državnih sredstev. Za nadhod pri Tušu pa je zdaj na voljo približno 2,6 milijona evrov, od česar je milijon evrov sofinanciranja.

Za dokončanje kolesarske povezave Koroška cesta–Železniška postaja Kranj ima MOK zdaj zagotovljenih okoli 2,9 milijona evrov, za nadhod pri Tušu pa je zdaj na voljo približno 2,6 milijona evrov.

Mednarodni cikel koncertov

Od jutri do naslednjega petka bodo na odrih v starem mestnem jedru Škofje Loke nastopili kakovostni domači izvajalci in zasedbe z gosti iz tujine.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Mednarodni cikel koncertov bo v 13. izvedbi ponudil štiri vrhunske koncerte in pester glasbeni izbor za različne okuse.

Na jutrišnjem koncertu, ki se bo na Cankarjevem trgu začel ob 20. uri, bodo nastopili Goran Bojčevski & Acoustic ethno concertante, ki izvajajo predvsem glasbo sveta, avtorske kompozicije, klezmer, tango nuevo, ki pa so še toliko bolj posebni zaradi edinstvenih aranžmajev Bojčevskega.

Zasedba Ramoveši se bo 13. julija ob 20. uri na Cankarjevem trgu predstavila z uglasbeno poezijo Janeza Ramoveša v izvedbi Uršule Ramoveš in ob glasbeni spremljavi kitarista, kantavtorja in striparja Martina Ramoveša. Na odru se jim bo pridružil Rawley Grau, prevajalec, ki je v nestandardno angleščino prevedel v narečju zapisano poezijo Janeza Ramoveša.

Že naslednji dan bo na oder na Cankarjevem trgu stopila Zala Smolnikar - Záli, mlada pevka in pianistka, ki piše avtorsko glasbo. Prvič se je širši javnosti predstavila v šovu Slovenija ima talent, nato na festivalu Slovenska popevka ter tudi na največjih slovenskih glasbenih odrih. V Škofji Loki bo nastopila s hrvaškim pianistom Borno Peharjem.

Zaključni koncert cikla bo potekal na Trgu pod gradom 15. julija, ko je na sporedu Noč treh kitaristov. Nastopili bodo Ensemble Dissonance, ki združuje uveljavljene glasbenike iz Ljubljane, ki delujejo v Godalnem kvartetu Dissonance, Orkestru Slovenske filharmonije, Simfoničnem orkestru RTV Slovenija, so profesorji na Akademiji za glasbo v Ljubljani in samostojni glasbeni umetniki. Na koncertu bodo nastopili z mednarodno uveljavljenimi kitaristi Makom Grgićem, Juretom Cerkovnikom in Nejcem Kuharjem ter pod vodstvom dirigenta Tilna Drakslerja. Vstop je prost, v primeru dežja bodo koncerti v Sokolskem domu.

Dva nova častna občana

Ob letošnjem prazniku Občine Medvode je Komisija za priznanja podelila kar enajst občinskih priznanj. Častna občana sta Ivana Šušteršič in Dušan Brekič.

Maja Bertoncelj

Medvode – Občina Medvode je v sredo, 6. julija, na rojstni dan občinskega zavetnika Jakoba Aljaža, praznovala občinski praznik. Večer prej tradicionalno poteka slavnostna seja Občinskega sveta Občine Medvode, na kateri podelijo občinska priznanja.

Večer na prireditveni ploščadi ob medvoški tržnici je bil seveda v prvi vrsti namenjen letošnjim nagrajencem, ki jih je kar enajst. Naziv mladi up Medvod sta prejeli sestri Kaja in Sara Bukovšak. Medaljo za posebne dosežke v letu 2021 je prejela Občinska kulturna zveza Medvode. Podeljene so bile štiri plakete Jakoba Aljaža, ki so jih prejeli Karmen Rebolj, Mojca Furlan, Vida Bališ in Marko Sušnik. Veliko plaketo Jakoba Aljaža so ob visokih jubilejih podelili Prostovoljnemu gasilskemu društvu Preska - Medvode in Prostovoljnemu gasilskemu društvu Spodnje Pirniče - Vikrče - Zavrh. Občina Medvode je ob prazniku dobila tudi dva nova častna občana. Naziv sta si prislužila Ivana Šušteršič ob zaključku tridesetletnega vodenja Župnijske karitas Preska za izjemni prispevek k skrbi za najranljivejše člane skupnosti ter v javno potrditev njenega nesebičnega, predanega in strokovnega dela v korist občanov, in Dušan Brekič za družbeno odgovorno delovanje v svetih krajevnih skupnosti, dolgoletno politično udejstvovanje ter prostovoljno delo v Planinskem društvu Medvode. Rdeča nit slavnostne seje so bile naše življenjske poti, ki neustavljivo rišejo neviden zemljevid neštetih stičišč in križišč. Program je obogatila glasba, posvečen je bil 60-letnici Slovenske popevke. Spomnili so se na še dve obletnici. Letos namreč mineva 150 let od rojstva in 60 let od smrti Hinka Saxa, knjigarnarja, tiskarnarja in urednika, ki se je rodil v Medvodah in je pomembno prispeval k promociji in reprodukciji pisane besede. Ob tej priložnosti so obiskovalcem predstavili nekaj zanimivih informacij o tem pomembnem Medvoščanu. Slavnostni govornik je bil župan Medvod Nejc Smole, ki se je ozrl predvsem naprej in razmišljal o tem, kakšna skupnost bo edina mogla povezano preživeti izzive prihodnosti.

Letošnji občinski nagrajenci v Medvodah / Foto: Peter Košenina

Program je obogatila glasba, posvečen je bil 60-letnici Slovenske popevke. Spomnili so se na še dve obletnici. Letos namreč mineva 150 let od rojstva in 60 let od smrti Hinka Saxa, knjigarnarja, tiskarnarja in urednika, ki se je rodil v Medvodah in je pomembno prispeval k promociji in reprodukciji pisane besede.

Večer je s slovenskimi popevkami obogatila Darja Švajger s pianistom Jako Puciharjem. Slovensko in evropsko himno ob začetku prireditve pa je zaigrala Godba Medvode.

V spomin na talce

Aleš Senožetnik

Kamnik – Občina Kamnik, Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik center in Gorska reševalna služba Kamnik so prejšnji petek pripravili slovesnost ob vodnjaku na Trgu talcev. Natanko pred osemdesetimi leti so namreč Nemci na tem mestu obesili osem talcev, med njimi tudi tri člane takratne gorske reševalne službe, zato je pred mikrofon stopil tudi starosta kamniške GRS Cene Grilc. Kot osemletni deček je bil priča tragičnim dogodkom, prav tako kot tudi takrat 17-letni France Primožič. Pretresljivo izkušnjo sta doživeto opisala prisotnim na slovesnosti. Grilc je tudi poudaril: »Ta trg ima dve obeležji. Poleg spomenika talcev tudi drugi spomenik, posvečen Rudolfu Maistru, ki nam je v velik ponos. Če se general Maister ne bi tako boril za domovino, bi verjetno takšne prizore doživljali že veliko prej.« Igor Tominec, predsednik kamniškega odbora združenja borcev, pa je dejal: »Včasih se zdi, kot da dogodke, ki so zaznamovali morijo in grozote tistega časa, zavestno odrivamo in pozabljamo, da so te vrednote pomembno izročilo naših prednikov.«

Spominska slovesnost ob Fontani na Trgu talcev v Kamniku / Foto: Aleš Senožetnik

Župan Matej Slapar pa je poudaril tudi pomen spomenika, Fontane, »ki nosi tragično sporočilo dogodkov druge svetovne vojne na Kamniškem«. Je delo kamniškega arhitekta Bojana Schlegla, postavili pa so jo pred točno petdesetimi leti. Fontano, ki je spomenik lokalnega pomena, je občina lani obnovila. »Spomenik naj ne bo le simbol trpečih žrtev, ampak naj tudi vse žive nagovarja k medsebojnemu razumevanju, miru in spravi,« je sklenil.

Na Studenu zgradili pločnik in oporni zid

Podporni zid na tem odseku je bil povsem dotrajan, pločnik pa zelo ozek.

Ana Šubic

Železniki – Gradnja opornega zidu in pločnika na krajšem odseku regionalne ceste na Studenu v Železnikih je v glavnem končana; izvajalce iz Gorenjske gradbene družbe čaka še nekaj manjših ureditev. Podporni zid na tem odseku je bil povsem dotrajan, pločnik pa zelo ozek. V okviru investicije, ki jo vodi Direkcija RS za infrastrukturo, je Občina Železniki sočasno uredila še meteorno in fekalno kanalizacijo.

Investicija je bila sprva ocenjena na 143 tisoč evrov, od tega naj bi jo s 44 tisoč evri sofinancirala občina, a so odsek urejanja s prvotnih 25 metrov po doseženem dogovoru z lastnikom sosednjega zemljišča podaljšali še za približno deset metrov.

Na krajšem odseku regionalne ceste na Studenu so zgradili nov oporni zid, pločnik ter fekalno in meteorno kanalizacijo. / Foto: Ana Šubic

»Končnega obračuna še nismo dobili, delež občine pa bo nekaj višji, ker smo zgradili več pločnika, kot je bilo predvideno,« je pojasnil Rok Pintar z Občine Železniki.

Spomin na padle borce v dolini Črne

Črna pri Kamniku – Jutri, v soboto, bo slovesnost v spomin na padle borce in ustreljene talce v dolini Črne, ki so življenje izgubili 9. julija 1942. Slovesnost se bo začela ob 11. uri pri grobnici ustreljenih talcev v Črni.

Gradnja na Grobeljski cesti

Mengeš – V sodelovanju z Javnim komunalnim podjetjem Prodnik Občina Mengeš nadaljuje obnovo dotrajanih odsekov vodovodov in gradnjo kanalizacijskega omrežja. V začetku junija so tako začeli gradnjo kanala za odpadno komunalno vodo na Grobeljski cesti, na katerega se bodo priključili objekti na ulici, ki so doslej uporabljali nepretočne triprekatne greznice, ter ena novogradnja. Na novo bo zgrajenega približno 115 metrov javnega kanala, obenem bo obnovljen tudi vodovod ob trasi kanalizacije. Dela bodo predvidoma zaključena ta mesec.

SPT

Smo mednarodna družba, ki izdeluje stroje za proizvodnjo polprevodnikov. Sedež naše družbe je v mestu San Jose (Kalifornija, ZDA). Naši odjemalci so različna industrijska podjetja. Naša PE Dresden je odgovorna za prodajo in servis naših izdelkov po celi Evropi. Zaradi vse večjega povpraševanja po naših izdelkih zaposlimo v naši PE ***Beljak/Villach****:*

SERVISNEGA TEHNIKA/
SERVISNEGA INŽENIRJA m/ž
(Servicetechniker/Serviceingenieur)

Vaše delovne naloge:
- inštalacija, vzdrževanje, iskanje motenj delovanja in popravilo naših strojev oz. komponent
- skrb za potrebe strank na licu mesta – predvsem v Beljaku (Villach), po potrebi tudi po celi Evropi oziroma celem svetu

Potrebne kvalifikacije:
- mehatronik, srednja tehnična šola oz. višja izobrazba
- znanje nemščine in angleščine, pisno in ustno – večina vaše komunikacije bo potekala v angleščini
- poznavanje področij avtomatizirane tehnologije, industrijskega inženiringa, krmilne tehnologije, kibernetike in pnevmatike so prednost, niso pa pogoj – v sklopu naše delovne ekipe vam zagotavljamo tudi ustrezno uvajanje v delo

Začetek dela po dogovoru oziroma takoj. Delo za nedoločen čas. Delo 40 ur na teden.
Veselimo se vaše vloge v nemščini. Dodatne informacije:
g. Triebel, E: tom.triebel@sptmicro.com
oz. T: +49 351 260 65 13, GSM: +49 172 456 26 96

Najpogostejše zmote in resnice o teku

Ljubljana – Organizatorji se pripravljajo na 10. Triglav tek, ki bo 10. septembra na Brdu pri Kranju. Pred kratkim so na dogodku v digitalnem centru Triglav Lab v Ljubljani pojasnjevali mite o teku in predstavili vaje, ki zmanjšujejo možnost poškodb. Gosta sta bila kineziolog Uroš Kožar in biatlonec Jakov Fak.

Tek je ena najpreprostejših aktivnosti in zato pogosta izbira za rekreacijo. Lotiti se ga moramo pravilno. »Če se teka lotimo narobe, lahko škodimo svojemu zdravju. A njegovi pozitivni vplivi vsekakor prekašajo negativne,« je poudaril Uroš Kožar. Skozi čas so se pojavili različni tekaški miti, ki nekatere lahko odvrnejo od tega športa. Kožar in Fak sta spregovorila o najpogostejših. Poudarjata pomembnost postopnosti. Na vprašanje, ali je tek res slab za kolena, Kožar ogovarja, da je lahko, še posebno za tiste tekače, ki poskušajo prehitevati fiziološke procese in ne upoštevajo splošnih načel zdrave telesne aktivnosti. »Brez postopnosti je tek gotovo slab za kolena. Torej zgolj zaradi načina, na kakršnega se ga lotimo. Tek in telesna aktivnost kot taka namreč skrbita za adaptacijo, redno obnovo in na splošno za boljše zdravje kolen.« Hitro se lahko srečamo tudi z »musklfibrom«. Gre za bolečino v mišicah, ki navadno nastane od 24 do 48 ur po telesni aktivnosti. V osnovi so to mikropoškodbe mišičnih vlaken. A po Kožarjevih besedah ne gre za nepopravljivo škodo. »Ko bolečina mine, je mišica celo močnejša in odpornejša. Samo raztezanje bolečin ne bo preprečilo, ampak ga s pretiranim lahko zgolj poslabšamo. Blagi iztegi po teku pa seveda ne bodo škodovali.« V nadaljevanju je Kožar nekaj več besed namenil še raztezanju pred tekom. »Če gremo zgolj na lahkoten džoging, pretirano raztezanje ni potrebno. Nekaj dinamičnih razteznih vaj sicer ne bo škodovalo, če ste bili pred tem osem ur v službi, za računalnikom. Pred tekom se je torej dobro pripraviti z dinamičnimi razteznimi vajami, ki telo pripravijo na obremenitve.« Kako je s pristankom na peto? »Če je tehnika teka primerna, pristanek na peto ni slab. Tehnika teka namreč ni zgolj pristanek na peto in na drugi strani pristanek na sprednji del stopala, pač pa je usklajeno gibanje celotnega telesa. Če je korak predolg, pristanek predaleč pred telesom in na iztegnjeno koleno, pa je lahko pristanek na peto dejavnik povečanega tveganja za nastanek poškodb,« ugotavlja. Kožar je ovrgel tudi trditev, da tek po asfaltu škodi. Po njegovih besedah ni čudežne površine, ki bi našo silo ob pristanku na tla »kar nekako posrkala vase in ne povzročila obremenitev na naše telo in sklepe«. Vse je namreč odvisno od tega, ali se teka lotimo na pravi način in z ustrezno tehniko.

Med tistimi športniki, ki zelo radi tečejo, je tudi biatlonec Jakov Fak, ambasador Triglav teka. »Najraje tečem po neravnih podlagah, ker je to tudi večji izziv,« je pojasnil in tekačem priporočal vadbe ter postopnost.

Kineziolog in tekaški trener Uroš Kožar (levo) in biatlonec Jakov Fak sta prikazala tudi vaje, ki lahko pomembno zmanjšajo možnost poškodb pri teku. / Foto: arhiv Zavarovalnice Triglav

Tek je ena najpreprostejših aktivnosti in zato pogosta izbira za rekreacijo. Skozi čas so se pojavili različni tekaški miti, ki nekatere lahko odvrnejo od tega športa.

Hokejisti pred novimi izzivi

Našo moško člansko hokejsko reprezentanco v novi sezoni čaka nastop na svetovnem prvenstvu elitne skupine, že naslednji mesec pa bodo nastopili na mednarodnem turnirju na Švedskem.

Vilma Stanovnik

Kranj – Ob nedavni skupščini Hokejske zveze Slovenije (HZS)so predstavili tudi načrt aktivnosti naših hokejskih reprezentanc.

V novi sezoni bo moška članska reprezentanca pod vodstvom selektorja Matjaža Kopitarja vse sile usmerila v uspešen nastop na svetovnem prvenstvu elitne hokejske divizije, ki bo od 12. do 28. maja prihodnje leto potekalo v latvijski Rigi in finskem Tampereju. V sklopu priprav se bodo naši hokejisti že naslednji mesec udeležili mednarodnega turnirja U20 v Karlstadu na Švedskem. V novembru jih čaka nastop na turnirju štirih držav (Avstrija, Belorusija, Francija, Slovenija) v Franciji, februarja pa še domači mednarodni turnir.

Žensko člansko reprezentanco pod vodstvom selektorja Franca Ferjaniča od 17. do 23. aprila prihodnje leto čaka nastop na svetovnem prvenstvu divizije I-B v južnokorejskem Suwon Cityu. Risinje bodo med sezono formo nabirale predvsem v klubskih tekmovanjih doma in v tujini, v sklopu zaključnih priprav pa naj bi predvidoma odigrale eno ali dve pripravljalni tekmi.

Moško izbrano vrsto do dvajset let pod vodstvom glavnega trenerja Lovra Bajca čaka nastop na svetovnem prvenstvu divizije I-A, ki bo potekalo od 11. do 17. decembra v norveškem Askerju, moška reprezentanca do 18 let pa bo pod vodstvom glavnega trenerja Jake Adlešiča nastopila na domačem svetovnem prvenstvu divizije I-B, ki bo od 10. do 16. aprila.

Moški reprezentančni selekciji do 16 let in do 15 let bosta delovali pod vodstvom glavnega trenerja Roberta Pesjaka ter ob pomoči predsednika Strokovnega sveta HZS Gorazda Drinovca.

Našo hokejsko reprezentanco, ki si je pred domačimi navijači izborila mesto med svetovno elito, čaka zanimiva sezona. / Foto: Tina Dokl

Tisoč oviratloncev na Pokljuki

Plezanje, plazenje, preskakovanje, tek ... Vse to in še veliko več je oviratlon.

Maja Bertoncelj

Pokljuka – V soboto je bil na Pokljuki znova Oviratlon Obstacle Challenge Slovenija. To je atraktivna oblika športnega udejstvovanja, oblikovana na primeru usposabljanj specialnih enot z vsega sveta. Sestavlja jo od osem do deset kilometrov dolg tek, ki vključuje premagovanje različnih ovir z namenom, da preizkusite svojo vzdržljivost, moč, agilnost, psihično trdnost in sposobnost za timsko delo.

Tisoč oviratloncev je na Admiral Oviratlonu premagalo 34 ovir na desetkilometrski trasi. Na Junior Oviratlonu pa so se pomerili otroci. Na 2,5 kilometra dolgi progi so premagali 14 ovir. »Po dolgem času je bilo lepo spet videti toliko nasmejanih in zadovoljnih obrazov. Hvala oviratlonke in oviratlonci,« je sporočilo Luke Ravniča iz Športnega društva Oviratlon. Zanimivo preizkušnjo so si ogledali tudi nemški biatlonci na čelu z glavnim trenerjem Markom Kirchnerjem in pomočnikom glavnega trenerja Slovencem Urošem Velepcem, ki so bili na Pokljuki ravno na pripravah.

Oviratlon je bil tudi sicer nekoliko biatlonsko obarvan – z dobrodelno noto. Športno društvo Oviratlon podpira dobrodelni projekt Hotela Center Pokljuka, ki gosti biatlonsko ekipo Ukrajine. V ta namen so ji podarili tisoč evrov in vstopnice za Admiral Oviratlon.

Udeleženci so premagovali različne ovire. / Foto: Primož Pičulin

Izvolili Bertonclja

Maja Bertoncelj

Kranj – Končale so se sredozemske igre, ki so potekale v Oranu v Alžiriji. Slovenski športniki so osvojili 23 medalj, od tega šest zlatih.

Razveseljiva novica je tudi, da bo Slovenija imela v prihodnjem mandatu predstavnika v Komisiji športnikov, ki deluje pod okriljem Mednarodnega komiteja sredozemskih iger. Med kandidati sta bila namreč tudi olimpijka atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek in nekdanji vrhunski telovadec in zastavonoša na prejšnjih sredozemskih igrah Sašo Bertoncelj. Med četverico je bil za štiri leta prepričljivo izvoljen slednji. Bertoncelj je trikrat tekmoval na sredozemskih igrah in se leta 2013 iz Mersina v Turčiji vrnil z zlato medaljo. »Verjamem, da zaradi svojih dolgoletnih izkušenj v športu bolje razumem, kaj športnik potrebuje za pripravo na športni dogodek na tako visoki ravni, kot so sredozemske igre. Kot predstavnik športnikov bom skrbel, da bodo potrebe športnikov in športnic vedno na prvem mestu,« poudarja sedaj že nekdanji telovadec iz Gorenje vasi pri Retečah.

Rast hipnih plačil

Takojšnja plačila omogočajo hipno nakazilo na drug račun ne glede na to, kdaj ga opravimo. Ob uporabi aplikacije pa je vse, kar potrebujemo, telefonska številka imetnika računa.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Živimo v času, ko se informacije pretakajo v trenutku. Ko pošljemo SMS ali elektronsko pošto, jo naslovnik lahko prebere že v naslednji sekundi. Zato je morda predvsem mlajšim uporabnikom bank težko razumeti, zakaj pri plačilnem prometu lahko traja tudi nekaj ur – oziroma če transakcijo opravimo ob koncu tedna, do začetka delovnega tedna – da oseba, ki smo ji denar nakazali, tega prejme.

To spreminjajo takojšnja plačila, ki omogočajo denimo, da prijatelju nakažemo določeno vsoto, ta pa znesek lahko že naslednji hip s svojo bančno kartico dvigne na bankomatu ali z njo plača kosilo. Tovrstna plačila postajajo vse bolj priljubljena, ko je treba denimo razdeliti račun v restavraciji, zbrati sredstva za rojstnodnevno darilo ali pa morda nakazati žepnino otrokom ...

Z uporabo digitalnih bančnih poti lahko izvedemo transakcijo, ne da bi poznali številko naslovnikovega transakcijskega računa ali druge njegove podatke. / Foto: Aleš Senožetnik

Enostavna uporaba

Takojšnja plačila sicer v Sloveniji niso novost. Omogoča jih vseevropska infrastruktura za izvrševanje takojšnjih plačil, Banka Slovenije pa komercialnim bankam vstop v shemo omogoča že od konca novembra 2018, od lanskega novembra dalje pa morajo vse banke, torej tudi te, ki delujejo v Sloveniji, to storitev omogočati svojim uporabnikom.

Dandanes so uporabnikom na voljo številne sodobne bančne poti, digitalne denarnice, kot sta Valu ali mBills, pa tudi digitalne banke, kot je denimo nemška N26. Za slovenske uporabnike pa je verjetno najboljša izbira uporaba aplikacije Flik, nacionalne sheme takojšnjih plačil, ki jo podpirajo vse banke in hranilnice, ki delujejo pri nas in ki tudi jamčijo za varnost uporabe.

Aplikacijo prenesemo na svoj pametni telefon, povežemo svoj transakcijski račun s kontaktnimi podatki, torej telefonsko številko ali elektronskim naslovom, in že lahko nakažemo denar komitentu katerekoli banke pri nas, pri čemer je dovolj že to, da vemo njegov kontaktni podatek, npr. telefonsko številko, ki jo izberemo kar iz imenika svojega telefona. Vnesemo znesek in po želji napišemo še kratko sporočilo (npr. namen plačila) in v nekaj sekundah je nakazilo že na uporabnikovem računu. S Flikom lahko ustvarimo tudi zahtevek za plačilo, v nekaterih trgovinah, ki omogočajo plačevanje z aplikacijo, pa lahko zgolj z uporabo aplikacije in brez plačilne kartice plačamo kupljeno blago.

Flik ima danes več kot 320 tisoč uporabnikov, ki dnevno opravijo več kot 7500 transakcij.

Storitev pridobiva priljubljenost

Takojšnja plačila pri nas za zdaj predstavljajo le majhen delež vseh opravljenih transakcij, kar 99,5 odstotka vseh je bilo denimo v lanskem letu opravljenih v sistemih za plačila SEPA in za kartična plačila. A kot kažejo podatki Banke Slovenije, predvsem od lanske jeseni, torej približno od uvedbe obveznosti ponujanja takojšnjih plačil za banke, tudi tovrstno plačevanje dobiva pospešek.

Šele junija lani je denimo vrednost vseh izvedenih transakcij takojšnih plačil presegla petdeset milijonov evrov, oktobra je prebila mejo 250 milijonov, decembra pa je že presegla štiristo milijonov evrov. Skladno se je povečevalo tudi število opravljenih transakcij, ki je decembra preseglo milijon. Čeprav denimo Flik omogoča izvrševanje plačil do višine 15 tisoč evrov, pa statistika kaže, da se največ takojšnjih plačil uporablja za majhne zneske. V lanskem letu je povprečna vrednost takojšnjega plačila znašala 289 evrov.

Kot so nam sporočili z Bankarta, podjetja, ki se ukvarja z razvijanjem sodobnih plačilnih instrumentov in kjer je nastal tudi Flik, ima aplikacija trenutno približno 322 tisoč uporabnikov. Točno število je še nekoliko višje, saj za dve banki nimajo zbranih podatkov. Od februarja 2020, ko so prve slovenske banke omogočile Flik, je bilo skupno izvedenih več kot dva milijona transakcij. Uporabniki trenutno dnevno v povprečju izvedejo več kot 7.500 transakcij, število pa nenehno raste.

Prestrukturiranje tudi pri nas

V okviru obsežnega prestrukturiranja bo Novartis ukinil približno osem tisoč delovnih mest po vsem svetu. Kako bo to vplivalo na enote v Sloveniji?

Aleš Senožetnik

Ljubljana, Mengeš – Švicarski farmacevtski gigant Novartis, ki ima v lasti tudi slovenski Lek, je pred dnevi napovedal, da bo v okviru obsežnega prestrukturiranja po vsem svetu ukinil osem tisoč delovnih mest. Družba, ki sicer globalno zaposluje okoli 120 tisoč ljudi, je načrt prestrukturiranja predstavila že aprila lani, kot pa so dejali, naj bi vplival tudi na enote pri nas. Kot je znano, ima namreč podjetje poleg enot v Lendavi, na Prevaljah in Ljubljani tudi obrat v Mengšu, v katerega v zadnjih letih veliko vlagajo, kar se odraža tudi na precejšnjem povečanju števila zaposlenih. Družba sicer pri nas zaposluje okoli pet tisoč ljudi.

Natančnejše informacije o tem, kako bo prestrukturiranje vplivalo na zaposlene pri nas, bodo znane v prihodnjih tednih, pravijo v podjetju.

Kot so sporočili, so se prestrukturiranja lotili z namenom pospeševanja rasti poslovanja, okrepitve nabora izdelkov in povečanja produktivnosti. Tako bodo enoti Farmacevtika in Onkologija združili v skupno enoto Inovativna zdravila, združili pa bodo tudi enoti tehničnih operacij in enoto uporabniških in tehnoloških rešitev ter na novo vzpostavili enoto strategija in rast.

Kot pravijo, želijo spremembe vpeljati v prihodnjih nekaj mesecih, trenutno pa več informacij o tem, v kolikšni meri bo prišlo do ukinitve delovnih mest tudi pri nas, še ne dajejo. »Zavedamo se vpliva, ki ga bodo imele spremembe na naše zaposlene, in bomo zagotovili, da bomo izpolnili vse zahteve za posvetovanje z zaposlenimi prek socialnih partnerjev, kjer je to potrebno, ter zagotovili podporo vsem tistim, ki jo bodo potrebovali,« so še zapisali.

DOBRO JE VEDETI

Kaj določa novi pravilnik o začasnih objektih

Cveto Zaplotnik

V prvih junijskih dneh je na podlagi novega gradbenega zakona začel veljati nov pravilnik o začasnih objektih, ki določa podrobnejše pogoje za postavitev začasnih sezonskih, začasnih nujnih in začasnih skladiščnih objektov.

Začasni sezonski objekti so namenjeni prireditvam in sezonski ponudbi. Med objekte, ki so namenjeni prireditvam, sodijo montažni oder, montažni pokrit prireditveni prostor, montažne tribune za gledalce in montažni objekti za gostinsko ponudbo, te objekte je dovoljeno postaviti le za čas prireditve. Med objekte, ki so namenjeni sezonski ponudbi, uvrščajo montažne gostinske objekte ter montažne objekte za športno, turistično, trgovsko in storitveno dejavnost, takšni objekti lahko stojijo največ šest mesecev v istem koledarskem letu.

Začasne nujne objekte je dovoljeno postaviti ob naravnih in drugih nesrečah ter v primeru višje sile. Dovoljeno jih je postaviti za čas, ki ga določi vlada ali občinski svet, vendar najdlje za tri leta.

Začasni skladiščni objekti so objekti, namenjeni skladiščenju nenevarnih snovi, ter sanitarni objekti. Pogoj je, da je zemljišče, na katerem stoji objekt, v območju proizvodnih in gospodarskih dejavnosti ali prometne in druge gospodarske javne infrastrukture in da je del gradbene parcele obstoječih proizvodnih in skladiščnih objektov, v katerih investitor že izvaja dejavnost. Če gradbena parcela obstoječemu objektu še ni določena, se za to do 1. januarja 2025 štejeta zemljišče pod obstoječim objektom in zemljišče ob objektu, ki je trajno namenjeno rabi tega objekta. Na isto gradbeno parcelo obstoječega proizvodnega ali skladiščnega objekta je dovoljeno postaviti začasni skladiščni objekt le enkrat in ne več kot za tri leta, visok je lahko največ deset metrov in ima lahko do tisoč kvadratnih metrov bruto tlorisne površine. Elementi objekta ne smejo biti izdelani iz betona, razen sider in talnih uteži.

Vračajo se na trg koles

Aleš Senožetnik

Begunje – Po več kot 15 letih se begunjski elan vrača na kolesarski trg. Zasnovali so namreč kolekcijo za kolesarjenje, namenjeno najširšemu delu populacije. Prvi del programa so gorska in treking kolesa za ženske, moške in otroke. Hkrati bo podjetje v regiji razvijalo tudi testne centre, v katerih bodo izbrani produkti na voljo za preizkus. Kot pravijo v podjetju, gre le za prvi korak pri vstopu v nov segment in bodo linijo izdelkov v naslednjih letih postopoma širili.

Ob tej priložnosti so ob koncu šolskega leta pet otroških koles podarili tudi radovljiški Osnovni šoli Antona Tomaža Linharta, s čimer želijo tudi učencem, ki si svojega kolesa ne morejo privoščiti, omogočiti dostop do športa in kolesarstva.

Novo vodstvo Obrtno-podjetniške zbornice

Ljubljana – Novi predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je ta teden postal Blaž Cvar, ki je bil doslej dejaven v sekciji za gostinstvo in turizem. Zanj je med skupno osmimi kandidati na volilni skupščini glasovalo 52 od prisotnih 92 poslancev. Cvar bo nasledil Branka Meha, ki je bil na čelu organizacije devet let, ob zaključku mandata pa so mu podelili tudi naziv častnega člana OZS. Na seji je novi predsednik predstavil tudi člane novega upravnega odbora, izvolili pa so tudi člane nadzornega odbora. Predsednik odbora je postal Aleš Pulko, za člane pa so bili izvoljeni Sandra Gomboc, Nataša Mikulin, Marko Dolinšek in Andrej Kos.

Brezposelnost do nove najnižje ravni

Ljubljana – Na Zavodu RS za zaposlovanje je bilo konec junija registriranih 53.860 brezposelnih, kar je 3,6 odstotka manj kot maja in skoraj petino manj kot junija lani. S tem je bila dosežena nova najnižja raven brezposelnosti po letu 1990. Brezposelnost se je zmanjšala v vseh območnih službah, v kranjski za 3,1 odstotka, na letni ravni pa za 33,1 odstotka, kar je največ med vsemi območnimi enotami.

Nova patruljna vozila za policijo

Simon Šubic

Kranj – Policijske uprave po Sloveniji so ta teden v najem prevzele še zadnjih 53 od 203 novih specialnih patruljnih osebnih vozil. Policisti jih bodo za operativne naloge uporabljali pet let, so sporočili z ministrstva za notranje zadeve. Policija je sicer tokrat v najem prevzela vozila Škoda Octavia Combi 2.0.

Na notranjem ministrstvu z organoma v sestavi, policijo in inšpektoratom za notranje zadeve, imajo skupno 2755 vozil, od tega 2337 lastnih vozil, 418 vozil pa v najemu. Največ je osebnih civilnih vozil (1238), osebnih patruljnih vozil (677), sledijo intervencijska vozila (110). Vozni park je star povprečno 6,4 leta. Najstarejša so kombinirana vozila in motorna kolesa, ki so v povprečju stara več kot deve let, pomladili pa so vozni park osebnih patruljnih vozil, ki je zdaj star povprečno 3,4 leta.

Policija je v najem prevzela še 52 specialnih patruljnih vozil Škoda Octavia. Slika je simbolična. / Foto: Tina Dokl

Preklicali veliko požarno ogroženost v naravi

Simon Šubic

Kranj – Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je v torek za večji del države razglasila prenehanje velike požarne ogroženosti naravnega okolja, razglašene 1. julija. Velika požarna ogroženost naravnega okolja je prenehala veljati tudi za Gorenjsko, še vedno pa je razglašena za Primorsko oziroma na območjih izpostav uprave za zaščito in reševanje Koper, Nova Gorica in Postojna. Tam še vedno velja prepoved kurjenja in odmetavanja gorečih ali drugih vnetljivih predmetov ali snovi v naravi.

Na »zebri« trčil v vzgojiteljico in otroke

Kamnik – V sredo dopoldan je v križišču Šolske ulice in kamniške obvoznice voznik osebnega vozila trčil v skupino otrok in vzgojiteljico. Po ugotovitvah policije je voznik pripeljal po Šolski ulici in zavijal na kamniško obvoznico, pri tem pa spregledal skupino otrok, ki je z vzgojiteljico prečkala cesto na prehodu za pešce. Trčil je v vzgojiteljico in tri otroke ob njej. Vsi pešci so se v nesreči lažje poškodovali. Vzgojiteljico in dva otroka so z reševalnim vozilom odpeljali v ljubljanski klinični center.

Roparja hitro prijeli

Kranj – Kranjski kriminalisti so v nedeljo zvečer v Kranju obravnavali rop nad občanom. Neznana moška sta pristopila do njega in ga pretepla ter mu odtujila elektronsko ročno uro. S kraja sta pobegnila, a so enega osumljenca policisti hitro prijeli, drugega, ki se je skrival, pa je izsledil vodnik s policijskim psom. Za oba je bil odrejen pripor.

Pes ugriznil turista

Kranjska Gora – V Kranjski Gori je ta teden pes ugriznil turista, ki je med iskanjem prave poti stopil na zasebno zemljišče kljub izobešenim znakom o nevarnem psu. Pes je bil privezan. Kršitve lastnika policisti niso ugotovili.

Reševalni pas ustvarimo ob vsakem zastoju

Ob vsakem zastoju na avtocesti in hitri cesti, ne glede na njegov razlog, je treba ustvariti reševalni pas po sredini cestišča, ki mora biti dovolj širok za varno vožnjo intervencijskih vozil.

Simon Šubic

Primer vzorno vzpostavljenega reševalnega pasu na gorenjski avtocesti / Foto: Gorazd Kavčič

Kranj – Dogajanje po zadnji smrtni prometni nesreči na gorenjski avtocesti, v kateri sta pred tednom dni življenje izgubila srbska državljana, je znova pokazalo, da ozaveščanje javnosti o pomembnosti in namenu reševalnega pasu na avtocesti ni nikoli končana zgodba. »Proti jutru, ko se je reševalni pas vzpostavljal in se urejali obvozi, smo imeli tudi primere, ko so vozniki uporabili reševalni pas za svojo vožnjo. Zato smo z dodatnimi policisti skušali te stvari preprečiti, predvsem pa na najbolj prometnih križiščih urejali promet, da ni prihajalo do večjih kršitev cestnoprometnih predpisov,« je namreč razložil Simon Sušanj iz Sektorja uniformirane policije Policijske uprave Kranj.

Gasilca peš utirala pot vozilom

Pred kratkim so tudi Agencija za varnost cestnega prometa (AVP), policija, Zavod Reševalni pas, Družba za avtoceste v RS (DARS), gasilci in reševalci skupno opozorili in ozaveščali, da je pravilno razvrščanje v primeru zastojev na avtocesti življenjskega pomena. Tovrstno ozaveščanje sicer poteka že od leta 2013 naprej, ko sta pogumna gasilca večji del poti, ko so se intervencijska vozila prebijala po avtocesti med nepravilno razvrščenimi in stoječimi vozili, tekla pred gasilskim vozilom in v polni opremi pri skoraj 30 stopinjah Celzija temperature voznike pozivala, naj se umaknejo na stran. Vozila sta morala umikati tudi na roke, da so intervencijska vozila prispela na kraj nesreče.

Na pobudo enega izmed omenjenih gasilcev Anžeta Albrehta je pred leti zaživela Facebook stran Ustvarimo reševalni pas na avtocestah, ustanovili so Zavod Reševalni pas, ki skrbi za ozaveščanje voznikov in voznic, kako pravilno ravnati ob prometnem zastoju na avtocestah. V sodelovanju z AVP in DARS pa Anže vsak mesec razdeljuje tudi magnetne nalepke Reševalni pas, ki opozarjajo na pravilno razvrstitev.

Anže Albreht, direktor Zavoda Reševalni pas / Foto: AVP

Z magnetno nalepko, ki opozarja na pravilno razvrstitev ob vsakem zastoju, so opremili že več kot 60 tisoč vozil. / Foto: AVP

Mitja Palčič, pomočnik direktorja Uprave avtocestne policije: »Zaradi naraščanja cestnega prometa, še zlasti tovornega, ki je velika obremenitev za avtocestno omrežje, je nevarnost za nastanek nesreč večja. Zato vse voznike pozivamo k previdni vožnji in spoštovanju predpisov, da bi čim bolj zmanjšali možnost in težo prometnih nesreč. Če do njih vseeno pride, pa vselej ravnajte odgovorno in omogočite reševalni pas interventnim službam, saj nikoli ne veste, kdo na začetku kolone čaka na pomoč. Morda prav nekdo od vaših bližnjih.«

Mnogi na reševalni pas pozabijo

Anže Albreht, ki je nastopil v vlogi direktorja Zavoda Reševalni pas, je ob tej priložnosti poudaril: »Pred devetimi leti sem tekel pred gasilskim vozilom in si peš utiral pot do kraja prometne nesreče. Navkljub ogromno aktivnostim, ki jih v zadnjih devetih letih izvajamo v Zavodu Reševalni pas in izboljšanju problematike, še vedno opažamo, da premnogi vozniki reševalnega pasu še vedno ne ustvarijo ob vsakem zastoju.« Ob tem je apeliral na voznike, da ob vsakem zastoju na avtocesti in hitri cesti, ne glede na razlog le-tega, ustvarijo reševalni pas po sredini cestišča, ki mora biti dovolj širok za varno vožnjo intervencijskih vozil.

»Predstavljajte si, da ste voznik gasilskega tovornega vozila, ki tehta več kot 20 ton, in hitite na mesto nesreče, v kateri je oseba utrpela hude poškodbe, zato mora čim prej v bolnišnico. V vozilu imate opremo, brez katere te osebe ne morete spraviti iz vozila, a gasilski tovornjak ne more do kraja dogodka, ker nekdo ni ustvaril reševalnega pasu. Kako se počutite?« ga je dopolnil Žiga Zupan, poklicni gasilec v Gasilsko reševalni službi Kranj.

Kako vzpostaviti reševalni pas

»Domači vozniki pomen pravilne vzpostavitve poznajo vse bolje, tuje voznike pa je treba ozaveščati še bolj intenzivno,« pa je ocenil Jože Hribar, direktor AVP.

In kako se reševalni pas vzpostavi? »Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na skrajnem levem prometnem pasu, se morajo razvrstiti čim bolj levo, tudi čez robno črto smernega vozišča. Vozila, ki se ustavljajo ali stojijo na desnem prometnem pasu, pa se morajo razvrstiti čim bolj desno, tudi čez robno črto smernega vozišča, kar vključuje tudi odstavni pas. Tako ustvarimo dovolj široko pot za dostop intervencijskih vozil,« je razložil Hribar.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Pozabili smo, da živimo v raju

Gorenjec Simon Prosen intenzivno raziskuje preteklost. Pri tem se ne omejuje. Njegova zgodba nastaja iz upoštevanja vsega, od duhovnosti, zgodovine, arheologije, bajeslovja in toponimov do ljudskega izročila. Prišel je do zanimivih spoznanj.

Alenka Brun

Današnji Slovenci smo potomci evropskih staroselcev, pravi. »Na tem območju živimo že od vekomaj. Imamo jezik, vero, ljudsko izročilo, narodopisje in bajeslovje, ki so izjemno bogati in vseobsegajoči. Lahko bi dejali, da imamo vse, kar imajo veliki. Smo popolnoma enakovredni drugim narodom, odlikuje pa nas izvirnost,« nadaljuje Prosen, ki se je rodil v Šmartnem pri Cerkljah, danes pa živi v Vodicah. Je ljubiteljski zgodovinar, sam se opredeli kot povestičar, katerega razmišljanja so že zdavnaj prerasla okvire hobija. Po izobrazbi pa je strojni inženir. In ravno strojniška analitičnost mu pride pri razumevanju preteklosti še kako prav. Pojasni: »Na preteklost gledam zvedavo in kritično, predvsem pa z duhovne perspektive. V sebi združujem strojniško analitičnost in intuitivno čutenje, ki se med seboj dopolnjujeta in potrjujeta.«

»Slovenci smo veliki individualisti in se počutimo doma v majhnih skupinah. Nimamo prirojenega povezovalnega čuta niti nam ga skozi preteklost ni uspelo vzpostaviti. To je tudi naša največja pomanjkljivost, saj povezave, ki smo jih ustvarili, niso bile niti trajne niti močne.«

O svojih dognanjih veliko predava po Sloveniji. »Na predavanjih predstavim preteklost ljudi, ki se danes imenujemo Slovenci, na širšem prostoru današnje Slovenije ter poudarim dejstva, ki so premalo znana ali narobe razumljena. Predvsem se osredotočam na vero, duhovnost, pravdo, identiteto naroda, koseze, Kranjsko in Kranjce,« še doda.

Kako se je vse začelo

Simona Prosena je zgodovina od nekdaj zanimala. Ko sta se pred 15 leti s soprogo odločila, da začneta delati na sebi – kot se temu danes modno reče, hudomušno pripomni – so se po nekem času zastavila vprašanja: kdo sem, zakaj sem se rodil tu, zakaj se dogajajo določene stvari, zakaj govorim tako unikaten jezik, kot je slovenščina. »Pa sem začel brskati. Najprej sem iskal informacije pri alternativnih raziskovalcih, potem začel prebirati uradne vire, zbirati gradivo, videl pa sem, da ima praktično vsak eno omejitev: vsak je raziskoval en segment v preteklosti – ali pisne vire, arheologijo, etnologijo ... Nihče pa tega ni povezoval. Meni se je zdelo, da je treba vsa znanja povezati. Mislim, da moraš preteklost dojemati čim bolj celovito.«

Danes se s tem intenzivno ukvarja že sedem let, v raziskovanjih seže vse do zadnje ledene dobe. Veliko si pomaga tudi z internetom, vse več pa, pravi, se naslanja na strokovne, uradne vire. »Toliko vem o preteklosti, da vem, da se vsega ne da zakriti, in tudi v uradnih virih najdem tisto, kar iščem. Resnice se ne da skriti. So pa zdaj zanimivi zlasti slovenski viri, ki raje pišejo v angleščini in izdajajo v tujini. Tam res najdeš še marsikaj zanimivega.«

Simon Prosen / Foto: Alenka Brun

Tako ugotavlja ...

... da so bili naši predniki duhovno izjemno močni ljudje, da jim zunanja identiteta v smislu poimenovanja ljudstva v preteklosti niti ni bila pomembna in da na tem ozemlju živimo od vekomaj. »Izhodišče, prvotno naselitveno območje, je bilo visokogorje. Potem smo se počasi premikali v nižino.« Slovenci smo v bistvu zveza različnih domorodnih ljudstev. »Smo veliki individualisti in se počutimo doma v majhnih skupinah. Nimamo prirojenega povezovalnega čuta niti nam ga skozi preteklost ni uspelo vzpostaviti. To je tudi naša največja pomanjkljivost, saj povezave, ki smo jih ustvarili, niso bile niti trajne in niti močne. Bile so krhke, mehke in tujci so nas na ta način lahko izrabili.«

O svojih dognanjih Simon Prosen veliko predava po Sloveniji. Na njih predstavi preteklost ljudi, ki se danes imenujemo Slovenci, na širšem prostoru današnje Slovenije ter poudari dejstva, ki so premalo znana ali narobe razumljena. Predvsem se osredotoča na vero, duhovnost, pravdo, identiteto naroda, koseze, Kranjsko in Kranjce.

Gorenjci ali Kranjci

»Smo nekaj posebnega. Imamo srečo in tudi odgovornost, da smo ohranili res prvobitno gorenjsko narečje, ki ga vlečemo od Karnov, ljudstva, ki je živelo tu še pred Rimljani.« Predvsem ga fascinira »kranjski« način življenja. »Zelo dobro se počutimo v gorah – bližje smo gorjancem kakor pa nižincem. Znali smo obdelovati železo že takrat, ko ga drugi niso. Železna doba je pri nas nastopila bistveno prej, kot o njej govori uradna zgodovina. To sta sedaj dokazala Janez Bizjak iz Bohinja in Ivo Janez Cundrič z Bleda, ki sta odkrila, da so železo pri nas obdelovali že pred štiri tisoč leti. V bistvu imamo tu zelo močno povezavo, saj je železo kovina, ki zahteva ogromno znanja za predelavo, obdelavo in tudi nudi ogromno. To pomeni, da je bil naš narod močno tehnološko podkovan, inovativen, sposoben – je znal uporabljati, kar je naredil. Imamo veliko duhovno moč, čeprav se je ne zavedamo, zelo smo povezani z naravo, z zemljo. Slovenka, sploh Kranjica, je izjemno močna ženska. V naših krajih je bilo v preteklosti kar nekaj kneginj, ki so imele v tistih včasih izjemen vpliv. Že če pogledamo ime Kranjska, nam veliko pove: vsebuje koren kraj, kar pomeni to, kjer smo, v njem pa je tudi beseda raj – torej: živimo v raju. Tu zelo rad citiram Daria Cortesa, ki je rekel, da nismo bili izgnani iz raja, ampak smo pozabili, da živimo v raju. To se nam je zgodilo: pozabili smo, kje živimo in kaj smo.«

Kultura

Ejti Štih v pogovoru z Ano Marijo Kunstelj o slikanju in življenju v Boliviji **Stran 14**

Pogovor

Tonček Smolej, dolgoletni gorski reševalec in prejemnik priznanja za prostovoljstvo **Stran 15**

Pogovor

Saša Florjančič, kustosinja in dolgoletna vodja Kovaškega muzeja v Kropi **Stran 16**

Od petka do petka

Državni svet je na seji v Litiji, kjer jih je nagovoril tudi predsednik republike Borut Pahor, soglašal s predlogom pokrajinske zakonodaje. / Foto: Nebojša Tejić /STA

Državni zbor je za novo predsednico računskega sodišča na tajnem glasovanju izvolil Jano Ahčin. / Foto: Daniel Novakovič/STA

Predstavniki t. i. ljudske koalicije so v državni zbor vložili pobudo za razpis referenduma o noveli zakona o nalezljivih boleznih. / Foto: Tina Dokl

Državni svet predlaga petnajst pokrajin

Simon Šubic

Pokrajinska zakonodaja v državni zbor

Državni svet je v sredo odločil, da v parlamentarno proceduro pošlje paket treh zakonov za ustanovitev pokrajin. Končni predlog, ki so ga v državnem svetu snovali od leta 2019, predvideva ustanovitev petnajstih pokrajin in poseben status Mestne občine Ljubljana. Gre za zgodovinski trenutek, je odločitev državnega sveta ocenil predsednik republike Borut Pahor, ki se je kot častni gost udeležil sredine seje v Litiji. Predsednik državnega sveta Alojz Kovšca je razložil, da je želja za ustanovitev pokrajin tokrat prišla iz lokalnih skupnosti, v procesu oblikovanja zakonodajnih predlogov pa politične stranke na noben način niso bile vključene. Ustanovili so strokovno skupino za pripravo pokrajinske zakonodaje pod vodstvom Boštjana Brezovnika, ki je pripravila predlog na podlagi strokovnih meril, obstoječega stanja, razvojnih možnosti in pozitivne prakse v evropskih državah. S predstavniki strokovne skupine so se nato udeležili 136 sej občinskih svetov, prisluhnili željam lokalne skupnosti, zbrali vse pripombe, nato pa je nastal končni predlog.

Znanih šest kandidatov za predsednika republike

Kandidaturo na jesenskih predsedniških volitvah so doslej napovedali že odvetnica Nataša Pirc Musar, podpredsednica Gibanja Svoboda Marta Kos, psihoanalitičarka Nina Krajnik, nekdanji zunanji minister Anže Logar iz SDS, glasbenik Gregor Bezenšek mlajši in včeraj v Medvodah še kočevski župan Vladimir Prebilič. Kot možne kandidate se v javnosti omenja še več imen, med njimi tudi nekdanjega predsednika vlade Mira Cerarja, ki pa je v sredo sporočil, da ne bo kandidiral. Kot je zapisal, je po umiku iz politike svojo pozornost usmeril v strokovno dejavnost, pedagoško in znanstveno delo ter k družini, bo pa ostal družbeno aktiven strokovnjak in državljan.

Občine želijo višjo povprečnino

Ministrstvo za finance je povprečnine za leto 2023 ocenilo na 639,99 evra, za leto 2024 pa na 640,33 evra. Z njegovim predlogom se ne strinja Združenje občin Slovenije (ZOS), ki predlaga določitev povprečnine v višini 755,49 evra za leto 2023 in 771,53 evra za leto 2024. Hkrati so ministrstvu predlagali, da se tudi za leto 2022 občinam povprečnina s sedanjih 645 evrov zviša na 725,20 evra, izplačilo poračuna pa naj se izvede še v letošnjem letu, so sporočili iz združenja. Ministrstvo za finance vsako leto 1. julija posreduje izračune povprečnine za prihodnji dve leti, ZOS pa ima do septembra čas, da posreduje svoje predloge, nakar stečejo pogajanja.

Jana Ahčin predsednica računskega sodišča

Državni zbor je pred tednom dni na tajnem glasovanju za predsednico Računskega sodišča imenoval Jano Ahčin, nekdanjo direktorico Finančne uprave RS. Ahčinova, ki je bila že do zdaj svetovalka predsednika računskega sodišča, je postala prva ženska na čelu vrhovne revizijske ustanove v državi, na položaju pa je nasledila Tomaža Vesela, ki se mu je mandat iztekel konec maja. Za novega viceguvernerja Banke Slovenije pa je državni zbor minuli petek imenoval Milana M. Cvikla.

Ustavno sodišče nič o ustavnosti zaprtja šol

Ustavno sodišče je pred dnevi zavrglo pobudo za oceno ustavnosti odlokov o zaprtju šol med epidemijo covida-19. Ocenjuje namreč, da ni več mogoče pričakovati, da bo vlada širjenje novega koronavirusa v vrtcih in osnovnih šolah še vedno poskušala zamejiti s tako strogimi ukrepi, torej s splošno prepovedjo zbiranja ljudi v teh zavodih, zato so prenehali obstajati razlogi, ki so narekovali začetek postopka za oceno ustavnosti posameznih določb teh odlokov po uradni dolžnosti.

Podpise bodo zbirali septembra

Predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič je za začetek zbiranja podpisov za razpis referenduma o spremembah zakona o vladi določila 1. september, 35-dnevni rok za zbiranje 40 tisoč podpisov pa se bo iztekel 5. oktobra. Pobudo za razpis referenduma so v preteklem tednu vložili v SDS, kjer predvideno širitev vlade za tri ministrstva ocenjujejo kot problematično. Predstavniki t. i. ljudske koalicije pa so ta teden v državni zbor vložili pobudo za razpis referenduma o noveli zakona o nalezljivih boleznih z več kot potrebnimi 2500 podpisi. Kritični so predvsem do »netransparentne in pred javnostjo načrtno umaknjene obravnave in izglasovanja« zakona, ki so ga poslanci potrdili nedavno. Novela sicer dodatno omejuje vlado pri vseh ukrepih, ki bi lahko posegali v osnovne pravice posameznika, in uvaja institut parlamentarnega nadzora vladnih ukrepov.

Slovenci v zamejstvu (858)

Iz Koroške pod Triglav

Jože Košnjek

med sosedi

Kar številna zasedba Slovencev s koroške strani se je udeležila junijskega tradicionalnega čezmejnega srečanja v Vratih pod Triglavom. To srečanje, letošnje je bilo že šesto, je bilo prvič na gorenjski strani. Doslej je bilo vedno na Koroškem, največkrat na Dobraču in nazadnje na Bistriški planini nad Ziljsko dolino. Tako so letos prišli v Vrata predsednik Slovenskega planinskega društva iz Celovca Štefan Riegelnik in njegovi prijatelji, eden od glavnih pobudnikov srečanja Simon Triessnig iz Loč ob Baškem jezeru, in kar močna posadka iz Zilje, v kateri so bili tudi Renate in Franc Rogi in predsednik ter podpredsednik Slovenskega prosvetnega društva Zila Danijel Mešnik in Urban Popotnig. V Vrata so prišli tudi pevke in pevci Kvarteta Dobniško jezero, v katerem pojejo Nada Zerzer, Katja Osterc, Simon Triessnig in Jakob Kuschutnig.

Gostje iz Ziljske doline / Foto: Jože Košnjek

Koroščі, še posebej Ziljani, so na svoj način povezani s slovenskimi gorami. Kot železniški uslužbenec je bil premeščen v Beljak in je bil leta 1900 med ustanovitelji ziljske podružnice Slovenskega planinskega društva. Leta 1923 je sam prebarval Aljažev stolp na vrhu Triglava, od leta 1928 do smrti leta 1937 pa je bil oskrbnik Koče pri Triglavskih jezerih. Markacije, ki usmerjajo planince v slovenskih gorah – bela pika z rdečim kolobarjem –, so njegov izum.

Ivan Lukan, še vedno časnikar in šahist, Simon Triessnig, organizator srečanja, in Gorazd Živkovič, najodgovornejši Korošec za zgodovinsko dediščino, v dolini Vrata / Foto: Jože Košnjek

Slovenske gore, še posebej Triglav, so priljubljene tudi na Koroškem, še posebej za Slovence. Na njegov vrh so se tako že vzpenjali dijaki Slovenske gimnazije iz Celovca. Naša slavna gora je namreč tudi njihova.

Po svetu

Koreografija intimnosti

Seksualne prizore na platnu oziroma na ekranu poznamo vsi. Malo pa vemo o tem, kaj vse se dogaja med snemanjem teh prizorov. Veliko je (bilo) tudi spolnih zlorab, ki pa se jim je mogoče s posebno »koreografijo« izogniti ...

Miha Naglič

Kaj počne Ita O'Brien

Nadvse zanimivo in poučno je prebrati intervju z Ito O'Brien, nekdanjo plesalko in igralko, zdaj pa »koordinatorico intimnih prizorov na filmu in televiziji«. In kdo je ta britanska dama? »Ita O'Brien je bila v zadnjih letih pionirka na področju koordinacije intimnih prizorov. To je relativno nova panoga v Hollywoodu: gre za strokovnjake, ki ustvarjajo in vodijo koreografije simuliranih prizorov spolnosti pred kamero, obenem pa načenjajo pogovor o privolitvi ter olajšujejo komunikacijo med režiserjem in nastopajočimi. Skrbijo tudi, da nikoli več ne bi prihajalo do trpinčenja, kakršnega je doživljala na primer Maria Schneider pri snemanju slavnega prizora posilstva v Zadnjem tangu v Parizu (1972). (Igralka je leta pozneje razkrila, da prizora v scenariju ni bilo in da sta jo režiser in soigralec vanj zmanipulirala.)« Do preloma v teh rečeh je prišlo zlasti po nastopu gibanja Me-Too. »Pred gibanjem Me-Too je bila točno taka situacija. Če je igralec na kakršen koli način ali s kakršnim koli razlogom rekel 'ne', če je poskušal postaviti meje, ga je upravičeno skrbelo, da bo veljal za zdraharja, za neprofesionalnega, da bo njegovo ime omadeževano. To se je zagotovo tudi dogajalo. Ampak na neki točki je sodu izbilo dno: spomnim se, kako je Oprah l. 2018 na podelitvi zlatih globusov rekla: 'Poslušamo in slišimo vas.' Igralci so zdaj slišani tudi, ko gre za psihično ali čustveno travmo, ki je prej nihče ni upošteval. Ampak na žalost odločitve diktira denar. Jasno, da bo producent pri prizoru skakanja s strehe na streho financiral koordinatorja za kaskadersko delo, ker bo v nasprotnem primeru kdo padel z višine in umrl. Jasno, da bo financiral koreografa, če bo treba pred kamero plesati tango; v nasprotnem primeru si lahko kdo zlomi gleženj. Ampak to so vse primeri telesnih poškodb – zelo lahko je videti, kako dobra praksa zmanjšuje tveganje. Treba pa se je zavedati, da so intimni prizori prav tako oblika telesnega 'plesa', pripovedovanja zgodbe prek človeškega telesa. Seveda so pri tem početju mogoče tudi telesne poškodbe, je pa veliko večja možnost, da bo poškodba čustvene ali psihične narave, če se te je npr. nekdo dotikal na način, v katerega nisi privolil. Pred afero Weinstein producentom ni bilo zares v interesu, da bi skušali zmanjševati tveganje teh navzven nevidnih poškodb.« In kako je v teh rečeh zdaj? »Situacijo zdaj obračamo na glavo: namesto da bi govorili, kaj 'smejo' in česa ne, jim govorimo: Povejte nam! Že res, da si to morda podpisal, kako pa se počutiš tukaj in zdaj? Vzemiva primer, da je igralka privolila v prizor golote, v katerem uporablja samo obliž, ki zakriva genitalije. Ampak na dan, ko bi to morali posneti, ima močno menstruacijo. Situacija je zdaj drugačna: skrbi jo potencialno puščanje in zadrega, noče več nastopiti samo z obližem; hoče vsaj še hlačke v kožni barvi. Koreografija po navadi lahko ostane enaka, treba je le malce spremeniti kader, da to omogočimo – režiser pa še vedno dobi prizor, ki ga je hotel. Če igralci vedo, da bomo take zahteve vedno podprli, lahko ostanejo sproščeni in odprti za ustvarjalni proces. Večina prizorov, za katere bi gledalci lahko prisegli, da so bili posneti s popolno goloto, je bila posnetih z uporabo zaščitnega perila.« (Vir: intervju Ane Jurc z Ito O'Brien na MMC RTV SLO) Dodajmo, da je bila Ita O'Brien tudi gostja druge edicije mednarodnega igralskega festivala Krafft v Kranju, junija 2022.

Zadnji tango v Parizu

Kot rečeno: eden najspornejših prizorov posilstva v zgodovini Hollywooda – tisti, ko Marlon Brando v Zadnjem tangu v Parizu (1972) z uporabo lubrikant masla posili Mario Schneider, je bil posnet brez privolitve francoske igralke. Schneiderjeva je bila takrat stara 19 let, Brando pa 48. Režiser filma Bernardo Bertolucci je pozneje priznal, da sta z Brandom ta prizor izvedla načrtno. »Da dosežeš nekaj, mislim, da moraš biti popolnoma svoboden. Nisem želel, da Maria svojo osramočenost, svoj bes zaigra, ampak sem želel, da ju čuti. Me je pa potem zaradi tega sovražila do konca svojih dni.« Zdaj so vsi trije že onstran, njihova skupna filmska mojstrovina pa ostaja in ima letos že 50 let.

Koordinate nasilja

Ko človek prebira, kako v zahodni filmski produkciji vse bolj skrbijo, da pri snemanju seksualnih prizorov ne bi prihajalo do zlorab, se vpraša, ali bi nekdo – in kdo? – lahko opravljal takšno vlogo v nasilnih dejanjih, ki jih je po svetu vse več. Ne le v številnih vojnah, tudi v miru. Vprašanje je seveda retorično, saj vemo, da so v takih primerih koordinatorji nasilja nasilneži sami ...

Med snemanjem romantičnih prizorov poljubljanja in drugih spolnih praks je prihajalo tudi do igralkam in igralcem neljubih dejanj ... / Foto: Wikipedija, Ronnie Macdonald

Režiser Bernardo Bertolucci ter igralca Marlon Brando in Maria Schneider med snemanjem filma Zadnji tango v Parizu, 1972 / Foto: Wikipedija

Skulptura-opomnik proti nasilju v izraelskem mestu Petah Tikva. Napis v hebrejščini pomeni: Stop violence!, Ustavite nasilje! / Foto: Wikipedija

Nove knjige (640)

Spomeniki (in njihove usode)

Miha Naglič

»Knjiga obravnava javne spomenike, ki so jih na Slovenskem postavljali od sredine 19. stoletja do konca druge svetovne vojne. Figuralni in arhitektonski spomeniki, spominske plošče in nagrobni spomeniki so nastali z namenom slavljenja zaslužnih posameznikov ali dogodkov. Imeli so pomembno vlogo simbola, ki pripadnike istega naroda povezuje v narodno skupnost. Zato je bila slovenska spomeniška vnema tesno povezana z narodnim gibanjem. Spomeniki so odraz slovenskega narodnega, političnega, kulturnega in socialnega razvoja, tudi po njihovi zaslugi so Slovenci kot narod uspeli oblikovati svojo kulturno in duhovno fiziognomijo. Zbirka tridesetih besedil je dokaj pestra, saj posamezna poglavja obravnavajo spomenike literatom, glasbenikom, misijonarjem, znanstveniku, dobrotnici, svetniku, cesarju, dvema kraljema, padlim vojakom in zmagi. Začenja se s prvim pomembnim spomeniškim mejnikom – nagrobnim spomenikom pesniku dr. Francetu Prešernu. /.../ Spomeniki so nastali zato, da bi ohranili spomin, niso pa večni. Emocionalni naboj, ki so ga imeli ob svojem nastanku, je sčasoma zbledel. Postali so sestavni del urbane vedute, spremenili so se v neme priče preteklosti. Ob zgodovinskih prevratih pa je simbolna vloga spomenikov ponovno oživela, zato je njihovo odstranjevanje želelo uničiti tudi njihovo pričevalno in simbolno funkcijo. Odstranjevanje spomenikov ima namen brisanja zgodovinskega spomina. Ta usoda je doletela slovenske spomenike na ozemlju, ki ga je po prvi svetovni vojni zasedla Italija, prav tako tudi habsburške dinastične spomenike in spomenike, ki jih je postavila nemška skupnost v večjih mestih, na začetku druge svetovne vojne pa so nemški in italijanski okupatorji odstranili vse spomenike jugoslovanskima kraljema Petru I. in Aleksandru I. Spomeniška krajina se je sčasoma spreminjala, saj skoraj tretjina spomenikov, ki jih opisuje ta knjiga, ne stoji več.« (str. 5–7)

Navajam odlomka iz avtorjevega predgovora v knjigo. Na njeni naslovnici je fotografija, na kateri kipar Fran Vesel oblikuje glavo cesarja Franca Jožefa za njegov spomenik v Ljubljani. Po prvi svetovni vojni so spomeniku odsekali prav to glavo, na njeno mesto pa postavili enako veliko doprsje Frana Miklošiča, pri napisih na spomeniku pa zamolčali, da novi slavljenec ni bil le velik slavist, ampak tudi eden najuglednejših profesorjev na dunajski univerzi v cesarskih časih ... In takih izjemnih spomeniških usod je v tej odlični knjigi še veliko. Osem od 30 izbranih spomenikov stoji na Gorenjskem.

Damir Globočnik, Spomeniki, Revija SRP, Ljubljana, 2022, 492 strani

Kultura

Velik atelje, velike slike

Ejti Štih

Čez poletje so na Bledu na treh lokacijah na ogled tri razstave del akademske slikarke domačinke Ejti Štih. Ob odprtju razstave se je z njo pogovarjala umetnostna zgodovinarka Ana Marija Kunstelj.

Igor Kavčič

Slikarka Ejti Štih, hči pred dvema letoma preminule Melite Vovk, je domačinka z Bleda, že štirideset let pa živi in ustvarja v največjem bolivijskem mestu Santa Cruz de la Sierra. Deluje na številnih umetniških področjih, od slikarstva, kiparstva, keramike do grafike in ilustracije. Na domačem Bledu se v sodelovanju z Zavodom za kulturo Bled tokrat predstavlja na treh razstaviščih. V Festivalni dvorani je na ogled razstava njenih velikih platen z naslovom Rdeče in zlato, cikel slik v Galeriji Melite Vovk je avtorica naslovila Konflikti, v Galeriji stolp na Blejskem gradu pa so na ogled ilustracije za slikanico Kokošji rod. Ob odprtju razstav se je v polni mali dvorani Festivalne dvorane z njo pogovarjala njena prijateljica umetnostna zgodovinarka Ana Marija Kunstelj. Da bi bil zapis iz pogovora tudi za časopisne bralke in bralce avtentičen, kot je v svojih besedah in mislih, vselej v svoji iskreni igrivosti duhovita slikarka Ejti Štih, smo tudi na tem mestu pustili, da se sogovornici tikata in da govorita »na fanta« kot je še posebej značilno za Ejti, kadar pride v rodno Slovenijo.

Ejti, si ti »Blej'c« ali »Bolivij'c«?

Sem Blej'c, a sem tudi Bolivij'c. Štirideset let sem že tam, kar je sicer dolga doba, a še vedno ne morem reči, da sem Bolivij'c, saj sem odraščal na Bledu in kot otrok poslušal slovenske pravljice in pesmi. Z otrokoma sem vsa ta leta tudi prihajal domov na obisk k mami. Sicer sem v Boliviji uspešen, ljudje me spoštujejo in me imajo radi, a je vendarle zgodnja doba življenja tista, ki človeka markira za zmeraj. Pravzaprav sem en dobrovoljen migrant.

Šteješ pa še po slovensko?

Absolutno, množim pa samo s telefonom. Sem bil zmeraj bolj slab za matematiko.

Se v Boliviji kaj pogovarjaš slovensko?

Neka gospa je, ki zna slovensko, in tudi njene hčere, pa po navadi hitro preklopimo na španščino, je bolj »komot«. No, svojemu psu kaj rečem po slovensko. Je pa res, da je v internetnih časih lažje, lahko na spletu berem novice, odpiram časopise. Prvih dvajset let pa je bilo slovenščine komaj kaj.

Kako je v Boliviji biti umetnik? V Južni Ameriki si zvezda, javna oseba, priznan umetnik ...

Res sem ene sorte javna osebnost, mogoče tudi zaradi tega, kar naslikam. Smisel umetnosti je v tem, da ustvarjalci komuniciramo z občinstvom. S svojo sliko nekaj sporočam in zame je pomembno, da tema, ki jo obravnavam, pri občinstvu, ki sliko gleda, prebudi neko razmišljanje. Seveda pri tem ni nujno, da misli isto kot jaz. Od vsega začetka, že 17 let, vodim tudi galerijo Manzana v mestu Santa Cruz de la Sierra, ki je ena taka – lahko bi rekel – javna ustanova. Če bi moral vseskozi sedeti doma v ateljeju, ne bi bila prav nič srečen. Naš poklic je samotarski in lepo je imeti dober razlog, da greš ven in se srečaš z drugimi umetniki. Galerija me bogati, zato v njej delujem zaradi sebe, ne za denar.

Se ljudje v Boliviji morda veliko bolj odzivajo na umetnost kot v Sloveniji?

Zdi se mi, da so veliko bolj hvaležni in predvsem radovedni. Stojijo pred slikami, se o njih pogovarjajo, se fotografirajo in objavljajo na Facebooku ... Dobiš prijeten občutek, da umetnost ljudi nagovarja, ne glede na to, kdo in kaj so. Nimajo kompleksa, da moraš biti izobražen, da bi se lahko pogovarjal o umetnosti. Umetnost tako zares deluje in v to globoko verjamem.

In umetniki, ali se povezujete tudi v kakšnem združenju?

Pravzaprav je naša galerija dom za vse umetnike. Moja toleranca je visoka, pri nas tako razstavljajo vseh vrst umetniki. Kjer je naša galerija Manzana, je bila pred tem 13 let zapuščena policijska postaja. Stavba je v domeni bolivijske vlade, pa smo jih prosili, če bi v prostorih lahko imeli galerijo. S prostovoljnim delom z nekaj zasebnimi pokrovitelji in brez javnega denarja nam je uspelo urediti čudovito galerijo, še letos bomo v prvem nadstropju odprli še petsto kvadratnih metrov razstavnega prostora. Po podatkih za 16 let delovanja je galerijo obiskalo več kot dva milijona ljudi, pripravili pa smo kar 736 razstav. Najbolj obiskane razstave si je ogledalo več kot šestdeset tisoč ljudi. Ob sobotah in nedeljah je pri nas prava gneča. Razstavljamo tudi na panojih pred galerijo, imeli smo kiparske simpozije, med pandemijo smo imeli umetnostne pogovore ... Za svoje delovanje smo dobili tudi največjo državno nagrado za kulturo in še več drugih nagrad. Delujemo brez javnega denarja, no, če so na občini dobre volje, dajo plače štirim, ki tam delajo. Lani decembra je pri nas razstavljal tudi slovenski fotograf Matjaž Krivic.

Ejti Štih in Ana Marija Kunstelj pred sliko Mrtva mati (2018) / Foto: Igor Kavčič

V Sloveniji bolj poznamo tvoje delo zadnjih let, ko intenzivno razstavljaš tudi v domovini. Te je vedno zanimala zgodba, aktualna tematika v svetu, velik format in seveda figuralika?

Figuralika me je zanimala že od nekdaj. V času mojega študija je bil v ospredju abstraktni ekspresionizem. Kot da je bila severnoameriška umetnost veliko čudo, drugi pa nismo nič. Figurativno je bilo ilustrativno in zato nekoliko zaničevalno, češ ilustratorke rišejo tiste pajacke in živalce ... Jaz sem šel potem daleč v Bolivijo, kjer ni bilo nikogar, ki bi rekel, da je ameriška umetnost boljša od naše. Kar se tiče tem, sem se naučil, da je svet velik in so v različnih delih sveta različne situacije, ki me zanimajo.

In atelje. Moj mož Lucho je arhitekt in mi je naredil ogromen atelje, zato moram delati velike slike, ko imam pa toliko prostora. Včasih sanjam, da sem v zaporu in moram »ubijati čas«, pa imam dve nalogi. Ena je, da moram delati križni vbod, druga pa, da imam tiste majhne čopiče s komaj dvema dlakama, kot jih imajo iranski slikarji, in moram z njimi delati. To je zame prava mora, bi pa že rajši stene »malal«.

Težko bi rekli, da gre za realistično slikarstvo, včasih je na mejah satire, komentarja. V tvojih slikah ima človek veliko začetnico. Na razstavi Rdeče in zlato tukaj v Festivalni dvorani je v prvem planu ženska, slike nas pretresejo ...

Na stvari je treba gledati s humorjem, to je zdravo, a nekatere situacije, ki se dogajajo v svetu, niso prav nič hecne. In razstava v Festivalni dvorani je zelo resna.

V glavnem slikam zgodbe, ki me obsedejo, in seveda me zanima tudi položaj žensk v različnih delih sveta. Že pet let slikam zgodbe v povezavi z gibanjem Me Too, prepovedjo splava, ki je v tudi v ZDA spet aktualna, tu so migracije, razni konflikti v svetu, pandemija ... Vse to visi nad nami in o tem razmišljam, ko slikam.

Kar se tiče fotorealizma, imamo za to fotografijo, ki je pravi resnični zapis nečesa, slikarjem pa tega ni treba početi. Slikarji imamo interpretativno svobodo, da stvari naredimo po svoje. Pomembno je, da ljudje razumejo, kaj je na sliki. Rad bi, da ljudje, ki gledajo mojo sliko, rečejo: ta pa zna.

Tudi barve imajo močno simboliko, tvoja rdeča človeka kar zgrabi, ko stopi v prostor ...

Spomnim se, ko je bil sin Martin majhen in je nekoč vse tube z rdečo barvo prešpikal, pa sem jih moral porabiti, da se barva ne bi strdila. In sem ugotovil, da je rdeča prav fajn. Zlata pa pride od moje ljubezni do starinskega slikarstva, kjer prav zlata kljub starosti slik še vedno sije iz njih. In kombinacija obeh barv je ravno prava, ko gre za dramatične stvari, ki jih pripovedujem.

Vsa tvoja družina je na neki način zapisana umetnosti, mož je arhitekt, prav tako sta po vajinih sledeh šla sin in hči. Tudi sam si vedno rekel, da si že kot otrok vedel, da boš »malar«.

Saj pravim, da za kaj drugega sem tako preneumen. Ko je v drugem razredu prišla poštevanka, se je moja matematika precej poslabšala, slovenščina in jeziki, to je še šlo. Vesel sem, da sem naredil maturo, potem pa nisem bil za nič dober, so me pa vzeli na akademijo.

Sin Martin je arhitekt, hči Ines pa ilustratorka in grafičarka. Očitno se je že tretja generacija zapisala umetnosti.

»Včasih sanjam, da sem v zaporu in moram 'ubijati čas', pa imam dve nalogi. Ena je, da moram delati križni vbod, druga pa, da imam tiste majhne čopiče s komaj dvema dlakama, kot jih imajo iranski slikarji, in moram z njimi delati. To je zame prava mora, bi pa že rajši stene 'malal'.«

Pogovor

Kakšen denar, zahvala je vrh glave

Tonček Smolej

Tonček Smolej, dolgoletni gorski reševalec in predsednik radovljiških gorskih reševalcev, je sodeloval že v več kot tisoč reševalnih akcijah. Letos je od predsednika države prejel najvišje državno priznanje za izjemne dosežke na področju prostovoljstva.

Marjana Ahačič

Radovljičan Tonček Smolej je dolgoletni gorski reševalec, predsednik Društva GRS Radovljica, nekdanji načelnik slovenskih gorskih reševalcev in vodja Komisije za letalsko reševanje.

Sodeloval je že v več kot tisoč reševalnih akcijah, v prostovoljske aktivnosti pa vloži več kot tisoč ur na leto. Kot inštruktor reševalec letalec vodi usposabljanja kandidatov za pridobivanje nazivov reševalec letalec, zdravnik letalec reševalec in zdravnik hitre nujne medicinske pomoči ter vsakoletno usposabljanje za obnovitev licenc za reševanje v gorah s pomočjo helikopterja.

Konec maja mu je predsednik države izročil najvišje državno priznanje za izjemne dosežke na področju prostovoljstva, njegove promocije in razvoja.

Gorski reševalci imate med ljudmi prav poseben status in izjemen ugled.

Status gorskega reševalca je v Sloveniji zagotovo zelo cenjen. Formalno na nacionalnem nivoju sicer ni urejen, kot prostovoljska organizacija, ki dela v okviru zaščite in reševanja, in za naloge, ki jih opravlja, pa tako služba in vsak od reševalcev dobi vso podporo v državi kot tudi v vsakem konkretnem primeru.

Reševalci so povsod po svetu cenjeni, kar je razumljivo, saj gre za specifično dejavnost, ki od posameznika zahteva precej več kot katerakoli druga neprofesionalna organizacija. Ob tem pa naloge, ki jih opravljamo sedaj, niso več primerljive s tistim, kar smo delali pred nekaj desetletji.

Kaj se je najbolj spremenilo?

Še pred tridesetimi, štiridesetimi leti smo imeli nekaj akcij na leto. Danes jih je lahko po deset na dan. Včasih sploh nismo vedeli, da obstajajo delovne nesreče v gozdu, nismo poznali adrenalinskih športov, danes se pa vsepovsod dela, leze, hiti ...

... in povsod ste prvi, ki pridete, ko je treba pomagati?

Na težko dostopnih krajih prav gotovo. Vedno širše področje pokrivajo tudi gasilske organizacije.

Bi bil način dela zelo drugačen, če bi se kot služba profesionalizirali?

Tonček Smolej / Foto: Tina Dokl

Menim, da gorska reševalna služba v tem trenutku ni potrebna kot profesionalna organizacija. Kje bi jo pa imeli? Eno je, da bi bil na Brniku stalno dežuren reševalec letalec, sicer pa menim, da je po društvih organiziranost takšna, kot je, dobra, primerljiva s tujino, z dobro začrtano strategijo. Vse enote, čeprav so organizirane na prostovoljni osnovi, delajo na visokem profesionalnem nivoju. Tako je zato, ker smo si sami zadali res visoke cilje, ki so usmerjeni samo v eno smer: pomagati. Čim hitreje in čim kakovostneje. Naj gre kar tako naprej, s posebno pozornostjo na izobraževanju in prostovoljstvu.

Dostikrat slišimo, da časi niso naklonjeni delovanju društev, prostovoljstvu ... Vsi smo obremenjeni s službami, družinami, časa je vedno premalo. Je tudi v vaši organizaciji tako?

Čas je res težava. Včasih, ko smo hodili v službe v tovarne, ni bilo nobene težave kadarkoli odhiteti na akcijo. Danes pogosto delamo daleč od doma, in če je akcija v dopoldanskem času, se lahko zgodi, da je težko priti in sodelovati. Ampak če govorimo o našem društvu, ni težave, tudi ne s pridobivanjem novega kadra. Večina pride iz alpinističnih vrst. V našem društvu je tudi kar deset medicincev, sedem od njih je zdravnikov, vsi z opravljenim alpinističnim izpitom, tako da je na vsaki klasični akciji prisoten tudi zdravnik. Še pred desetimi leti to ni bilo predstavljivo. Res pa je tudi, da v nekem trenutku vsi ugotovimo, da je dela veliko. Samo letos smo tako imeli že 68 različnih aktivnosti, sem štejem tako usposabljanja kot reševalne intervencije. Lani je bilo na našem območju 43 reševalnih akcij. Trend je v porastu.

Zakaj?

Glavni razlog je turizem in vse, kar prinese. Pokrivamo tudi Bled in Gorje z okolico. Tam smo letos imeli že osem nesreč. V Karavankah, kjer ture niso zelo tehnično zahtevne, so pa dolge, rešujemo predvsem Slovence. Mislim, da bi turistične organizacije morale narediti več za informiranje obiskovalcev o nevarnostih v gorah. Ni dovolj, da samo ponujajo doživetja in razlagajo poti. Osojnica nad Bledom je en tak primer, fantastična, lepa, zelo obiskana, a kaj, ko se tja tako rekoč nihče ne odpravi v visoki obutvi – razen domačinov, ki vedo, kako hitro se lahko kaj zgodi. Podobno je z Vintgarjem, ki je neizmerno lep, ampak med tisoči in tisoči obiskovalcev je komaj kdo obut v kaj drugega kot lahke športne copate.

Na kateri točki se se planinci, ki se znajdejo v težavah, odločijo, da pokličejo pomoč? Od česa je odvisno, kdaj bodo obupali in si priznali, da sami ne zmorejo več?

Zelo hitro pokličejo, ker je informacija o tem, da se reševalci takoj odzovemo in da znamo pomagati, zelo prisotna v splošni javnosti. To je prinesla tudi mobilna telefonija. Pred tridesetimi leti je bilo ogromno planincev, za katere sploh nismo vedeli, da so poškodovani, ker so se sami vrnili v dolino. Če so se zvečer izgubili, so prespali v grmovju in zjutraj, ko se je naredil dan, sami našli pot nazaj. Danes ob desetih zvečer pokličejo, povedo, da so se izgubili, sporočijo koordinate in mi jih pridemo iskat, nepoškodovane ... Ampak jaz pravim, da je to dobro. Škoda bi bilo, da bi kdo na silo vztrajal in situacijo še poslabšal, sploh tujci, ki ne poznajo terena in pogosto ne vedo, kje so ...

Če se torej znajdem v težavah: kdaj je tisti trenutek, ko je prav, da pokličem pomoč?

Pravi trenutek je, ko posameznik začuti, da je ogrožen in da ne obvlada več situacije. To je edino merilo in moram reči, da se ga velika večina tistih, ki nas kličejo, tudi drži. Sploh če je planinec sam in se približuje noč. Pa če je še v gozdu. Turisti včasih v takšnih situacijah ne znajo več najti niti tiste poti, po kateri so prišli do določene točke. Takrat pokličejo in tako je prav. Ne nazadnje je tudi nam lažje, če v dolino pripeljemo živega človeka ... In zato, da pomagamo, smo sploh tu. Bi rekel, da ga ni reševalca, ki bi, ko ga pokličemo na akcijo, razmišljal, ali ima smisel hoditi.

V javnosti se pogosto pojavljajo tudi diskusije o tem, komu reševanje zaračunati in podobno. Vedno pravim: reševalca s tem ne obremenjujmo. Njegova naloga je reševati, z organizacijo na splošno naj se ukvarjajo drugi. Tudi jaz osebno se nočem pogovarjati o denarju. Koliko pa je vredno moje delo? Mene pravzaprav ne morete plačati; ko grem na akcijo, doma pustim družino, dam svoje življenje na rezino noža ... Za koliko denarja? Zato je zame edino pravilno, da obdržimo organizacijo takšno, kot je: na prostovoljni osnovi in z veliko podporo okolja.

Ko pridete v novo družbo in se izve, da ste gorski reševalec – kaj je tisto, kar vas ljudje najprej vprašajo?

Oh, takim pogovorom se pa izogibam. Če pa se že zgodi, da kdo odpre to temo, ljudje največkrat začenjajo diskusije o tem, koliko obiskovalcev gora je po neumnosti poškodovanih. In kdaj bomo začeli zaračunavati in komu vse bi bilo treba že zdavnaj poslati račun za reševanje. Jaz osebno pa reševanja ne gledam skozi denar. Gre za igro z življenjem, to pa je neprecenljivo! Vedno se splača nekomu pomagati.

Se spomnite svojega prvega reševanja?

Seveda se ga, dobro. In nikoli ga ne bom pozabil. Bil sem še pripravnik, komaj 15- ali 16-letnik, leta 1971. Eno od večjih gorenjskih podjetij je v Dragi organiziralo piknik za zaposlene. Zvečer se je nekaj ljudi, mislim, da je šlo za stavo, kdo bo prvi, pognalo proti pločevinastemu gamsu, ki je bil postavljen na pečini nad dolino. Nekdo je, potem ko je prihitel do gamsa, zdrsnil na drugo stran. Zelo hudo je bilo, tudi zame. Ampak potem prespiš, preživiš in greš dalje. Sčasoma ugotoviš, da delo prinaša tudi veliko zadovoljstva. Takrat, ko nekomu pomagaš, takrat, ko se ti po uspešni akciji tisti, ki si ga rešil, iskreno zahvali ... Sam sicer težke izkušnje večinoma premagujem s tekom. Vsak drugi dan grem okoli pol šeste na tek, takrat prevrtim film, dobrega ali slabega, in to pomaga.

Kaj pa vam prinese največ zadovoljstva? Trenutek, ko ugotovite, da se je neka nevarna situacija vendarle dobro iztekla? Ko nekdo, ki ste ga prinesli z gore, čez čas pride do vas in reče hvala?

Ja, vse to. Komu se bo zdelo neumno, ampak v spominu mi je ostalo, kako smo pred časom z visokega drevesa reševali mačko. Kako srečna je bila njena lastnica, ko smo jo spravili na varno! Že to je bilo nekaj posebnega, potem pa še njena pisna zahvala in zaboj piva, ki nam ga je poslala ... Nam pa se je seveda zdelo, da smo naredili nekaj popolnoma samoumevnega. Ampak njej je veliko pomenilo in nam še več, ko smo videli njo. Tako je to. Kakšen denar, iskrena zahvala je vrh glave za plačilo.

»Mene pravzaprav ne morete plačati; ko grem na akcijo, doma pustim družino, dam svoje življenje na rezino noža ... Za koliko denarja? Zato je zame edino pravilno, da obdržimo organizacijo takšno, kot je: na prostovoljni osnovi in z veliko podporo okolja.«

Zanimivosti

Muzej je identiteta kraja

Saša Florjančič

V soboto so v Kovaškem muzeju v Kropi z odprtjem razstave Muzejski predmeti pripovedujejo zaznamovali njegovih sedemdeset let. O muzejskih zbirkah in njih pomenu sva se pogovarjala s kustosinjo in dolgoletno vodjo Kovaškega muzeja Sašo Florjančič.

Igor Kavčič

Saša Florjančič, vodja Kovaškega muzeja Kropa / Foto: Nik Bertoncelj

Kaj ste se v danih razmerah, ko je muzejska stavba sredi prenove, odločili predstaviti na razstavi ob 70. jubileju muzeja?

Zaradi prenovitvenih del Klinarjeve hiše, v kateri je muzej, smo jubilejno razstavo morali prilagoditi aktualnemu stanju v objektu. Tako smo se odločili poudariti muzejske zbirke, ki smo jih v vseh teh letih vzpostavili na temelju zbiralne politike muzeja. Pri tem smo predstavili najbolj povedne predmete za vsako od zbirk.

Temelj sicerešnje stalne postavitve in tudi raziskovalnega muzejskega dela nasploh je zagotovo tehniška zbirka. Tu gre poudariti izjemno zbirko več kot sto vrst žebljev, ki so jih v 19. in prvi polovici 20. stoletja ročno kovali v Kropi in Kamni Gorici, ter nadaljevanje žebljarske proizvodnje v industrijsko dobo, v zgodbo, povezano s tovarno vijakov Plamen. Zbirko predstavljamo z digitaliziranim diafilmom in nekaterimi značilnimi predmeti. Diafilm je leta 1940 izdelalo podjetje Hermes iz Ljubljane in predstavlja zgodbo takratne Kovinarske zadruge Plamen. Dopolnjuje vsebino diafilma iz leta 1938, ki ga je Zadruga dala izdelati iz lastnih promocijskih posnetkov v Berlinu, oba pa sta v slovenskem prostoru izjemni rariteti. Drugi diafilm predstavlja tudi začetke izdelovanja smučarskega okovja in umetnega kovaštva. O nastajajoči zbirki umetnega kovaštva – zanjo smo predmete začeli zbirati leta 2004 – govori drugi del izjemno bogate tehniške zbirke. Na razstavi izstopa kovan lestenec, delo kroparskih kovačev iz petdesetih let, ki je visel v Kulturnem domu na Lancovem in smo ga za muzej odkupili pred štirimi leti.

V muzeju hranite bogato etnološko zbirko, obiskovalce pa popeljete tudi v zgodovino fužinarstva v Kropi.

Etnološki del v muzejski zbirki je zelo pomemben za samo predstavitev življenja v teh krajih. Na razstavi predstavljamo tri manjše sklope, v prvem Od rojstva do smrti smo poudarili poslikano otroško zibko na eni in dragocen kroparski nagrobni križ na drugi strani (za načrtovani muzej ga je že leta 1938 poklonil takratni kroparski župnik Franc Kanduč), tu pa je še izjemno kovaško delo, kovana lobanja mojstra Bertonclja. Drugi sklop nakazuje kovaške šege, ena najbolj znanih je spuščanje luči v vodo – gre za tako imenovane barčice. Razstavljamo barčico z maketo kroparske podružnične cerkve, ki jo je izdelal Vinko Šolar iz Krope. Predstavljamo tudi jaslice iz lesa, ki opozarjajo na izjemno bogato jasličnо izročilo Krope in Kamne Gorice, en sklop pa smo namenili bivalni kulturi s predstavitvijo izbranih posod, kakršne so v preteklosti uporabljale kovaške družine v fužinarskih hišah. Med njimi so tudi primeri ohranjene lončenine iz bližnjega Ljubnega.

Pokazali smo tudi nekaj zgodovinskih predmetov, kot sta kamen vodnega zbiralnika nekdanje Spodnje fužine iz leta 1558, ki je tudi najstarejši pomnik kroparskega železarstva v zbirki Kovaškega muzeja, in overovljen prepis Ferdinandovega rudarskega reda, zelo pomembnega dokumenta za Kropo in Kamno Gorico. Prepis je bil leta 1933 overovljen v arhivu dvorne komore na Dunaju, kar spet kaže na prizadevanja domačinov za vzpostavitev muzeja krajevne zgodovine že pred drugo svetovno vojno. Predstavljenih pa je še nekaj del iz umetnostnozgodovinske zbirke, med njimi dela s kovaško tematiko akademskih slikarjev Mihe Maleša in domačina iz Krope Kamila Legata.

Za vas je to že tretja okrogla obletnica v Kovaškem muzeju. Kako se spominjate dni, ko ste v devetdesetih letih prišli v muzej?

Prišla sem ravno v obdobju, ko je tovarna Plamen praznovala stoletnico. Takrat sem prvič samostojno vodila obiskovalce po muzeju. Sicer sem v hišo prišla že v študentskih letih, ko sem si z delom v piceriji, ki je bila nekoč v pritličju, služila žepnino. Kasneje sem v muzeju začela dežurati in se konec devetdesetih kot kustosinja tudi zaposlila. Naj se vrnem k svojim prvim vodenjem skupin po muzeju. Sprva sem imela še nekaj treme, a je nekako še šlo, razen zbirke žebljev, o kateri nisem vedela nič. Pa sem rekla skupini, naj si kar sami ogledajo zbirko in je bila neka obiskovalka povsem zgrožena …

Zdaj o kroparskih žebljih veste skoraj vse?

Seveda, res veliko več. (smeh) Napisala sem tudi katalog na to temo in se močno zavzemam, da bi bila zbirka žebljev spet vzpostavljena. Želela bi, da se kot stalna vzpostavi tudi zbirka kroparskega umetnega kovaštva, graverstva in cizelerstva. Zelo pomembno za muzej je tudi raziskovalno delo na področju gospodarske zgodovine. V vseh letih je bilo v tej smeri opravljenega veliko dela, vselej pa smo sodelovali tudi s strokovnjaki za posamezna področja.

Velik pomen velja pripisati tudi Vigenjcu, glasilu Kovaškega muzeja, v katerega skrbno beležite dognanja z raziskovanj na različnih področjih dela in življenja v kraju. V Vigenjc pišete zgodovino Krope, Kamne Gorice, Lipniške doline …

Glasilo Vigenjc smo leta 2001 začeli izdajati z namenom širitve celotne muzejske zbirke. Ob praznovanju stote obletnice rojstva mojstra Joža Bertonclja smo povezali strokovno javnost, ki se je oblikovala v soavtorsko ekipo. Sama sem bila takrat še mlada muzealka, tu je Joža Eržen vedno pripravljen s svojimi pripovedmi iz Krope, v ekipo je pristopila tudi njegova žena Tatjana, etnologinja iz Gorenjskega muzeja, z nami že od vsega začetka sodeluje dialektologinja dr. Jožica Škofic … Doslej je izšlo 18 številk, spočetka so izhajale vsako leto, zdaj pa na dve leti. Vesela sem, da v glasilu povezujemo ljubiteljsko in strokovno javnost.

Kar je zagotovo prava smer?

S povezovanjem Krope in Kamne Gorice ter navzven strokovne javnosti smo ustvarili mrežo sodelavcev, s katero te kraje predstavljamo na nov način. Spoznavamo Kropo, kakršne doslej še nismo poznali. S sodelovanjem strokovnjakov z različnih področij se naše vedenje širi, ker je ena kvalitet našega muzeja. Vigenjc, pri katerem je doslej sodelovalo več kot sedemdeset avtorjev, je primer povezovanja in sodelovanja različnih strok in kraja. Je lep kazalnik prave poti za prihodnost muzeja.

Kako se muzej vklaplja v lokalno skupnost in kako je v obratni smeri ta voljna sodelovati z njim? Se ljudje zavedajo njegovega pomena, da je v muzeju njihova zgodovina in identiteta?

Prepričana sem, da je tako. A to ni le moja zasluga, Kroparji so vedno razumeli muzej kot deležnik, ki sodeluje s krajem. Tako je že od začetka, ko ga je vodil Jože Gašperšič, pa Janez Fajfar, Verena Štekar-Vidic in krajše obdobje Alenka Klemenc. Kovaški muzej je bil vsem nam šola življenja, delo v njem pa smo razumeli kot poslanstvo. Ko je šla v stečaj tovarna Plamen, se spominjam besed svoje pokojne profesorice zemljepisa Danice Zupan iz Krope, da je muzej edina 'fabr'ka', ki v Kropi še dobro dela.

Ljudje so vedno radi hodili na muzejske prireditve in lahko rečem, da imamo stalno občinstvo. Je pa v zadnjih letih prišlo obdobje menjave stare in nove Krope. Odhajajo osebnosti, ki so desetletja dajale pečat kraju in nam bodo za vedno ostale v spominu. Ob vsaki razstavi, ki je bila povezovalnega značaja, sem lahko pristopila k ljudem, bodisi po informacije, fotografije ali predmete.

Tudi sobotno odprtje razstave je pokazalo, da so domačini še kako ponosni na muzej. Anže Habjan je s člani dramske skupine v okviru Kulturnega društva Kropa pripravil kulturni program, v katerem se je še kako videl njihov ponos.

V zadnjih letih v muzejski stavbi potekajo obsežni gradbeni posegi, lahko bi rekli, da vsakodnevno pridobivate tudi različne gradbene izkušnje.

V zadnjih dvajsetih leti se je muzej prostorsko precej razširil, najprej na celotno drugo nadstropje, leta 2009 smo pridobili še pritličje z recepcijo, od leta 2016 je celotna hiša namenjena muzeju. Občina je tudi pristopila k sanaciji strehe in vzporedno tudi k delni sanaciji dveh razstavnih prostorov, ki sta bila leta 2017 prizadeta zaradi izliva vode, ki se je zgodil zaradi zmrzali. Ker so bila dela zelo intenzivna, je bilo treba muzej za nekaj časa zapreti, hišo pa je bilo treba tudi statično sanirati. Razstave smo morali umakniti v depoje.

Seveda si želim, da bi bila prenova čim prej končana, da bi bilo prvo in drugo nadstropje vzpostavljeno v tolikšni meri, da bi lahko čim prej spet postavili zbirko žebljev in etnološko zbirko.

Kaj si v prihodnje še želite za Kovaški muzej, v kakšno smer bi ga radi peljali?

Muzej vidim kot prostor povezovanja in impulz k razvoju kraja. Da bi bil muzej spodbuda kulturnemu življenju v Kropi in da bi s popularizacijo umetnega kovaštva prispeval tudi h gospodarstvu kraja. Mislim, da bi Kropa tudi skozi muzejsko zgodbo lahko obdržala primat središča umetnega oblikovanja kovin. Kdo ve, mogoče se bodo te stvari, potem ko bomo spet postavili stalne razstave, uredile same po sebi.

Vigenjc, pri katerem je doslej sodelovalo več kot sedemdeset avtorjev, je primer povezovanja in sodelovanja različnih strok in kraja. Je lep kazalnik prave poti za prihodnost muzeja.

Jaz, midva in mi

Solidarnost

Mojca Logar

profesorica geografije in zgodovine

Na naši izmenjavi v bisfernem parku Nockberge smo se srečali s profesorjem münchenske univerze, ki je strokovnjak za divje zveri. Snemali so dokumentarni film o življenju v Alpah. Sodelovali smo kot skupina mladih, ki z gorskim vodnikom hodi po hribih. Zvečer smo se s profesorjem pogovarjali o tematiki, ki jo proučuje, in pritegnilo me je njegovo pripovedovanje o življenju v težkih življenjskih razmerah, kot je tudi alpski svet. Problemi so povsod enaki – mladi se odseljujejo, tradicionalno kmetijstvo opuščajo, gozd se zarašča, turisti prihajajo in s svojo prisotnostjo močno spreminjajo in obremenjujejo zelo občutljivo okolje. Najboljši način gospodarjenja v takih razmerah je nekakšno skupno gospodarjenje, solidarnost, sodelovanje med lastniki in uporabniki. Pokrajina mora biti vzdrževana. Domačini so stoletja vedeli, kaj je sonaravni in trajnostni razvoj. Če bi sekali preveč, bi erozija uničila gozdne sestoje. Če niso urejali hudournikov, jim je voda naredila škodo. Osnovni dejavnik v prostoru je kmetijstvo. Včasih je bilo ponekod iskanje rude, vsekakor pa pašništvo in gozdarstvo. Zadnja elementa v taki pokrajini sta šport in rekreacija. Razumela sem, da gre kot za nek način skupnega gospodarjenja, pašnih skupnosti, kjer je natančno določeno, katera opravila je treba opraviti v katerem letnem času. Določeno je tudi, kaj storiti z ljudmi, ki kršijo napisana pravila. Tak način je bil uspešen, dokler so na območju gospodarili in ga izkoriščali, kolikor so potrebovali in kar so naravne zmogljivosti okolja. Ko nekdo želi imeti več, se zatakne. Pravila gospodarjenja so bila zapisana, podobno kot statuti srednjeveških mest ali cehovska pravila. Z dobo industrializacije se je svet začel vrteti hitreje. Več, višje, hitreje, vrednota je imeti več kot drugi. Profesor je želel povedati, da v takih zahtevnih in težkih naravnih okoliščinah, kot je tudi alpski svet, kapitalizem ni najboljša oblika gospodarjenja. V takih območjih skupaj gradijo ceste, infrastrukturo. Ključno je, da mladi ostajajo, da se ne selijo v doline. Dajo jim štipendije, kjer lahko opravljajo različne poklice, ki niso nujno vezani le na kmetijstvo ali turizem. Uvajajo avtobusne linije, gradijo kulturne domove, telovadnice. Narodni park Nockberge je nastal, ko so tukaj nameravali zgraditi smučišče. Bil bi povezovalni člen med dvema velikima smučiščema v neposredni bližini. Vendar so se lastniki zemljišč uprli. Na referendumu so izglasovali proti in tako je nastal narodni park. Ima svoje prednosti in slabosti. Ključno sporočilo je, skupaj zmoremo in lahko uspešno gospodarimo v zahtevnih razmerah, posameznik ne more. To velja še kje drugje.

Ključno sporočilo je, skupaj zmoremo in lahko uspešno gospodarimo v zahtevnih razmerah, posameznik ne more.

Jaz in družba

Janez Logar

zakonski in družinski terapevt

Človek od nekdaj teži k individualni svobodi, hkrati pa potrebuje vezivo skupnosti. V sodobni zahodni družbi, kamor spada tudi naša Slovenija, se je skoraj brez meja razcvetel individualizem. V praksi to pomeni, da je človek prepričan, da bo vse zmogel sam in da za življenje ne potrebuje več sočloveka. Jaz, jaz in še enkrat jaz povsod. Nikjer nobenih omejitev zase nisem več pripravljen sprejeti. Pogosto se že povsem logične omejitve (npr. spoštovanje učiteljev, spoštovanje nadrejenih, omejitve gibanja zaradi epidemije, omejitev žaljivega govora ...) dojemajo kot kratenje človekovih pravic. In sodobni način življenja nam dejansko omogoča živeti samsko življenje. Zdi se, da je duh časa (recimo temu družba) povsem podpira individualizem na vseh področjih. Poudarjamo, da je pomemben predvsem in najprej posameznik. In videti je, da je družba le seštevek individuumov. Kot da sploh ne bi imeli več veliko priložnosti okusiti, kaj je sploh preko individualizma.

Tam je družba, kjer se ljudje lahko povezujemo. Zato so tako zelo hvalevredne in dobrodošle prostovoljne aktivnosti, kjer se povezujemo – gasilska društva, pevski zbori, kulturna društva, bralni krožki. Tudi religije (po večini raziskav) imajo pozitivno sociološko vlogo. V družbi, krožkih, društvih in raznih drugih skupinah se učimo drug od drugega, učimo se strpnosti, sobivanja in pomoči drug drugemu. Razvijejo se prijateljstva in tovarištva. Pravimo, da se tako tvori vezivo družbe. Razvije se nujni čut za sočloveka in tako gradimo solidarnost. Saj ni treba, da si jo podarjamo le ob naravnih nesrečah. Lahko tudi zapišemo, da družba ni le seštevek posameznikov. Je več, saj je to nova celota. To vidimo preprosto tako, ker smo ljudje v družbi drugačni, kot če smo vse dneve in noči sami. Očitno smo ljudje bolj družbena bitja kot trenutno izgleda v družbi. V preteklosti je bilo drugače. Predvsem po vaseh je človek kot posameznik zelo težko preživel. Nujno smo potrebovali drug drugega za preživetje. Pomagali so si pri kmečkih opravilih, pri delu v gozdu, pri pogrebih so pomagali sosedje. Potrebovali smo drug drugega. »Gorje mu, ki v nesreči biva sam! A srečen ni, kdor srečo vživa sam!« pravi naš goriški slavček.

Biti sam ali v družbi? Oboje!

Drži, da smo najprej posamezniki. Še bolj pa drži, da smo ljudje bitja odnosov. Da se razvijamo, da rastemo, da vemo, kdo smo, potrebujemo drugega. Samo v odnosu z drugimi lahko spoznavamo sebe. Ob drugih nekako dobimo zrcalno sliko sebe. Zato se je za odnose vredno truditi – ne samo za družbeni ugled, za kariero, za materialno bogastvo. Vložen trud v odnose se navzven ne vidi mogočno. Se pa čudovito čuti navznoter – smo ali pa nismo srečni v sebi in v svojih odnosih. Kar se seje, to se žanje. Kjer se vlagata energija in čas, morajo priti rezultati.

Svet slepote (4)

Maja Bertoncelj

raznolikost in vključevanje

Janez Cankar z Dolenje Dobrave v Poljanski dolini je dokaz, da se da marsikaj, četudi je človek skoraj povsem slep. Rodil se je leta 1977 z okvaro vida. Kot pravi, so mu jo ugotovili šele pri štirih letih.

Kot otrok je nosil očala z zelo visoko dioptrijo. Stanje njegovega vida je bilo nespremenjeno do 19. leta starosti, ko mu je odstopila mrežnica na levem očesu. »Če se ne posreduje takoj, to pomeni začetek slepote. Mrežnica je podaljšek vidnega živca, ki loči barve in svetlobo. Na Očesni kliniki v Ljubljani so reševali težavo, a žal neuspešno. Podobno je bilo, ko sem bil star 24 let. Prišlo je do delnega odstopa mrežnice. Svoje zadnje upanje sem našel pri dr. Classu v Antwerpnu v Belgiji. Z operacijo, ki je trajala sedem ur, je rešil moj vid. Leta 2002 sem bil pri njem operiran še enkrat. Od takrat je levo oko stabilno, stanje vzdržujem s kapljicami za očesni pritisk. Na levem očesu imam preostanek vida pet odstotkov, medtem ko na desnega ne vidim prav nič. Lahko si predstavljate, da vida skorajda ni, a se človek temu prilagodi in skuša čim bolje delovati. Tudi nekdo, ki je slep ali slaboviden, lahko počne skoraj vse. Jaz na primer le avtomobila ne vozim,« pojasnjuje Janez Cankar. Za branje uporablja povečevalno steklo, kakšnih drugih pripomočkov nima.

Vrtec je obiskoval v Gorenji vas, leta 1983 pa odšel v Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, kjer je končal redno osnovno šolo. Izobraževanje je nadaljeval na poklicni triletni šoli za telefonista. Dve leti se je nato šolal še na Ljudski univerzi Škofja Loka v programu ekonomski tehnik. »Strinjam se, da bi se morali otroci s posebnimi potrebami, tudi takšni, kot sem bil jaz, šolati v domačem kraju z vrstniki. Tako bi spoznali, da invalidnost ni nič tako groznega in da se vse da, če se le hoče,« poudari in doda, da so pogosto največja ovira prav predsodki. Tudi pri iskanju službe je imel takšne izkušnje. Štiri leta je bil zaposlen v invalidskem podjetju slepih in slabovidnih. Leta 2005 je bil odpuščen kot tehnološki presežek. Ni obupal. Odprl je lastno grafično podjetje. Poslovno se mu ni izšlo in pot samostojnega podjetnika je po treh letih zaključil.

Janez Cankar je na eno oko popolnoma slep, na drugem ima pet odstotkov vida. Kljub temu poudarja, da lahko dela skoraj vse, le avtomobila ne vozi. / Foto: osebni arhiv

»Ukvarjal sem se s tiskom in programom Photoshop. Izdeloval sem vizitke. Veliko sem se naučil iz te izkušnje. Ukvarjati sem se začel s fotografijo, ki me veseli še danes. Če bi imel denar, da bi vlagal v to, bi verjetno imel službo. Konec leta 2010 sem se prijavil na Zavod za zaposlovanje. Pisal sem prošnje za delo, ki me je veselilo in ki sem ga rad opravljal. Nisem bil uspešen. Ko poveš, da si skorajda slep, se te kar nekako izogibajo, imajo predsodke o naših sposobnostih. Zavod za zaposlovanje je predlagal invalidsko upokojitev. Zdelo se mi je čudno. Pri manj kot 37 letih sem bil tako invalidsko upokojen. Rajši bi delal,« pove.

Kljub temu mu ni dolgčas. Obožuje heavy metal. Bil je že na številnih koncertih. Veseli ga fotografija. Ima tudi tri želve, stare 23 let. In že od mladih nog je povezan s športom. Prav šport je tisto, po čemer ga je pred leti lahko spoznala širna Slovenija.

(Se nadaljuje)

O stricu Bricu

Mateja Rant

V spomin na 150. obletnico rojstva in 70. obletnico smrti šentjoškega rojaka Ivana Koširja, duhovnika goriške nadškofije, je izšla knjiga z naslovom Stric Bric avtorja Toneta Koširja. Čeprav bi ob naslovu mogoče kdo pomisli, da gre za njegovega strica, pa je bil Ivan Košir stric očeta Toneta Koširja. »S stric Bric se je podpisoval v pismih, ki jih je pisal bratu, saj je Bric poimenovanje za moške prebivalce Goriških brd. Leta 1913 je namreč prevzel vikariat v Vedrijanu v Goriških brdih, kjer je ostal 39 let, vse do smrti,« je naslov knjige pojasnil Tone Košir.

Že v preteklosti je Tone Košir v številnih pogledih, tudi rodoslovno, raziskoval Suhi Dol, Lučine in Šentjošt. »Že kot otroka me je začel zanimati stric mojega očeta Ivan Košir, ki so mu v domačem okolju pravili Janez. Zanimiv se mi je zdel predvsem zato, ker je svoje celotno duhovniško obdobje služboval na Primorskem, v goriški nadškofiji,« je razložil Košir. Deško ljudsko šolo je obiskoval v Škofji Loki, od koder je odšel na gimnazijo v Ljubljano. Pozornost Toneta Koširja je pritegnilo, da je iz Ljubljane »izginil« brez opravljene mature, čeprav je ves čas veljal za dobrega dijaka, sprejeli so ga tudi v Alojzijevišče, neke vrste škofijski internat. Veliko je objavljal v Domačih vajah, rokopisnem glasilu gojencev Alojzijevišča, ki jih je nekaj časa tudi urejal. Tone Košir ugiba, da je njegov nenadni odhod iz Ljubljane povezan s tem, da je spoznal, da v Ljubljani ne bo sprejet na študij bogoslovja. V Trstu se je javil v vojsko in na naboru so ga spoznali za sposobnega za delo v pomožnih silah in ga poslali na študij bogoslovja v goriško semenišče. Poleti 1898 je bil posvečen v duhovnika. Kot kaplan je najprej služboval v Tolminu in v Oblokah v Baški grapi, kot kurat v Kalu nad Kanalom in v Ročinju ob Soči, leta 1913 pa je prevzel vikariat v Vedrijanu v Goriških brdih, kjer je ostal 39 let, vse do smrti.

Knjiga, ki ima slabih tristo strani, je po besedah Toneta Koširja nastajala skoraj dvajset let, od njegovega obiska Vedrijana ob praznovanju 130-letnice rojstva Ivana Koširja v letu 2003. »Takrat sem ugotovil, da v župnišču petdeset let po njegovi smrti še vedno hranijo njegovo obsežno zapuščino, od celotnega osebnega arhiva do duhovniških oblačil in celo novomašniškega šopka,« je pojasnil Košir in dodal, da je bilo vse povsem nedotaknjeno. »Naredili smo seznam, kaj bi želeli imeti. Osebni arhiv smo prepustili v hrambo škofiji Koper, pod katero sodi Vedrijan, nekatere predmete pa zdaj hrani brat Matevž v malem domačem muzeju.« Prispevki, ki jih je Ivan Košir pisal za Domače vaje, pa so našli mesto tudi v knjigi Stric Bric.

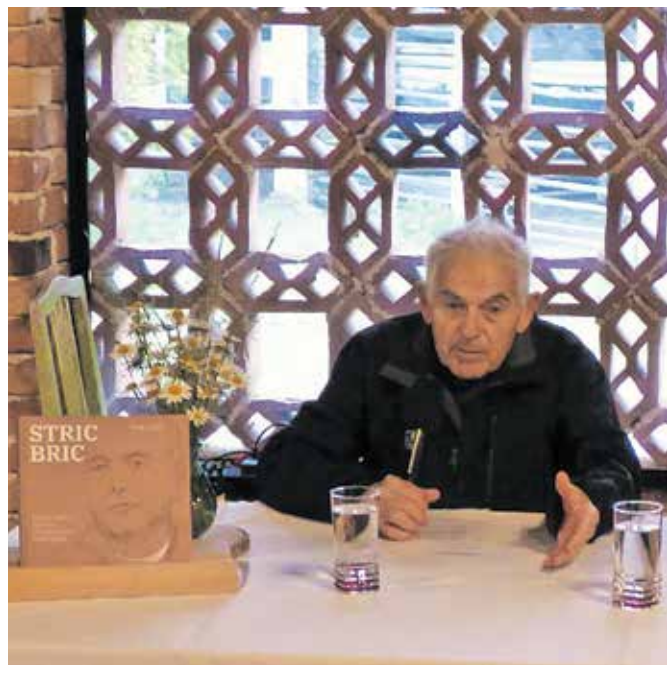

S predstavitve knjige Stric Bric v Suhem Dolu / Foto: Jure Ferlan

Vaš razgled

Vzdrževanje čistoče je eden od bistvenih pogojev našega dobrega počutja, zdravja in udobnega bivanja. Na težko dostopnih mestih, na višini in v zahtevnih vremenskih razmerah pa potekajo posebna čiščenja, ki jih izvajajo usposobljeni čistilci s potrebnim znanjem, sredstvi, izkušnjami ter zvrhano mero poguma. S. L. / Foto: Tina Dokl

Zaradi senčne lege in hladnejšega zraka se v Snežni jami zelo dolgo zadržita sneg in led. Po pripovedovanju domačinov so v jami nekoč kopali led za pridobivanje vode za pastirje in gozdne delavce, dandanes pa si jo lahko ogledamo tudi na tradicionalnem pohodu na planino Obranco v organizaciji marljivih članov jamarskega društva iz Gorij. Pri raziskovanju lepot pa ne smemo pozabiti na varnost. S. L. / Foto: Tina Dokl

Papanova zgodba, 1. del

Dr. Zdenka Pajer Likozar

Josipa Likozarja, trgovca in posestnika iz Kranja, so klicali papan. Za trgovca se je izučil v Radovljici, bil je poslovodja ter naslednik trgovca in veleposestnika Karla Puppeta iz Kranja in imel svojo trgovino na današnji Jenkovi ul. 2 v Kranju.

Josip Likozar je bil rojen 7. 3. 1864 na kmetiji na Primskovem. Pri hiši se je reklo pri Jakovc. Bil je najmlajši od dvanajstih otrok. Mama Agata, roj. Pogačnik (5. 2. 1820), in oče Aleš Likozar (16. 7. 1814), oba rojena na Primskovem, sta se poročila 19. 2. 1840. Oče Aleš je bil v urbarju gospostva (popis zemljiške posesti ter z njo povezanih pravic in dohodkov) vpisan kot polgruntar (večje kmečko posestvo, ki je obsegalo približno 15–20 ha). Bil je podložnik graščine Brdo do zemljiške odveze leta 1848 (zemljiška odveza označuje ukinitev podložništva in odpravo pravic gosposke nad zemljišči). Z njo je bilo konec fevdalnega družbenega reda. Na Slovenskem je bila z zakonom uvedena 7. 9. 1848, ko sta jo sprejela avstrijski parlament in cesar Ferdinand I. Kmet je bil po letu 1848 sicer lastnik zemlje, ki jo je obdeloval, toda nekdanjemu zemljiškemu gospodu je za zemljo, ki jo je dobil, moral plačevati odškodnino. Poleg tega mu je država še naprej nalagala velike davke. Zato je veliko kmetov propadlo.

Od dvanajstih otrok, ki so se Alešu in Agati rodili, jih je šest umrlo starih od treh mesecev do šest let. Preživeli so označeni z*: Marija (1841–1914)*, Neža, Janez (1845–1918)*, Anton, Matija, Mina, Neža, Franc (1855–1939)*, Anton (1857–1933)*(glej: Kjerkoli je deloval, je pustil sledi – Gorenjski glas, 30. 11. 2018), Katarina, Primož* in Josip (1864–1953)*.

Ko je imela najstarejša sestra Marija že skoraj 23 let, je bil rojen najmlajši Josip. Starejši otroci so se, po takratni miselnosti, kar sramovali Joška. Vendar je po božji previdnosti ravno ta najmlajši največ pomagal domačim. Vodil je svojo mater v njeni starosti in slepoti v cerkev. In ko je pogorela kmetija pri Jakovc na Primskovem, je papan tudi veliko pomagal (Oznanilo, Kranj – Primskovo, št. 61, 1. 6. 1985). Brat Primož Likozar in njegova žena sta se zastrupila s plinom. Ostala je njuna hči Helenca Likozar (1895–1953), za katero je tudi poskrbel Josip. Naredila je trgovski tečaj in bila kasneje prodajalka v Ljubljani.

Josip je obiskoval 4-razredno deško ljudsko šolo v Kranju in pri desetih letih, leta 1874, vstopil v prvi razred. Ohranjeno je »Šolsko naznanilo« iz leta 1878, na katerem so navedeni predmeti in ocene za vsa štiri leta šolanja. Spričevalo je napisano najprej v slovenščini in nato še v nemški gotici. Ocene so ročno izpisane le v nemški gotici. Prva tri leta so ocenjevali: nravnost, veroznanstvo, slovenski in nemški jezik (pri vsakem jeziku so ocenjevali branje, slovnico, pravopisje in spisje), štetje, pisanje, risanje in nauk o geometrijskih oblikah ter petje. V četrtem razredu pa so imeli še predmete: prirodopis, naravoznanstvo in zemljepis ter zgodovino, ki sta bila ocenjena kot skupni predmet.

Josip Likozar – papan, okoli leta 1884

Objavljanje podlistka o priimkih bomo nadaljevali septembra.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Kljub počitniškemu vzdušju boste na delovnem področju še vedno v polnem zamahu. Vendar ne za dolgo, že konec tedna bo bolje in si boste lahko oddahnili. Pazite na finance! Stroške imejte na očeh in vodite evidenco. Čustveno boste v ravnotežju.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Bolj občutljivi boste in nenadoma boste pripravljeni svoje skrivnosti deliti z drugimi. Pazljivo izberite osebe, ki jim boste zaupali, saj si vsak tega ne zasluži. Zaradi vročine boste lahko omotični, zato se gibajte počasi.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Jezni boste, pa niti ne boste vedeli, zakaj. Preden vzrok poiščete v vročini in vremenu, razmislite raje, katero šibko točko v vas so dregnili, ne da bi vedeli. Ko boste to ugotovili, bo možnosti za napredek zelo veliko.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Pod temi planeti se boste počutili izredno napeti, pa naj bo v službenih odnosih ali v privatnem razmerju. Če se boste razjezili, boste sicer začutili trenutno olajšanje, toda če v trenutkih razburjenja ne boste pazljivi z besedami, bo hudo. Previdnost!

Lev (23. 7.–23. 8.)

Pazljivo izbirajte bitke, v katere se boste spuščali, saj smo trenutno vsi na zelo tankem ledu in nihče ni pripravljen prenašati pametovanja. V vaši karieri se veliko dogaja. Toda ne pozabite, večja prepoznavnost pomeni tudi več sovražnikov.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Zdaj ni čas, da bi se izmikali težkim odgovornostim. Bika je treba zagrabiti za roge in se z njim soočiti, saj izmikanje ne prinese rešitev. Že konec tedna bo razporeditev planetov lažja in vam bo delovanje vsaj malce olajšano. Odpočijte se.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Mir v zasebnih odnosih vam pomeni ogromno, toda gladina ne more biti vedno mirna. Vsak odnos je lovljenje ravnotežja in tokrat ste vi tisti, ki boste morali biti previdni. Kompromisi so tisti, ki lahko povzročijo velike spremembe.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)

Tudi vam odnosi pomenijo ogromno, toda svoje meje morate postaviti in potem tudi zahtevati od drugih, da jih spoštujejo. Morda bo zato prihajalo do neprijetnega ozračja doma, toda vztrajajte. Bolje prva zamera kot zadnja.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Med vašimi željami in vašim bančnim računom je zelo velik razkorak. Zato najprej poglejte na račun, nato pa si privoščite zabavo. Tudi vaše zdravje ne bo najbolj cvetelo, saj naprezanje zadnji mesec terja velik davek. Vzemite si prost dan.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Če nečesa ne morete nadzirati, si to čim prej priznajte in odnehajte. Saj ne gre za predajo, ampak predvsem za pametno odločitev, ki vam bo prihranila ogromno prepotrebne energije. Investirajte v stvari, ki vas veselijo. Dobro veste, da ste pozabili nase.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Najdite ventil, s pomočjo katerega boste izrazili svojo jezo, da ne bo letela proti vašim najbližjim, ki si takega obnašanja ne zaslužijo. Tudi negativne misli niso najboljša izbira, zato jih s pomočjo meditativnih tehnik prepoznajte in tudi odpravite.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Nekdo iz vašega prijateljskega kroga vas lahko preseneti, saj bo pokazal svoje prave barve, ki jih je dolgo skrival. Ali je to dobro ali slabo, boste šele ugotovili. Vsekakor pa si te dogodke vtisnite v spomin, v prihodnosti jih boste potrebovali.

TA JE DOBRA

Prerok

Pri Novakovih dobijo otroka.
Ko spregovori, je njegova prva beseda babica. Naslednji dan ta umre.
Njegova druga beseda je dedek. Tudi ta naslednji dan umre.
Otrokova tretja beseda je ati. Otrokov oče celo noč ne spi, saj je prepričan, da bo tudi on umrl.
Ko zjutraj vidi, da se to ni zgodilo. Ves vesel priteče iz spalnice in začne kričati: »Nisem mrtev, nisem mrtev ...!« Žena prihiti k njemu in mu reče: »Tiho bodi, sosed je umrl.«

Karl May ali Marx?

Policista počivata v parku, eden od njiju bere knjigo.
Prvi: »Ja, kaj pa tako zavzeto bereš?«
Drugi: »Karla Maya!«
Prvi: »Katero knjigo pa?«
Drugi: »Kapital.«
Prvi: »Hm ..., da ni to mogoče Karl Marx?«
Drugi: »Pa res. Saj se mi je zdelo, da nekaj ni v redu, ker sem že pri predzadnjem poglavju, pa še ni bilo nobenega Indijanca!«

Blondinka kupuje avto

Blondinka si v avtosalonu ogleduje avtomobile. Prodajalec stopi do nje in prijazno vpraša: »Iščete kaj posebnega?«
»Parkirni senzorji spredaj in zadaj, na 'havbi' pa obvezno belo-modri znak,« mu želje izrazi blondinka.
»Je gospod z vami?«
»In s tvojim duhom ...«

Povedala mu je

Žena kriči na moža po telefonu: »Lepo sem ti povedala, da pridem čez pet minut. Pa kaj me kličeš vsake pol ure?«

LAŽJI SUDOKU

2			3				8	6
		1	4	7			3	
	9	6			2	4	5	
8				5			6	1
		4				8		
1	6			3				2
	1	9	8			5	2	
	5			6	9	7		
7	2				3			4

Rešitev:

7	2	8	5	1	3	6	9	4
4	5	3	2	6	9	7	1	8
6	1	9	8	4	7	5	2	3
1	6	5	7	3	8	9	4	2
9	3	4	6	2	1	8	7	5
8	7	2	9	5	4	3	6	1
3	9	6	1	8	2	4	5	7
5	8	1	4	7	6	2	3	9
2	4	7	3	9	5	1	8	6

TEŽJI SUDOKU

3	9		7					
		2		5				9
		4		2		5	3	
			5		8			7
	8	7				3	2	
4			2		7			
	4	3		6		2		
9				4		7		
					3		1	

Rešitev:

5	2	8	9	7	3	6	1	4
9	6	1	8	4	2	7	5	3
7	4	3	1	6	5	2	9	8
4	5	9	2	3	7	1	8	6
1	8	7	4	9	6	3	2	5
2	3	6	5	1	8	9	4	7
8	7	4	6	2	9	5	3	1
6	1	2	3	5	4	8	7	9
3	9	5	7	8	1	4	6	2

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Po dveh razprodanih delih planinskega vodnika Pozdravljene, gore je **Jelena Justin** najlepše vzpone zbrala v **tretji knjigi**. Vzpone je razporedila od nezahtevnih do zelo zahtevnih, da si bo vsak lahko sam zase izbral najprimernejšo pot.

Redna cena vodnika je 20 EUR. Če ga kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

15 EUR + poštnina

Vodnik lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, ga naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če ga naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	MAZAV MESNI IZDELEK	GRŠKA ČRKA	VODJA ODDELKA	BRITANSKI IGRALEC (JEREMY)	ZIDNA ODPRTINA	JAKOB ČEBAŠEK	REČNA RIBA Z VELIKO GLAVO	VETRNI JOPIČ	GORENJSKI GLAS	VAS PRI ROGATCU	KRAJ PRI DOMŽALAH	RIBIŠKE VILICE	KONEC POLOTOKA	OZVEZDJE NA NEBU	SOZVOČJE TONOV
PREKO POŠTE POSLAN PAKET	31								AVTORKA						
AMERIKANEC									LISTIČ / PTIČ PEVEC Z RUMENO LISO	24				11	
TANKA BOMBAŽNA TKANINA					33	SODOBNA UMETNOST / NASELJE PRI CERKLJAH							FRANCE ONIČ / ULIČNA ZAPREKA		
TINA KOŠIR			NAPERA / OLUPEK (NAREČNO)						34		PREDNIK ŠPANCEV / ZDRAVILNA RASTLINA				
PEVEC RAMAZZOTTI		9			POPEVKA, HIT / OŠTIR, KRČMAR							NEVEREC, POGAN / KOT PRI ORIENTACIJI			
IGRALEC CRUISE				ZGODBA, MIT / NAŠ DUO ? & JOSE			12			SKRB, BRIGA / OKRASNI GRM				BIBLIJSKI JUDOVSKI PREROK	GLAVNO MESTO GRČIJE
VIETNAMEC				7			PLANOTA V BOSNI	ZMES LEDU ZA HLAJENJE				19			
GORENJSKI GLAS	MESTO NA OBALI	SL. GLASBENIK (TOMO) / DELOVNI PULT						HOKEJSKI PLOŠČEK	ORIGINAL / MATEMATIČNA NEZNANKA						
FR. SKLADATELJ (JACQUES)						VRSTA MAMILA / OČESNA ŠARENICA				23	PISATELJ DOLENC / ROBERT SHAW				14
DEL BLEDA / SPELEOLOG					ABRAHAMOV SIN / OTIŠČANEC		30			SL. PEVEC (MIRAN)					
SESTAVIL: F. KALAN	STROGO VZGOJEN ČLOVEK	LUTKA NA VRVICI	PEVKA ERBUS	NIKOLA TESLA	MUSLIMANSKA SVETA KNJIGA	AMERIŠKI VOJAK	IGRALEC VOIGHT		32		PRSNI KOŠ / ZRAK PO LATINSKO						PEVEC VIDMAR			2		
LIČILO ZA USTNICE	13						PEVKA VUICA / ZUNANJI IZGLED					TIRNICA, KOLOTEK / MESTO OB SAVINJI		18	
IGRA Z GIBI BREZ BESED				17			6			PROPELER / NAŠA PESNICA (MAJDA)					
ŠVEDSKO SMUČIŠČE				PESNIŠKI STIK / GRŠKA ČRKA					PRIMORSKA POKRAJINA / RAČUNSKO ZAPOREDJE					ADRESAR	POBOT
ILUSTRACIJA						DRŽAVA OB IRAKU / SMUČAR EDALINI					KARTA PRI TAROKU / LETOVIŠČE V BELGIJI	27			
TANJA OBLAK			PISATELJICA BLYTON / TRŠČICA	28				SIJAJ, BLIŠČ / ITALIK, ITALEC					MARKO POHLIN / MODEL VOZILA RENAULT		26
SOKRATOV TOŽNIK		1			PRIŽIG / POKLON, DARILO					IGRA S KARTAMI / POČELO, PRINCIP					
DRŽAVA V ZDA						20	1000 KG / KATJA GOREČAN					PRILOGA DELA / TRAVNIK OB HIŠI		21	
PLESNI LIK PRI ČETVORKI				TURŠKA PRESTOLNICA						22	KLISTIR, ODVAJALO				
SLOVANSKI VLADAR				SLOVENSKI KOLESAR (PRIMOŽ)	5						TEKOČA VODA / MEHKA KAMNINA				
ZMES ZA PEKO KRUHA														DEL OBLAČILA ZA ROKO	ŽENSKO IME, JASNA
PISATELJICA PEROCI	8											SREBLJAJ, POŽIREK / JADRO NA JAHTI			
PASJA PASMA													OSKAR LAZNIK / NAOČNIKI		
ALGORITEM IRONS SAPONIT SPINAKER TORAKS	STROŠKI POTOVANJA					LAPOR (NAREČNO) / DELAVEC NA AKORD						15			
OSEBA, KI POVZROČA PANIKO															
OTOK V PACIFIKU														29	
FILMSKI IZREZ PRIZORIŠČA						16								AREST	NARAVA (STAR.)
NIK RAUTER							ABELOV BRAT / KRATICA MAMILA							3	
ANGLEŠKI IGRALEC (ERIC)												25	ERBIJ / ELVIS PRESLEY		
NEZGODA	10														
HITROSTNI DRSALEC SCHENK												PTIČ Z VELIKIM OKRASNIM REPOM		4	

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torka, 22. julija 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

Nagrade: 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, **2. in 3. nagrada:** knjiga Melanda.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	

Začel se je festival KašArt

S Prešerno nočjo z Aleksandrom Mežkom in prijatelji se je začel letošnji festival KašArt.

Maša Likosar

Vrba – Poletni festival umetnosti v Žirovnici KašArt združuje nastope prepoznavnih domačih glasbenih ustvarjalcev, gostov iz tujine ter neodvisnih folk in alter ustvarjalcev. Od začetka julija do konca avgusta se bodo predstavili na štirih prizoriščih žirovniške občine. Prvi dogodek je bil minulo soboto s priznanim glasbenikom, žirovniškim domačinom Aleksandrom Mežkom. Letos sta se mu na tradicionalni Prešerni noči na travniku pred domačijo Franceta Prešerna v Vrbi pridružila skupina Masharik in Gregor Strasbergar (Mrfy). »Glas tradicionalne sedme Prešerne noči, ki je letos že drugič potekala v okviru festivala, seže tudi iz domačih krajev, saj privabi vedno več obiskovalcev iz cele Slovenije,« je povedal Matjaž Koman, direktor Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica, ki festival organizira v sodelovanju z Občino Žirovnica in ministrstvom za kulturo.

Letos sta se Aleksandru Mežku na odru v Vrbi pridružila skupina Masharik in Gregor Strasbergar (Mrfy). / Foto: Miha Šest

Drugi sklop dogodkov so Pravljični večeri pred Finžgarjevo rojstno hišo, kjer so minuli četrtek že gostili Vito Mavrič. V četrtek, 14. julija, se bo predstavil Adi Smolar, 11. avgusta skupina Širom in 25. avgusta skupina Katalena. Vse Pravljične večere bo odprla pravljičarka Irena Leskovšek.

Letos so dodali še eno novo prizorišče, in sicer malo sceno pred Čopovo rojstno hišo, kjer bosta dva dogodka. V petek, 22. julija, bo projekcija filma Triglavske strmine, za katerega je scenarij napisal Janez Jalen, in treh kratkih filmov: Smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici, Prihod kralja Aleksandra na Bledu ter O, Vrba. V petek, 29. julija, pa v sodelovanju s Kulturnim društvom dr. France Prešeren Žirovnica - Breznica pripravljajo gledališko predstavo Kaj bi rekel Ivan? v izvedbi mladinske sekcije Gledališča Julke Dolžan.

Na koncertu v Završnici, ki bo v petek, 5. avgusta, bo ob idiličnem jezeru nastopil Jan Plestenjak s predskupino Maraaya.

Deset Matejev Mohoričev

Med prebivalci Slovenije, ki imajo isto kombinacijo imena in priimka kot slovenski kolesarji na letošnji dirki po Franciji, je največ Matejev Mohoričev.

Urška Peternel

Kranj – V Sloveniji živi deset Matejev Mohoričev, šest Janov Tratnikov, pet Tadejev Pogačarjev, kažejo podatki, ki so jih pripravili na Statističnem uradu Republike Slovenije. V času, ko najboljši svetovni kolesarji navdušujejo na dirki po Franciji, so zbrali nekaj zanimivih statističnih podatkov, tudi o tem, kako pogosta so imena in priimki slovenskih kolesarjev. Med prebivalci Slovenije, ki imajo isto kombinacijo imena in priimka kot slovenski kolesarji na letošnji dirki, je torej največ Matejev Mohoričev.

Prebivalcev z imenom in priimkom Primož Roglič in Luka Mezgec pa je manj kot pet, kažejo statistični podatki.

S kolesarstvom je povezanih tudi nekaj ulic, tako imamo v Sloveniji dve Kolesarski poti (eno v Ljubljani in eno na Vrhniki) in eno Kolesarsko ulico (v naselju Tropovci v občini Tišina). Med prebivalci Slovenije pa je tudi pet oseb, ki se pišejo Kolesar, so še zapisali na statističnem uradu.

www.gorenjskiglas.si

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 9. 7.
18.40, 21.00 THOR: LJUBEZEN IN GROM
15.00, 17.30, 20.00 THOR: LJUBEZEN IN GROM, 3D
17.20, 20.20 ELVIS
17.00 ČRNI TELEFON
19.15 JURSKI SVET: PREVLADA
15.50 KOZMOBLISK, sinhro.
18.00, 20.40 TOP GUN: MAVERICK
15.30 ČEBELICA MAJA 3: ZLATO JAJCE, sinhro.
16.30 BARABE, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 8. 7.
19.00 THOR: LJUBEZEN IN GROM

Sobota, 9. 7.
20.00 THOR: LJUBEZEN IN GROM

Nedelja, 10. 7.
20.00 TRIUMF

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

LOTO

Rezultati – žrebanje 6. julija 2022
1, 2, 19, 27, 30, 31, 36 in 9

Loto PLUS: **1, 13, 17, 20, 22, 25, 35 in 37**
Joker 6: **227053**

Sklad 10. 7. 2022 za Sedmico: **3.200.000 EUR**
Sklad 10. 7. 2022 za Loto PLUS: **750.000 EUR**
Sklad 10. 7. 2022 za Joker 6: **300.000 EUR**

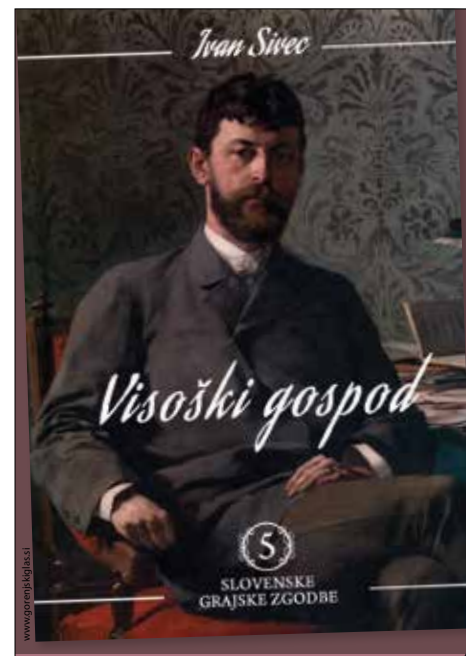

Pisatelj Ivan Sivec na prikupen in razumljiv način opisuje življenje in delo enega največjih slovenskih pisateljev Ivana Tavčarja. »Visoški gospod« s podnaslovom »Vse ljubezni pisatelja Ivana Tavčarja« je prvi biografski roman o ustvarjalcu Cvetja v jeseni in Visoške kronike, izšel je lani ob 170-letnici Tavčarjevega rojstva. Ljubezen nam je vsem v pogubo, je zapisal Ivan Tavčar. Knjiga za vse čase, za mlade in stare, za šolarje in starše.

Trda vezava, 17,5 x 24,5 cm, 304 strani

25 EUR
+ poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, v Kranju, jo naročite po tel. 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si

Pri pošiljanju po pošti se poštnina zaračunava po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630
KOPALNI BUS V IZOLO 15. 7., 16. 7. 7., **VELIKI KLEK/GROSSGLOCKNER** 18. 7., **RADENCI** 18.–25. 9., **MORAVSKE TOPLICE** 18.–25. 9., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** 2.–7. 10., **DOLENJSKE TOPLICE** 9.–14. 10., **STRUNJAN** 20.–25. 10., **BERNARDIN** 13.–17. 11., **MADŽARSKE TOPLICE** 2.– 6. 10., **BANJA VRUĆICA S TERAPIJAMI** 5.–12. 10., 22.–29. 10., **BANJA VRUĆICA S SARAJEVOM** 28.–31. 10., **MANDARINE** 8.-10. 10., **POTEPANJE PO BOSNI** 15.–19. 10., **MEDŽUGORJE** 15.–17. 10., **BANJA KULAŠI** 2.–12. 11., **MORJE: DUGI OTOK, LASTOVO, OREBIČ, VEČ TERMINOV. www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLETI

Iz Baške grape v Bohinj

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi v sredo, 13. julija, na pohod iz Baške grape v Bohinj po pohodniški poti Juliana trail: Podbrdo–Bača pri Podbrdu–Sedlo Vrh Bače–Nemški Rovt–Bohinjska Bistrica. Hoje bo do šest ur. Na pohod se boste odpravili z vlakom ob 6.47 iz Kranja. Informacije daje in prijave zbira do ponedeljka, 11. julija, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Deseti brat na Studencu

Šenčur – Turistično društvo Šenčur vabi v nedeljo, 31. julija, na ogled gledališke predstave Deseti brat v Poletno gledališče Studenec pri Domžalah. Informacije daje in obvezne prijave zbira do zasedenosti avtobusa Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Na Potoško planino

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi v četrtek, 14. julija, na planinsko-pohodniški izlet na Potoško planino (1270 m n. m.). Odhod z vlakom bo ob 8.45 z Železniške postaje Kranj. Za planince bo hoje tri ure in pol, zahtevnost srednja, višinske razlika 620 metrov, za pohodnike le 200 metrov in zahtevnost lažja. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 11. julija.

Kolesarjenje Cerklje–Brdo–Cerklje

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi svoje člane na kolesarski izlet v torek, 12. julija. Kolesarili boste na relaciji Cerklje–Brdo–Cerklje, skupaj 25 kilometrov. Zbirno mesto bo pred AMD Cerklje ob 8. uri. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu.

Kolesarjenje Kranj–Begunje–Tržič–Kranj

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet z lastnimi opremljenimi kolesi in vlakom na relaciji Kranj–Begunje–Tržič–Kranj, in sicer v torek, 12. julija. Vozilo se bo 40 ali 60 kilometrov. Odhod z lastnimi kolesi bo ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu, za odhod z vlakom pa bo zbirališče ob 8.30 na Železniški postaji Kranj. S seboj imejte rdečo kartico za prevoz. Vračali se boste skupaj po panoramski poti do Bistrice pri Tržiču, mimo Kovorja do Podbrezij in v Kranj.

Planinsko-pohodniški izlet na Snežnik

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinsko-pohodniški izlet na Snežnik (1796 m n. m.) v četrtek, 21. julija. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7. uri izpred Creine, vstopni postaji bosta še Labore in Orehek. Peljali se boste na planino Sviščaki (1381 m n. m.), kjer bo izhodišče pohoda do sedla. Od tu bodo planinci nadaljevali pot do vrha Velikega Snežnika, sestopili pa boste po isti poti do avtobusa. Hoje bo 4,5 ure za planince, za pohodnike pa 3 ure. Prijave z vplačili sprejemajo do ponedeljka, 18. julija, v društveni pisarni.

PREDAVANJA

Medkulturni biser – Pearl Buck

Spletni dogodek – Pisateljica Nina Kosmač jutri, v soboto, 9. julija, ob 19. uri vabi na predavanje o Pearl Buck, pisateljici in Nobelovi nagrajenki, ki je pisala o medkulturnih razlikah in nerazumevanju skrivnostne kitajske kulture, v sodobni psihologiji pa je zanimiva pisateljičina pripoved o rojstvu in vzgoji otroka s posebnimi potrebami. Njene knjige so prevedene tudi v slovenščino. Predavanje bo na Zoom povezavi https://us05web.zoom.us/j/89674576645?pwd=YjVJNkRmSWcrZFdhbkhZUENGcnhYdz09, ID: 896 7457 6645; access code: BQb855.

RAZSTAVE

Pejsaž

Kranj – Društvo upokojencev (DU) Kranj vabi člane društva in vse druge občane, da si v dvorani Mestne knjižnice Kranj ogledajo razstavo likovnih ustvarjalk Univerze za tretje življenjsko obdobje DU Kranj. Predstavlja se devet umetnic s serijo likovnih del v različnih slikarskih tehnikah. Razstava z imenom Pejsaž bo na ogled do 31. avgusta.

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

OTROCI NAS POTREBUJEJO
BREZPLAČNA OBJAVA
Povabljeni k solidarnosti!
ZBIRAMO šolske potrebščine za 13.000 otrok v stiski.
www.karitas.si
S poslanim SMS sporočilom ZVEZEK5 na 1919 boste darovali 5 EUR.
Prispevajo lahko uporabniki Telekoma Slovenije, Telemacha, A1 in T-2.
Karitas

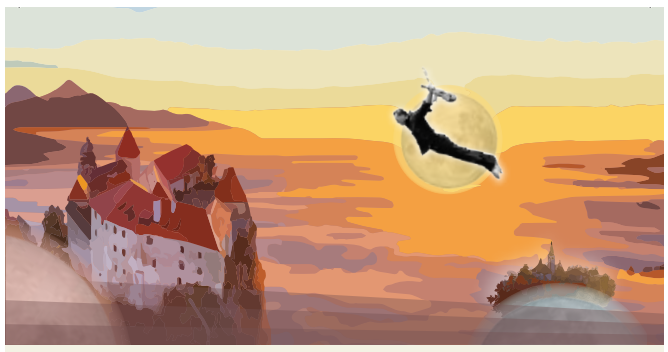

FESTIVAL BLED 27 LET YEARS 1. 7. – 19. 7. 2022

8. 7. 20:30 LUDO MARIËN IN ORKESTER HARMONIK – FESTIVALNA DVORANA
9. 7. 20:30 VIOLINOMANIA – CERKEV SV. MARTINA
13. 7. 20:30 LEIGHTON PARK SCHOOL ORCHESTRA – FESTIVALNA DVORANA
14. 7. 20:30 GYPSYLAND, BALKAN BOYS IN ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE – FESTIVALNA DVORANA
15. 7. 20:30 VELVETSPACE, CELLO ATTACCA! IN ZVEZDANA NOVAKOVIĆ – FESTIVALNA DVORANA
16. 7. 20:30 KLEMEN SLAKONJA IN SMALL BAND – FESTIVALNA DVORANA
19. 7. 20:30 LAIBACH – FESTIVALNA DVORANA

VSTOPNICE: mojekarte.SI
ZKB Zavod za kulturo Bled · Bled Bled · Pirastro · Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

HIŠE

KUPIM

STARO hišo v Kranju z okolico, prodajalec ostane v hiši dosmrtno, tel.: 040/389-518 22001633

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI

KUPIM

KMETIJO v okolici Škofje Loke ali Ljubljane, tel.: 041/515-390, Saša 2001690

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

VW Jetta, 1.6 TDi, 105 KS, let. 2012, 143.000 km, metalno siva, highline oprema, 10.900 EUR, tel.: 040/567-544 22001687

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 22001625

MOTORNA KOLESA

KUPIM

SKUTER, star od 6 do 8 let, tel.: 051/205-800 22001679

STROJI IN ORODJA

PRODAM

DVOCILINDRIČNI kompresor za tovornjak ali avtobus, nerabljen, tel.: 068/186-754 22001678

ROČNI vrtalni stroj, nov – nerabljen, 400/min., fi 16, 750 w, tel.: 04/23-10-001 22001702

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

1 M³ hrastovih plohov, tel.: 030/368-447 22001677

LATE 5 x 4 cm x 4 m ter opaž 90 mm x 15 mm x 4 m, tel.: 041/760-791 22001685

SUHE orehove plohe, po ugodni ceni, tel.: 040/549-818 22001706

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove (za elektrogospodarstvo) dolžine 9–11 m (tudi neobeljene). SES, d.o.o., Opekarska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-596 22001661

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 22001619

SUHA hrastova drva in bukove butare, tel.: 031/826-621 22001130

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

MIZE, stole in klopi iz kmečke sobe, tel.: 041/967-554 22001698

PODARIM

2 fotelja, klubsko mizico in cvrtnik na vroči zrak Delimano, tel.: 040/791-315 22001708

ZELO dobro ohranjen gugalnik, material: les in usnje, tel.: 041/743-574 22001693

GOSPODINJSKI APARATI

PODARIM

ŠIVALNI stroj Mirna, tel.: 031/662-450 22001703

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

ELEKTRIČNO zložljivo kolo, tel.: 041/643-949 22001701

ŽENSKO kolo na prestave, cena 60 EUR, tel.: 040/744-939 22001680

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, značke, kovance, luči, slike, ure, plakete, porcelan …, tel.: 068/173-293 22001670

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 22001623

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

5 tigrastih muckov, starih 2 meseca. Podhom 42, tel.: 040/602-839 22001710

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

6-vretenski pajek Pottinger 69 zn odmik od meje, bočni stabilizatorji, tel.: 041/515-867 22001689

KIPER prikolico 3 tonsko, kosilnico BCS 127, dobro ohranjeno in bočno IMT, tel.: 041/758-972 22001674

OBRAČALNIK sena, širina 5 m, in bikce ter telice po izbiri, 200 kg, limuzin, tel.: 031/585-345 22001665

PRIKOLICO za prevoz okroglih bal, 15 kom., hidravlično nakladanje, tel.: 041/807-416 22001675

TROSILEC za gnoj Sip Orion 40 RST, tel.: 064/228-190 22001691

ŽELEZNO cisterno, 2.000-litrsko, za olje, in sušilno za seno ter puhalnik Tajfun, tel.: 040/739-512 22001681

KUPIM

CISTERNO od 2.700 do 6.000 litrov, lahko s topom ali samo sod, 2.700 lit., Sp. Brnik 40, tel.: 041/841-835 22001699

FREZO Pasquali ali Tomo Vinkovič. lahko tudi v okvari ali slabša, tel.: 041/677-605 22001707

KOMBAJN za izkop krompirja Ana, tel.: 031/586-103 22001659

TRAKTOR, lahko s priključki in gozdarsko prikolico, tel.: 031/500-933 22001663

PRIDELKI

PRODAM

ČEŠNJE kmetije Princ, domače hrustavke, ugodno. Hudo 1, pri Kovorju, tel.: 041/747-623 22001697

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne in grahaste, pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 22001621

14 jagnet, 20–35 kg, stari do 6 mesecev, po 3 EUR/kg, okolica Jesenic, tel.: 04/58-71-112, 040/360-860 22001704

3 mlade kozličke ter odrasle koze srnaste pasme, tel.: 040/874-015 22001673

BIKCA simentalca, starega 20 dni, tel.: 04/25-31-380 22001682

NOVO

Nosilka osrednjega lika je socialna delavka Kristina. Pri svojem delu se nenehno sooča z ljudmi, ki jim pomaga v stiski. Ko jo sredi vročega poletja najdejo mrtvo na nekem parkirišču v Šentvidu, nihče niti ne sluti, kdo bi lahko bil kriv za njeno smrt. Je njena smrt povezana z izginotjem dečka pred petdesetimi leti, morda z izginotjem deklice Pije? Psihološki triler izpod peresa žirovske pisateljice Milene Miklavčič vas bo navdušil, prebrali ga boste na mah!
Redna cena knjige je 25 €. Če knjigo naročite na Gorenjskem glasu je cena le 22,50 EUR
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
Gorenjski Glas

Strokovnjakinja peke kruha Polonca z nami deli svoje znanje, recepture in napotke, kako brez kvasa speči odličen domač kruh, narejen iz različnih vrst mok in z različnimi vzhajalnimi sredstvi – droži, soda, vinski kamen in pecilni prašek.
148 strani, mere: 20 x 24 cm
27 EUR * Poštnina
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
Gorenjski Glas

11 EUR * Poštnina
V volčjem brlogu
Mednarodna uspešnica, ki temelji na presunljivi resnični zgodbi Margot Wölk in vzbuja provokativna vprašanja o sostorilstvu, krivdi in borbi za preživetje.
352 strani, 135 x 200 mm, trda vezava
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
www.gorenjskiglas.si
Gorenjski Glas

LETO in pol stare kokoši za 1 EUR oz. podarim, tel.: 068/191-126 22001696

MESO od domačega telička, šentjernejske in angleške peteline ter kokljo s piščanci, tel.: 041/851-862 22001676

TELIČKA LS, stara 3 mesece, tel.: 040/238-300 22001709

TELIČKE križanke ČB/LIM, stare 3 tedne, in bikce ČB, stare 3 tedne, tel.: 031/837-519 22001711

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo – Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in telička. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 22001620

OSTALO

PRODAM

SKORAJ nov čebelnjak za 8 družin, tel.: 040/614-605 22001672

ZAPOSLITVE (m/ž)

IŠČEM

IŠČEM DELO – pomoč v gospodinjstvu, nega starejših in varstvo otrok, tel.: 040/805-817 22001695

STORITVE

PRODAM

ŽAGO za kovino, strojna, ločna, dolžina lista 48 cm, cena 450 EUR, tel.: 068/152-924 22001700

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 22001618

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 22001624

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 22001622

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 22001256

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 22001257

GG naročnine
E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

www.gorenjskiglas.si

IŠČEM

MLAJŠO upokojenko iz Gorenjske ali Ljubljane, z vozniškim dovoljenjem, iščemo za pomoč pri negi našega dedija na vašem ali našem domu. Dedi zelo težko hodi, tel.: 064/248-622. 22001688

ZASEBNI STIKI

IŠČEM iskreno žensko, staro od 60 do 70 let, za prijateljevanje, tel.: 071/205-935 22001683

RAZNO

ZBIRAM in odvažam odpadno železo, aluminij, inox, baker, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956 22001692

PRODAM

8 kovinskih stebričkov za vrtno ograjo z vrati, tel.: 041/608-639 22001705

STISKALEC pločevink, tel.: 041/255-636 22001684

TULJAVE fi 160 mm, 15 kom., 2 radiatorja Jugoterm, 90 x 100 in 60 x 60 cm, ter otroško posteljico in jogi, tel.: 068/137-875 22001694

KUPIM

2 ključavnici za skrinje, tel.: 041/760-791 22001686

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po faxu: 04/201 42 13 ali e-pošti: malioglasi@g-glas.si

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

AVTOVLEKA MEGA
MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

ODKUPIMO:
- POŠKODOVANA VOZILA
- KARAMBOLIRANA VOZILA
- VOZILA V OKVARI
- RABLJENA VOZILA

GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675
ODVOZ VOZIL NA RAZGRADNJO.

ZAHVALA

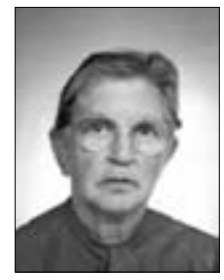

V 89. letu starosti se je od nas poslovila naša draga sestra in teta

Cilka Berce

iz Železnikov

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče, molitve in ostalo pomoč. Hvala tudi osebni zdravnici dr. Nastranovi, zdravstvenemu osebju Bolnišnice Jesenice. Hvala g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred in sveto mašo. Hvala tudi pogrebni službi Akris. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni
Železniki, junij 2022

OSMRTNICA

Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.
(J.W. Goethe)

Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je zapustila naša draga mami, babi

Vukica Kutnar

Od nje se bomo poslovili v petek, 8. julija 2022, ob 16. uri iz poslovilne vežice na pokopališču v Kranju.

Žalujoči vsi njeni

V SPOMIN

Tiha polnoč zemljo krije,
tožnomirna – plan in log,
bledo mesec temno sije,
spava, sanja vse okrog.
(Simon Gregorčič)

V 80. letu starosti se je od nas poslovil častni občan občine Tržič

Vinko Hlebš

S svojimi slikarskimi deli bo del njega za vedno ostal z nami.
Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Občina Tržič

ZAHVALA

V 87. letu nas je zapustil naš dragi ata

Jože Ješe

s Poljšice pri Podnartu

Na zadnjo pot smo ga pospremili v ponedeljek, 4. julija 2022.

Lepa hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam stali ob strani ob slovesu in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman Te išče,
ni več tvojega smehljaja,
utihnil je Tvoj glas,
bolečina in samota
sta pri nas.
Zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih še živiš.
(Neznani avtor)

Poln vsakodnevnih načrtov, kaj bo dobrega postoril doma in drugje, nas je mnogo prezgodaj zapustil in odšel h gospodarju življenja naš nadvse nam drag mož, ati, ata Štefan, brat, svak, stric, čebelar, mesar, praporščak

Štefan Čadež

Sekalov Štefan iz Virloga, 21. 12. 1951–12. 6. 2022

Ne moremo se dovolj zahvaliti najprej gasilcem iz Bukovice, policistom, reševalcem prve pomoči, helikopterski pomoči, ki ste se trudili, da bi našega atika ohranili pri življenju. Zahvalo smo dolžni tudi Krivarjevim in našim dobrim sosedom, posebno Mehovcovim, sosedi Ančki, ki je nosila večno luč, Molovemu Petru za nošenje slike. Iz srca pa se zahvaljujemo čebelarjem, najprej za vso podporo, posebno Čebelarski zvezi Slovenije, njihovemu praporščaku, vsem praporščakom, čebelarjem, ki ste ga nesli k zadnjemu počitku. Zahvalili bi se radi vsem mesarjem, tudi za podarjeno cvetje, sveče, ki ste se v tako velikem številu poslovili od stanovskega kolega. Na našem domu smo od nedelje pa do pogreba molili za njegovo dušo, vsem molilcem neizmerna zahvala, posebno Tinetu za vodenje, Andreju Hõiviku za zapetega Angelčka in Francetu s Suhe. Bilo je darovanih veliko maš. Hvala Vam, dobri ljudje, posebej igralski skupini Stara Loka in vsem, ki ste nam pomagali z denarnimi sredstvi. Lepe pesmi ob slovesu so zapeli Loški oktet, hvala vam. Zahvala gre tudi pogrebnemu podjetju Akris. Lepo se zahvaljujemo tudi našemu starološkemu župniku za lepo bogoslužje in tudi dr. Snoju, ki se je od našega atika prišel poslovit v vežico.
Vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste se od njega prišli v tako velikem številu poslovit, nam izrekli sožalje, za vse molitve zanj in za nas, domače, se neizmerno zahvaljujemo. Bog naj vam stotero povrne!

Žalujoči: žena s sinovi in hčero, vnuka Maj in Ella Luna ter bratje in sestri

ZAHVALA

V 90. letu starosti se je od nas poslovil naš dragi oče, ded, praded, brat, stric in prijatelj

Franc Šenk

mizarski mojster iz Britofa pri Kranju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, cvetje, sveče in prispevke za Župnijo Predoslje. Hvala gospodu župniku Janezu Jenku za lepo opravljen obred, hvala domačim pevcem in trobentaču.
Zahvaljujemo se tudi negovalnemu osebju, fizioterapevtom in zdravnikom ter vsem, ki ste ga obiskovali in kakorkoli drugače v zadnjih dveh letih pomagali pri skrbi za očeta.
Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

Žalujoči njegovi domači

Praznik podeželske mladine

Društvo kranjske in tržiške podeželske mladine je v sodelovanju z Zvezo slovenske podeželske mladine organiziralo in izvedlo že 36. državne in 13. mednarodne kmečke igre.

Maša Likosar

Goriče – Državne kmečke igre so največji dogodek podeželske mladine, ki vsako leto poteka pod okriljem Zveze slovenske podeželske mladine. Namen iger je ohranjanje običajev, omogočajo pa tudi druženje in izobraževanje mladih s podeželja, kar člani prepoznavajo kot eno prednostnih področij delovanja društev podeželske mladine. Igre vsako leto izvede društvo, ki si je v prejšnjem letu priborilo zmago. Društvo kranjske in tržiške podeželske mladine je julija leta 2019 osvojilo prvo mesto in s tem po 34 letih državne kmečke igre častno pripeljalo nazaj na Gorenjsko. Zmaga jim je poleg časti prinesla tudi veliko odgovornost za izvedbo letošnjih kmečkih iger.

Tekmovalci so se pomerili v dveh že tradicionalnih igrah, košnji in grabljenju, ter treh različnih spretnostnih igrah. / Foto: Tina Dokl

Tudi ekipe iz ZDA, Nemčije in Švice

Na sobotnem dogodku, ki je potekal v Goričah pri Kranju, je sodelovalo 26 ekip, med njimi se je 21 ekip društev podeželske mladine potegovalo za laskavi naziv državnih prvakov, tri tuje ekipe iz ZDA, Nemčije in Švice so tekmovale v mednarodni kategoriji. Gorenjske barve so poleg organizatorske ekipe zastopali še člani ekip Društva podeželske mladine Škofja Loka in Društva podeželske mladine Zgornjesavske doline. Tekmovalci so se pomerili v dveh že tradicionalnih igrah, košnji in grabljenju, ter treh različnih spretnostnih igrah. Svoje spretnosti so pokazali v igrah s pridihom gorenjskih običajev, ki so vključevale žganjekuho, molžo krav v planinah ter pobiranje pridelkov, ki so vzklili na gorenjskih njivah.

Najboljša Gašper in Katja

Najboljši kosec je postal Gašper Čarman iz Društva kranjske in tržiške podeželske mladine, srebro si je prislužil Miha Podkubovšek iz DPM Slovenske Konjice, bron pa je odšel na Koroško, prislužil si ga je Grega Javornik iz DPM Mislinjske doline. Najboljša grabljica je postala Katja Šturm iz DPM Škofja Loka, na drugem mestu je stala Brina Brinovec iz DPM Hribci, tretje mesto pa si je prislužila Ana Likeb iz DPM Šaleška dolina. Ekipno so bili najboljši člani ekipe DPM Slovenske Konjice, s čimer so si prislužili naziv državnih prvakov v kmečkih igrah. Drugo mesto v igrah so zasedli člani DŠM Litija in Šmartno, tretje mesto pa so osvojili člani ekipe DPM Mislinjske doline.

Dogodek so organizatorji med drugim popestrili s sejmom kmetijske mehanizacije, bazenom, kmečkimi koktajli, brivcem, kmečko kuhinjo in nastopi glasbenikov. »Veseli smo, da je dogodek privabil množico ljudi, ki so prišli podpret podeželsko mladino, ki dela in ustvarja na podeželju in mu s tem daje pristen značaj,« je ob tem povedala Barbara Lombar, predsednica Društva kranjske in tržiške podeželske mladine.

Najboljši kosec je postal Gašper Čarman iz Društva kranjske in tržiške podeželske mladine. / Foto: Tina Dokl

Zračni velikan prenočil v Lescah

Urška Peternel

Lesce – Slavno zračno plovilo Goodyear Blimp se je po lanskem obisku vrnilo v Slovenijo. V sredo je pristalo na letališču v Lescah, včeraj pa že poletelo naprej proti Milanu, kjer vsako leto spremlja vztrajnostno dirko 6 ur Monze.

Slovito zračno plovilo na leškem letališču / Foto: Nik Bertoncelj

Gre za največje poltogo zračno plovilo na svetu, ki v dolžino meri več kot 75 metrov, visoko je skoraj 18 metrov, poganjajo pa ga trije motorji z 200 konjskimi močmi, ki omogočajo hitrosti do 125 kilometrov na uro. Njegova posebnost je, da lahko lebdi nad določeno točko in se med lebdenjem tudi obrne okoli lastne osi.

Z zračnim velikanom se ni bilo mogoče popeljati, kajti komercialne lete izvajajo samo v Nemčiji.

Lani so se z njim nad Blejskim jezerom lahko popeljali povabljeni gostje, na žalost številnih navdušencev pa niti lani niti letos niso omogočili komercialnih poletov.

Kot je povedala Simona Dijak iz podjetja Goodyear Slovenija, komercialne lete izvajajo samo v Nemčiji. Lani so v Lescah organizirali polete za poslovne partnerje, novinarje in nagrajence nagradnih iger, letos pa je plovilo na leškem letališču samo »prenočilo« in včeraj zgodaj dopoldne že nadaljevalo polet v Italijo.

Škofja Loka zanimiva za filmarje

Škofja Loka – Pred kratkim so v Škofji Loki snemali film Varuhi formule, trenutno pa poteka snemanje filma Poslednji heroj. Zaradi snemanja bodo danes od 10.30 do 22. ure kratkotrajne zapore Blaževe ulice in Kapucinskega mosta, v ponedeljek pa bo med od 16. do 19. uro popolna zapora stopnic med Homanom in Spodnjim trgom. V primeru slabega vremena zapor ne bo.

Kneippov dan na temo zdravilnosti vode

Snovik – V Termah Snovik bodo v soboto, 9. julija, pripravili Kneippov dan, ki se bo ob 10. uri začel s srečanjem ob zgodbah na temo zdravilnosti vode in okroglo mizo, na kateri bodo sodelovali Špela Kaplja, avtorica knjige Kako se ljubi reka in pripovedovalka zgodb, Barbara Strajnar z Občine Kamnik, Mija Bokal kot predstavnica projekta Mreže vodnih poti v Kamniško-Savinjskih Alpah in Katarina Hribar, direktorica Term Snovik. Ob 12. uri se bodo udeleženci lahko podali na voden pohod po 3,2 kilometra dolgi Kneippovi bosonogi poti, ob 14. uri pa sledi še vodena meditacija z Mateo Pavli Žnider.

V Stražišču gasilska parada, nato veselica

Kranj – Prostovoljno gasilsko društvo Stražišče bo jutri slovesno zaznamovalo 120-letnico delovanja. Ob 17. uri bo izpred Osnovne šole Stražišče krenila slavnostna gasilska parada proti gasilskemu domu, kjer bo sledila slavnostna prireditev. Napovedan je tudi prihod obrambnega ministra Marjana Šarca. Po prireditvi bo sledila gasilska veselica z Veselimi Begunjčani.

vremenska napoved

Danes, jutri in v nedeljo bo delno jasno.
Vročina bo popustila.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo
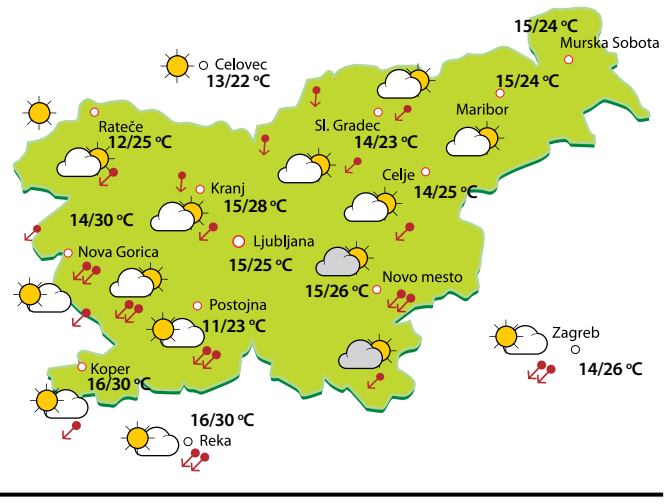
PETEK	SOBOTA	NEDELJA
12/25 °C	10/25 °C	11/26 °C